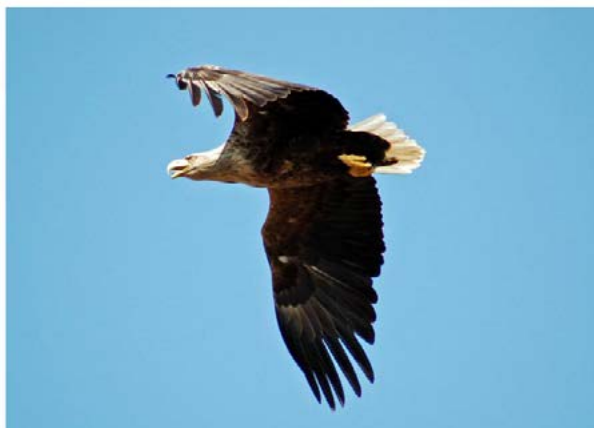
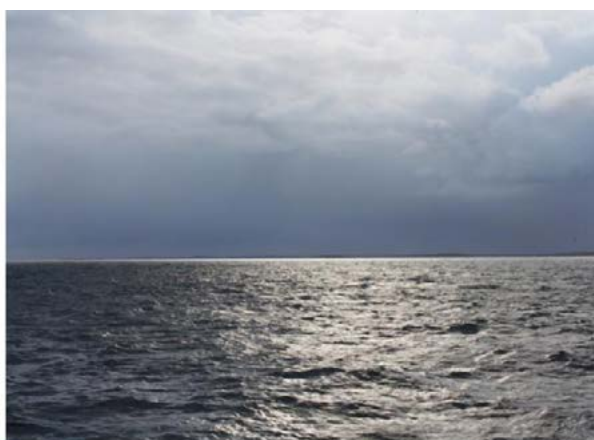

Forvaltningsplan for verneområdene i Froan i Frøya kommune

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Miljøvernavdelingen
Mars 2015

CONVENTION ON WETLANDS
(Ramsar, Iran, 1971)

Forsidebilder

1	2
3	4

1. Revebjelle , Foto Anders Bryn
 2. Kystlandskap i Froan, Foto Ellen Arneberg
 3. Steinkobbe i Froan, Foto Anders Bryn
 4. Havørn, Foto Asgeir Lorås
- Tegninger: Trond Haugskott

Forvaltningsplan for verneområdene i Froan i Frøya kommune

Nr. 1 - 2015

TITTEL Forvaltningsplan for verneområdene i Froan i Frøya kommune	DATO 10. mars 2015
FORFATTER/SAKSBEHANDLER Ellen Arneberg m fl.	ANTALL SIDER 80
ANSVARLIG SIGNATUR Stein-Arne Andreassen	OPPLAG 250
EKSTRAKT <p>Rapporten inneholder en forvaltningsplan som skal ivareta verneformålet for verneområdene i Froan, samt sikre en forutsigbar og enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer, sette mål og foreslå tiltak.</p> <p>Verneområdene i Froan består av Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning og ble fredet ved kongelig resolusjon 14. desember 1979. Froan er med sine 761 km² det største og viktigste verneområdet av marin karakter i landet pr i dag. Formålet med vernet er å ta vare på et rikt og interessant plante- og dyreliv og bevare leve- og yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr i et variert og egenartet kystlandskap. Naturreservatet og landskapsvernområdet har Ramsarstatus.</p> <p>Forvaltningsplanen har en varighet på 10 år. Tabeller for mål og tiltak kan endres fortløpende ettersom forvaltningsutfordringene endrer seg, og kan derfor ha kortere varighet.</p>	

STIKKORD

KEYWORDS

Froan naturreservat, landskapsvern, dyrelivsfredning Forvaltningsplan Sjøfugl Havert Steinkobbe Ramsarområde	Froan nature reserve, landscape protected area, animal protection area Management plan Sea birds Grey seal Harbor seal/Common seal Ramsar site
---	---

ISBN 978-82-7540-202-6

Historisk sagn

Innen den folkelige fortellertradisjon som lever og har levd langs kysten inntar sagn og annet tradisjonsstoff knyttet til Guri Kunna og til Ut-Frovær en sentral plass. Rikdommen i fantasiens Ut-Frovær er nærmest grenseløs; kornåkrene bølger gule så langt øyet kan se, kyrne er så feite at de glinser, og det er nok melk til en hel by bare i ett eneste kujur. Sola skinner alltid i Ut-Frovær og det er gull og grøde i ubeskrivelige mengder. I dette fantastiske riket hersker Guri Kunna, en dronning som har magiske evner og ufattelige krefter, hun kan opptre både som heks og hersker.

I gamle dager påsto mange fiskere å ha sett døtrene til Guri, de var vakrere enn noen kunne drømme om, og mange kunne gå i ørske i lang tid om de bare hadde fått et glimt av håret til en av disse jentene. Men dersom man kom jentene for nær ble de forvandlet til fisker og forsvant i dypet.

Guri kom en gang i klammeri med en skomakerkall på Bremneset fordi han var seindrektig med et par støvler som han skulle gjøre for henne. Hun kastet da et svært berg etter han. Heldigvis for skomakerkallen bommet

hun, men berget kalles Skomakersteinen og ligger på Bremnestuva, inne på Frøya. En gang skjøt hun med pil og bue etter en mann, og pilspissen kilte seg fast i en bergsprekk på Horsøyen.

Guri bodde ellers i Ulvstua i Halten, eller på Kunna når hun var oppe fra Ut-Frovær. Med disse stedene som utgangspunkt la hun så ut på reise langs kysten. Ofte dro hun i mørke vinternetter for å dra levra ut av torsken. På disse toktene var hun oftest ikke alene, men hadde med seg en hale av havmenn og annet skrømt. Og hun tok seg ikke fram over bølgene ved hjelp av vind og seil slik som vanlige folk, nei, hun seilte på en diger kvernstein.

En gang prøvde Guri, sammen med mannen sin, å dra Froøyene innover til Hitra. De festet et tau til øyene og rodde til Fjellværøya. Der tok de spenntak og halte og dro alt de maktet. Men tauet røk og begge falt baklengs. Mannen datt på østsida av Vingvågen og laget der et stort hull i berget. Guri Kunna ble sittende ved Børøysundet, der baken fortsatt er godt synlig i fjellet. Dette stedet kalles derfor for "Kjærringræva".

Forord

Verneområdene i Froan ble etablert ved kgl. resolusjon 14. desember 1979.

Den faglige bakgrunnen for fredningen var i første rekke beliggenhet og urørthet. I tillegg var området svært viktig både for havert og hekkende sjøfugl. Initiativet til naturvernet kom opprinnelig fra lokalbefolkningen for å verne Froan mot enda et militært skytefelt.

Da arbeidet med vern av Froan kom i gang for alvor tidlig på 1970-tallet, var sikring av havertens yngleplasser ett av de viktigste temaene. Haverten som tidligere hadde vært en viktig ressurs for kystbefolkningen, var utover i forrige århundre stadig blitt redusert i antall. Like etter 2. verdenskrig var bestanden svært lav, og i 1953 ble haverten i Sør-Trøndelag totalfredet, etter initiativ fra kunstmaleren Arnold T. Gisvold. På det tidspunktet var knapt noen andre havertlokaliteter enn Froan kjent i Norge. Bestanden har økt betydelig som følge av fredningen. Froan er fortsatt landets viktigste yngleområde for havert.

1974 gjennomførte Otto Frengen og Nils Røv den første totalregistreringen av hekkende fugler i Froan. Dette arbeidet, sammen med registreringer av sel, ble et viktig grunnlag for vern av området. Siden den gang har vi fått mer kunnskap om områdets betydning også i andre deler av året blant annet gjennom et omfattende kartleggings- og overvåkningsprosjekt som ble avsluttet i 2006. Resultatene viser at Froan har internasjonale kvaliteter til alle årstider. Froan fikk status som Ramsar-område (internasjonalt viktig våtmarksområde) i 1996.

Vi observerer i dag betydelig tilbakegang for mange sjøfuglbestander i Norge. Dette har flere årsaker, men en viktig faktor er minken som er spredt over det meste av landet. Froan og et par andre øyvær på kysten av Sør-Trøndelag er fortsatt uten mink, og det er i disse områdene vi finner den største sjøfuglproduksjonen.

Kulturlandskapet, og spesielt den truede naturtypen kystlynghei, var ikke fremhevet spesielt i forbindelse med vernet i 1979. Kunnskapen om denne naturtypen er økt betydelig i de senere år og en ser at manglende hevd og påfølgende gjengroing gjør at den er truet mange steder langs kysten. Vitenskapsmuseet og Norsk institutt for skog og landskap ved Anders Bryn har gjort et omfattende registreringsarbeid som gjør at vi i dag sitter med detaljerte kart over forekomst og status for kystlynghei i Froan. Det er også registrert mange andre naturtyper gjennom dette arbeidet.

Denne forvaltningsplanen skal være et redskap i arbeidet med å ta vare på de unike naturverdiene i Froan. Målet er å gi konkrete retningslinjer for en bruk av områdene som ikke går på bekostning av verneformålet på kort og lang sikt. Det foreslås en rekke tiltak for å beskytte naturkvalitetene mot skade og ødeleggelse. Det skisseres også et opplegg for hvordan en kan gi befolkningen og besøkende i Froan informasjon som kan være nyttig å ha med seg når en ferdes på land og til sjøs og vil unngå å forstyrre dyrelivet unødige. En skjøtselsplan for naturtyper i Froan, med særlig vekt på kystlyngheia utgis samtidig med denne forvaltningsplanen.

Det er et felles ansvar å ta vare på naturverdiene i Froan, til det beste for dem som bor der i dag og for framtidige generasjoner.

Trondheim mars 2015

Stein-Arne Andreassen
miljøverndirektør

Innhold

Historisk sagn	5
Forord	6
Innhold	7
1 Innledning	10
1.1 Formålet med forvaltningsplanen	10
1.2 Forvaltningsplanen og naturmangfoldloven	10
1.3 Verneform og avgrensing	11
1.3.1. Naturresevat	13
1.3.2. Landskapsvernområde	13
1.3.3. Dyrelivsfredningsområde	14
1.4 Froan som Ramsarområde	14
1.5 Forbehold om endring av grense	15
1.6 Marin verneplan og Froan	15
2 Områdebeskrivelse og naturkvaliteter	16
2.1 Beliggenhet	16
2.2 Klima	17
2.3 Landskap og geologi	17
2.4 Dyrelivet i Froan	17
2.4.1 Havert	17
2.4.2 Steinkobbe	18
2.4.3 Oter	19
2.4.4 Storskarv	19
2.4.5 Toppskarv	20
2.4.6 Havørn	20
2.4.7 Ærfugl	22
2.4.8 Grågås	22
2.4.9 Teist	23
2.4.10 Krykkje	23
2.5 Vegetasjon og flora	24
2.5.1 Kulturlandskap	24
2.6 Kystlandskapet i Froan	25
2.7 Marint mangfold i Froan	26
2.7.1 Skjellsand	26
2.7.2 Tareskog	26
2.7.3 Tang	27
2.7.4 Kamskjellforekomster	27
2.8 Fremmede arter	28
2.8.1 Fremmede arter – status og mål	28
2.8.2 Fremmede arter – utfordringer og tiltak	28
2.9 Mål for forvaltningen av naturkvalitetene i Froan	29
2.9.1 Mål for viktige naturkvaliteter i Froan	29
2.9.2 Mål for sel (havert og steinkobbe)	30
2.9.3 Mål for teist	30
2.9.4 Mål for storskarv	31
2.9.5 Mål for kulturlandskap og viktige naturtyper i Froan	31

3 Brukerinteresser	32
3.1 Landbruk	32
3.1.1 Status og mål.....	32
3.1.2 Landbruk - aktuelle bestemmelser.....	34
3.1.3 Landbruk - utfordringer og tiltak	36
3.2 Fiske.....	36
3.2.1 Status og mål.....	36
3.2.2 Fiske - aktuelle bestemmelser.....	37
3.2.3 Fiske – utfordringer og tiltak	38
3.3 Skjellsanking.....	40
3.3.1 Status og mål.....	40
3.3.2 Aktuelle bestemmelser.....	40
3.3.3 Utfordringer og tiltak.....	40
3.4 Oppdrettsvirksomhet.....	40
3.5 Jakt og eggsanking.....	41
3.5.1 Status og mål.....	41
3.5.2 Jakt - aktuelle bestemmelser.....	41
3.5.3 Eggsanking – aktuelle bestemmelser.....	41
3.6 Uttak av skjellsand.....	42
3.6.1 Status og mål.....	42
3.6.2 Aktuelle bestemmelser.....	42
3.6.3 Utfordringer og tiltak	42
3.7 Høsting av tang og tare	43
3.7.1 Status og mål.....	43
3.7.2 Aktuelle bestemmelser.....	43
3.8 Skytefelt	44
3.8.1 Status og mål.....	44
3.8.2 Aktuelle bestemmelser.....	46
3.8.3 Utfordringer og tiltak.....	46
3.9 Lavtflyging.....	46
3.9.1 Status og mål.....	46
3.9.2 Aktuelle bestemmelser om lavtflyging	46
3.10 Ferdsel på land og til sjøs	47
3.10.1 Status og mål.....	47
3.10.2 Ferdsel - aktuelle bestemmelser.....	47
3.10.3 Søknader om dispensasjon fra ferdselsforbud	47
3.10.4 Utfordringer og tiltak	48
3.11 Friluftsliv og turisme.....	48
3.11.1 Status og mål.....	48
3.11.2 Friluftsliv og turisme – aktuelle bestemmelser.....	48
Tilrettelegging for friluftsliv i naturreservatet.....	49
Telting og rasting i naturreservatet	49
Tilrettelegging for friluftsliv i landskapsvernområdet.....	49
Ferdsel i landskapsvernområdet	49
Ferdsel med båt i hele området.....	49
Telting og rasting i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet.....	49
Turisme – retningslinjer i Froan	50
Ørn- og selsafari	50
3.11.3 Utfordringer og tiltak	50
3.11.4 Bruk av fyrstasjonene i Froan.....	51

3.12 Bygg og anlegg	52
3.12.1 Status og mål.....	52
3.12.2 Aktuelle bestemmelser.....	53
3.12.3 Vedlikehold av bygg og anlegg.....	53
3.12.4 Restaurering av bygg og anlegg	54
3.12.5 Oppføring av nye bygninger og påbygging.....	54
3.12.6 Oppføring av bygninger og anlegg i landskapsvernområdet i forsvarsøyemed	54
3.12.7 Vedlikehold eller nybygg?	54
3.12.8 Byggetiltak i dyrelivsfredningsområdet	55
3.12.9 utfordringer og tiltak	55
3.13 Forskning og undervisning	55
3.13.1 Status og mål.....	55
3.13.2 Aktuelle bestemmelser.....	56
3.13.3 Bruk av verneområdene i Froan i undervisningssammenheng.....	56
3.13.4 Ringmerking og instrumentering av fugl.....	57
3.13.5 utfordringer og tiltak	57
4 Forvaltning av verneområdet	58
4.1 Skjøtsel.....	58
4.2 Informasjon og formidling	58
4.3 Annen forvaltning i området	59
4.3.1 Oljevernberedskap	59
4.3.2 Rydding av drivavfall	59
4.3.3 Tiltak	60
4.4 Kunnskapsbehov og plan for overvåkning	60
4.4.1 Dyrelivet	60
4.4.2 Kulturlandskapet i Froan	60
4.4.3 Ferdsel.....	60
4.5 Plan for naturoppsyn.....	61
5 Saksbehandling	62
5.1 Forvaltningsmyndighet	62
5.2 Rådgivende utvalg for verneområdene i Froan.....	62
5.3 Regler for saksbehandling	62
5.3.1 Naturmangfoldloven §§ 8 - 12.....	63
5.3.2 Generelle retningslinjer for saksbehandling:	63
5.3.3 Spesifiserte dispensasjonshjemler for Froan.....	63
5.3.4 Den generelle dispensasjonsbestemmelsen	63
5.3.5 Utenforliggende virksomhet	65
5.3.6 Brudd på vernebestemmelsene	65
5.3.7 Forholdet til annet regelverk.....	65
5.4 Tilskudd til tiltak i verneområdet.....	65
6 Litteratur	66
Vedlegg 1 Verneforskrift Froan:.....	67
Vedlegg 2 Notat om kulturminneverdier i Froan	71
Vedlegg 3 Overvåkningsprosjekter i Froan anno 2010.....	73
Vedlegg 4 Informasjonsplakat.....	74
Vedlegg 5 Utkast til tiltaksplan	75
Vedlegg 6 Eksisterende mandat for RU Froan.....	80

1 Innledning

Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning ble fredet ved kongelig resolusjon 14. desember 1979. Initiativet til naturvernet kom opprinnelig fra lokalbefolkningen for å verne Froan mot enda et militært skytefelt. Det faglige grunnlaget for verneforslaget var registreringer av hekkende sjøfugl og ynglende sel i 1974 i regi av Miljøverndepartementet.

Froan er med sine 761 km² det største og viktigste verneområdet av marin karakter i landet per i dag.

Naturverdiene i Froan er i hovedsak naturbetinget (avhengig av klima, beliggenhet, naturkreftenes påvirkning og samspillet mellom arter), men også noe er kulturbetinget (avhengig av beite, slått og lyngbrenning).

Bestemmelsene for området er nedfelt i *Forskrift om vern for Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning, innenfor Froøyene, Frøya kommune, Sør-Trøndelag*. Denne vil for enkelthets skyld kalles *verneforskriften* videre i forvaltningsplanen.

Verneforskriftens kapittel II lyder:

Formålet med fredningen er å verne om et rikt og interessant dyre- og planteliv og bevare leve- og yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr i et variert og egenartet kystlandskap.

Forvaltning av verneområder skal kunne gi rom for en bruk av områdene som ikke går på bekostning av verneformålet, både på kort og lang sikt, og som samtidig holder seg innenfor rammene av verneforskriften.

Forvaltningsplanen for verneområdene i Froan er utarbeidet med utgangspunkt i verneforskriften, sammen med forvaltningsmyndighetenes erfaringer og rådgivende utvalgs tilrådingen i årene etter at områdene ble fredet.

Forvaltningsplaner for verneområder med Ramsarstatus (se 1.4) Ramsarområder skal faglig godkjennes av Miljødirektoratet.

Skjøtsel skal i følge verneforskriften kap VIII skje etter plan godkjent av Miljøverndepartementet. Denne hjemmelen ble delegert til forvaltningsmyndigheten (Fylkesmannen) 26. august 1983.

1.1 Formålet med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanens formål er å gi retningslinjer for bevaringen av naturmiljøet i Froan, med tilhørende prosesser og mangfold av arter og vegetasjon, i tråd med verneformålet og innenfor rammene gitt i verneforskriften.

Forvaltningsplanen utdyper verneformålet og de enkelte bestemmelsene i verneforskriftene til verneområdene i Froan. Forvaltningsplanen inneholder også sammendrag av kunnskap om viktige naturverdier, samt setter opp konkrete mål for forvaltningen av disse.

1.2 Forvaltningsplanen og naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal miljørettsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12 vurderes ved utøving av all offentlig myndighet – også ved utforming av forvaltningsmål, tiltak og retningslinjer i forvaltningsplaner for verneområder.

Gjennom verneplanprosessen og gjennom diverse naturvitenskapelige undersøkelser siden den gang, er mye kunnskap om området registret og dokumentert. Denne kunnskapen er viktig, men må suppleres med til enhver tid oppdatert kunnskap fra nyere forskning, og informasjon tilgjengelig via databaser som Naturbase og Artskart. Vi har søkt å bruke den mest oppdaterte litteraturen i arbeidet med denne forvaltningsplanen. Det er henvist til denne litteraturen underveis i teksten, og den er også listet opp i kapittel 6.

Dersom det er tvil om et tiltaks negative innvirkning for verneverdiene kommer føre-var-prinsippet i NML § 9 inn. Forvaltningsmyndighetene vurderer tiltaket i forhold til risiko for skade på verneverdiene.

Vernebestemmelsene vil normalt hindre at det kan gjøres vesentlige inngrep i verneområdet. Fylkesmannen vurderer det slik at forvaltningsplanen, med de retningslinjer som er foreslått, er positiv for artene og naturtypene i Froan, jf. naturmangfoldlovens §§ 4 og 5.

Fylkesmannen mener at kjent kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i Froan er tilstrekkelig til å kunne fremme forvaltningsplanen, og anser at kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er

oppfylt. Videre mener Fylkesmannen at det foreligger nok kunnskap om effekten av retningslinjene og foreslåtte tiltak til å kunne si at føre-var-prinsippet ikke vil tillegges særlig vekt i denne saken, jf. naturmangfoldlovens § 9.

Aktiviteter og virksomheter som kan tillates i områdene er beskrevet og utdypet i denne forvaltningsplanen og skal ligge innenfor rammen av naturmangfoldloven og verneforskriften med tilhørende retningslinjer. I tillegg vil forvaltningsmyndigheten måtte ha en viktig oppgave i å følge med på at ikke den samlede belastningen i verneområdene blir for stor. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning i denne saken ettersom vernet legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området, og at de foreslåtte tiltakene ikke vil ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem.

Prinsippene i § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vil være aktuelle å vurdere i forbindelse med skjøtsel og tilrettelegging i verneområdene.

Tidsramme

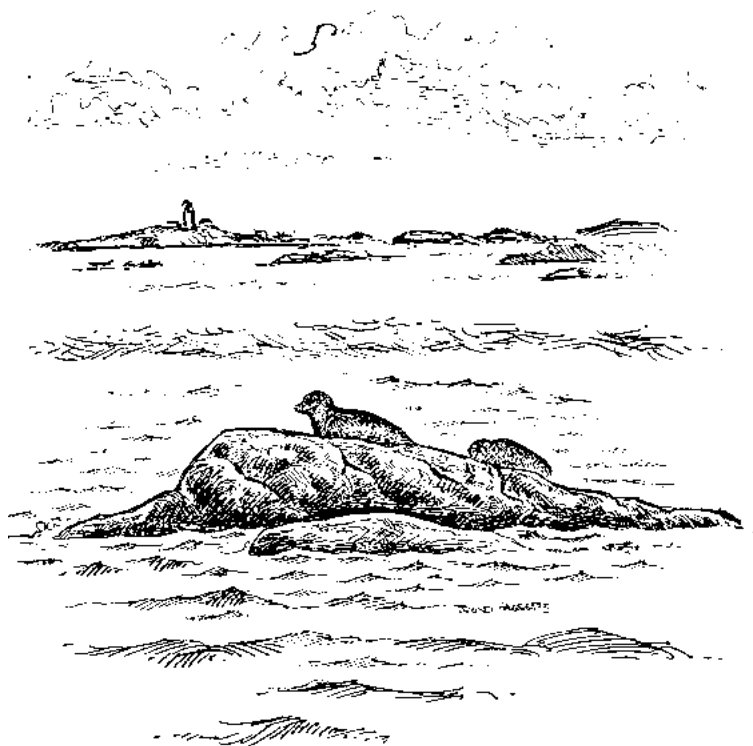
Forvaltningsplanen for verneområdene i Froan har en tidsramme på 10 år fra den er godkjent. Tabeller for mål og tiltak (se vedlegg) kan endres fortløpende ettersom forvaltningsutfordringene endrer seg, og kan derfor ha en kortere varighet.

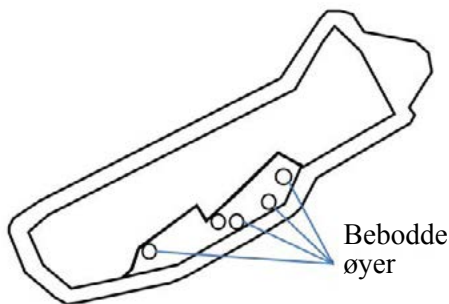
1.3 Verneform og avgrensing

Vernet i Froan ble opprettet 14. desember 1979 i henhold til naturvernloven (lov om naturvern av 19. juni 1970) og består av tre ulike verneformer: naturreservat, landskapsvern og dyrelivsfredning. Området er vernet med utgangspunkt i et sammenhengende areal med vesentlig felles verdier. De tre verneformene gjenspeiler at man i verneprosessen har gjort tilpasninger til lokale hensyn. I forvaltningssammenheng gir dette konsekvenser i form av at det blir ulike regler innad i verneområdet, alt etter hvilken verneform arealet omfattes av. Avgrensingen av de forskjellige verneformene fremgår i Figur 1, 2 og 3. Skissene i disse figurene vil brukes videre i teksten for å illustrere hvor i området en befinner seg.

I 2009 kom naturmangfoldloven (Lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold) som omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fattar beslutninger med konsekvenser for naturen. Loven erstatter naturvernloven og deler av viltloven og lakse- og innlandsfiskekloven.

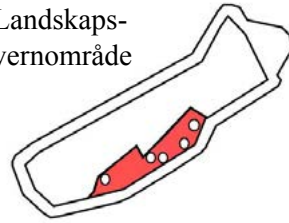
Selv om naturvernloven nå er opphevet, gjelder forskrifter som er opprettet med hjemmel i naturvernloven (jf. Overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77). Enkelte bestemmelser i naturmangfoldloven kommer imidlertid direkte til anvendelse også i eldre områder.

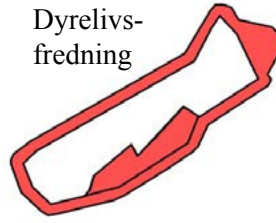

Figur 2. Skjematisk oversikt over vernegrensene i Froan.

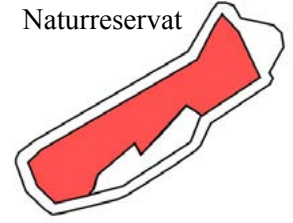
Landskapsvern-
område

Dyrelivs-
fredning

Naturreservat

Figur 3. Skjematisk oversikt over verneformer i Froan.

1.3.1. Naturreservat

Opprettelsen av naturreservatet i Froan ble hjemlet i naturvernloven § 8:

Område som har urørt, eller tilnærmet urørt natur eller utgjør spesiell naturtype og som har særskilt vitenskapelig eller pedagogisk betydning eller som skiller seg ut ved sin egenart, kan fredes som naturreservat.

Naturreservat er den strengeste formen for vern etter naturvernloven. Formålet er vanligvis knyttet til rent naturfaglige forhold. Alle typer inngrep kan forbys.

Naturreservatet utgjør den arealmessig største andelen av verneområdene i Froan med ca 400 km².

For naturreservatet i Froan er alle planter samt fugl, sel og oter fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse (se verneforskriftens kapittel IV). Det er ikke lov å oppføre bygninger og anlegg, og inngrep/tiltak som kan endre de naturgitte forhold er ikke tillatt.

Fra og med 1. april til og med 10. august er all ferdsel på land i naturreservatet forbudt. Fra og med 10. september til og med 15. november er all ferdsel forbudt på kasteplasser for sel.

Det er allikevel åpnet for visse aktiviteter i naturreservatet knyttet til grunneieres tilgang til tradisjonell næring og høsting. Det er også åpnet for ferdsel blant annet i forbindelse med redningsarbeid, forvaltnings- og skjøtselsarbeid og Sjøforsvarets øvingsfelt (se kapittel IV punkt 6 i verneforskriften).

1.3.2. Landskapsvern-område

Opprettelsen av landskapsvernområdet i Froan ble hjemlet i naturvernloven § 5:

For å bevare egenartet eller vakkert natur- eller kulturlandskap kan arealer legges ut som landskapsvern-område. I landskapsvern-området må det ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfelle om et tiltak må anses å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig

I 2013 ble det bestemt at naturmangfoldlovens § 36 andre ledd skal ha tilbakevirkende kraft i eksisterende landskapsvern-områder. Relevant i denne sammenheng er setningene: *I et landskapsvern-område må det ikke settes i verk tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området.* Denne endringen er gjort for å sikre at formålet med vern av landskapsvern-områder oppnås, dvs. at områdets særpreg og karakter bevares.

Årsaken til at det også er regulert tiltak som isolert sett ikke alltid vil kunne sies å gi en vesentlig endring av landskapets særpreg eller karakter, er at summen av flere slike tiltak, sett i sammenheng med andre tiltak, vil kunne medføre en slik vesentlig endring.

Verneformen brukes ofte for å ta vare på kulturlandskap i aktiv bruk. Bevaring av landskapsbildet og landskapsopplevelsen er en sentral målsetting ved opprettelse av landskapsvern-områder.

Landskapsvernet i Froan dekker et areal på ca 80 km². Øyene Ytre Gjæsingen, medregnet Lyngøya og Valsøya, Sørburøy med Sørøyflesa, Nordøy med Gårdahausten, Risøy, Værøy, Sauøy med Store Bogøy samt Store og Lille Lyngøya er unntatt fra landskapsvernet, og har kun dyrelivsfredning.

Restriksjonsnivået i landskapsvernområdet i Froan er gjennomgående lavere enn i naturreservatet, men bestemmelsene om dyrelivsfredning (§ 14, se under) gjelder også innenfor landskapsvernområdet. Det er ikke ferdselsrestriksjoner i landskapsvernområdet.

Tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig slik som større uttak av masse, bygging av veger og oppføring av bygninger, anlegg med mer er ikke tillatt i landskapsvernområdet i Froan.

Operativ virksomhet knyttet til ambulanse, politi og brannvern er tillatt i landskapsvernområdet. Det samme gjelder offentlig oppsyn, forvaltning og skjøtsel i regi av forvaltningsmyndigheten. Oppdyrking og vanlig landbruksdrift, vedlikehold av eksisterende bygninger, havneanlegg med mer, arbeid i forbindelse med fyr- og merkevesenet er tillatt. Forvaltningsmyndigheten kan også gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og andre anlegg knyttet til fiske- og jordbruksnæring og i forsvarsøyemed.

1.3.3. Dyrelivsfredningsområde

Opprettelsen av dyrelivsfredningsområdet i Froan ble opprettet med hjemmel i naturvernlovens § 14:

Kongen kan gjøre vedtak om at dyrearter eller dyresamfunn som er sjeldne eller står i fare for å forsvinne, fredes i hele landet eller i bestemte områder. I et område som har særlig betydning som tilholdssted for en rekke arter kan pattedyr og fugler fredes. Vedtak i medhold av første og annet ledd gjelder også artenes hi, reir og egg.

Dyrelivsfredningen er ikke et arealvern, men skal beskytte pattedyr- og fuglearter mot jakt, fangst skade og unødig forstyrrelse innenfor et angitt areal.

Bestemmelsene om dyrelivsfredning i Froan gjelder innenfor yttergrensene av landskapsvernområdet (også på de bebodde øyene), i Haltenområdet og i en 2 km bred randzone omkring verneområdene og Halten. Det er ikke ferdselsrestriksjoner i området med dyrelivsfredning.

Innenfor den angitte dyrelivsfredningen er alle fuglearter samt deres reir og egg, alle selarter og oter i utgangspunktet fredet hele året mot jakt, fangst, skade og unødig forstyrrelse. Det finnes her noen unntak i verneforskriften.

Det er ikke tillatt å innføre nye dyrearter i området med dyrelivsfredning.

1.4 Froan som Ramsarområde

Konvensjonen om vern av våtmarker, Ramsar-konvensjonen, trådte i kraft 21. desember 1975 med formål å beskytte våtmarksområder generelt og særlig som leveområde for vannfugler. Etter hvert har målsetningen blitt utvidet, og omfatter i dag ivaretagelse av våtmarker både som leveområde for flora og fauna, og som viktig naturressurs for mange mennesker. Miljødirektoratet er norsk vitenskaps- og forvaltningsmyndighet for konvensjonen.

Konvensjonen har i dag tre hovedpilarer:

- å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner ('ecological character') opprettholdes
- å sørge for fornuftig (bærekraftig) bruk ('wise use') av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder bl.a. kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker
- deltagelse i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for eksempel bistandssamarbeid.

Froan naturreservat og landskapsvernområde fikk status som Ramsarområder i 1996. Begrunnelsen var blant annet at området:

- er et viktig referanseområde/typeområde på grunn av størrelsen, beliggenheten og de omfattende gruntvannsområdene er leveområde for sjeldne og trua arter av fugl og pattedyr
- er et viktig overvintrings-, hekke- og myteområde for en rekke sjøfuglarter
- har mer enn 1 % av den biogeografiske populasjonen for en rekke sjøfuglarter, samt selarten havert.

Siste reviderte Ramsar Information Sheet finnes på Ramsar.org.

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til Ramsarområdene sine gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status for de utpekte områdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

Det at et verneområde er ført på listen over viktige Ramsarområder innebærer ikke noen formelle restriksjoner utover verneforskriftens bestemmelser, men Ramsarstatusen må tas med i forvaltningsmyndighetens skjønnsutøvelse.

1.5 Forbehold om endring av grense

Det er igangsatt en prosess med sikte på en endring i vernegrensene for verneområdene i Froan. Et forslag til grensendring var på høring sommeren 2014. Naturreservatet foreslås ikke endret. To lokaliteter for fiskeoppdrett er anbefalt grenset ut av vernet, samtidig som man foreslår å legge et nytt landskapsvern rundt Halten. Det er kun utformingen av vernekartet som foreslås endret, og ikke forskriftene for øvrig.

Det nye landskapsvernområdet vil bli behandlet på samme måte som eksisterende landskapsvern. Den eksisterende dyrelivsfredningen vil opprettholdes i områdene som eventuelt innlemmes i landskapsvernområdet.

1.6 Marin verneplan og Froan

Froan-Sularevet er valgt ut som ett av 36 kandidatområder for marint vern av Rådgivende utvalg for marin verneplan. Utvalget var bredt sammensatt og ble nedsatt av Klima- og miljødepartementet (den gang Miljøverndepartementet) i samråd med Nærings- og fiskeridepartementet (den gang Fiskeridepartementet) og Olje- og energidepartementet i 2001. Utvalget ga sin endelige tilrådning i 2004. Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerte et godt og balansert utvalg av undersjøisk

natur langs kysten og skjærgården. Ved utvelgelsen ble særegenhet og representativt, sett i forhold til regioner og kyststrekninger, vektlagt. Det ble også vektlagt at områdene skulle være lite påvirket og kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåkning.

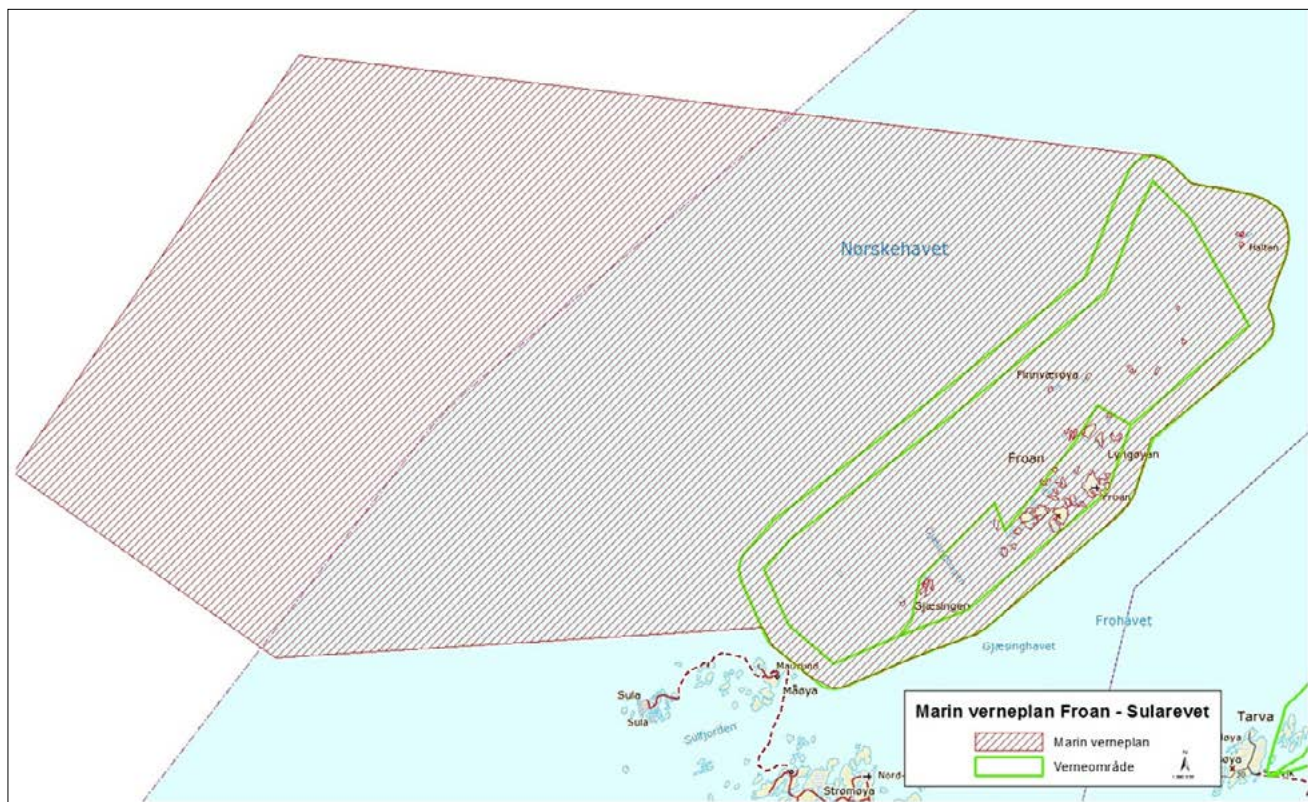
Utvalget delte områdene inn i 6 kategorier:

1. Poller
 2. Strømrrike lokaliteter
 3. Spesielle gruntvannsområder
 4. Fjorder
 5. Åpne kystområder
 6. Transekter kyst-, hav- og sokkelområder
- Froan ble plassert i kategori 6 – Transekter kyst-, hav- og sokkelområder.

Det foreslåtte verneområdet Froan – Sularevet strekker seg fra naturvernområdene i Froan i Sør-Trøndelag, og ut forbi kanten der hvor kontinentalsokkelen skråner ned mot de dype delene av Norskehavet.

Formålet med fredning av Froan-Sularevet vil være å ta vare på verneverdier som er representative for den indre del av midtnorsk sokkel, og ta vare på spennvidden i naturtyper og de særegne kvaliteter knyttet til Froan og korallrevet på Sularyggen. Området er viktig blant annet fordi det ikke har vært utsatt for tråling.

Pr 2014 avventer Fylkesmannen videre oppdrag om oppstart av vernet for Froan-Sularevet.

Figur 4. Foreslått marint vern ved Froan-Sularevet.

2 Områdebeskrivelse og naturkvaliteter

2.1 Beliggenhet

Froan, Frøyene eller Froværet ligger i Frøya kommune i Sør-Trøndelag, og er en gruppe øyer i havet vel 40 kilometer vest for Fosenhalvøya. Navnet Froan kommer trolig av «fraade», som en betegnelse på havets skumming når det slår mot land.

Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning strekker seg fra rett nord for Mausundvær i sørvest til og med Halten i nordøst. Området er ca 50 km langt og 10 km bredt og består totalt av ca 2.500 øyer, holmer og skjær. Området strekker seg i nord-sør retning mellom 64°13'N og 63°52'N og i øst-vest retning mellom 9°25'E og 8°38'E.

Figur 5. Froans beliggenhet (kart: Anders Bryn 2011).

2.2 Klima

Froan har kystklima med mye nedbør og høy luftfuktighet. Vintrene er milde og vanligvis frost- og snøfrie. Somrene er kalde. Regionen har over 200 døgn med nedbør, men nedbørmengden per dag er nødvendigvis ikke så høy. Øygruppa ligger ytterst mot Norskehavet og er utsatt for stormer og høye bølger. Sterke sørvestlig vinder er vanlig.

2.3 Landskap og geologi

Berggrunnen i Froan består av granitt, dioritt og monzonitt. Disse bergartene består av mineraler som feltspat og kvarts og har lite næringsstoffer. Bergartene er tungt forvitterlige og gir et surt og grunt jordsmonn hvor bare lite kravfulle planter kan vokse. Det finnes lite jord og annet løsmateriale, og strandkanter med fin sand forekommer kun sporadisk. (Ramberg m.fl. 2006).

Det karakteristiske ved landskapet i Froan er at øygruppen består av flere hundre øyer, samt en mengde holmer og skjær. De fleste av øyene er lave og småkuperte. Det høyeste punktet i Froan ligger på øya Kunna og er 47 moh. Nakent fjell, lyngrabber og mindre myrpartier dominerer øygruppen. På enkelte øyer finnes det mange pytter og dammer, gjerne framkommet som et resultat av torvuttak til brensel. En del øyer har beiteland og noen få har litt dyrket jord.

2.4 Dyrelivet i Froan

Naturverneområdene i Froan står i en særklasse på grunn av sin beliggenhet, sin betydelige størrelse og sine naturkvaliteter. Området har i første rekke stor betydning som hekke-, myte- og overvintringsområde for en rekke sjøfuglarter og da spesielt karakterartene storskarv, toppskarv, grågås, rødnebbterne, teist, siland og ærfugl. Videre er området viktig for overvintrende lom, alkefugl og flere dykkender. Froan har også stor betydning for trekkende og rastende fugl til alle årstider.

Froan er viktig leve- og yngleområde for steinkobbe, havert og oter. Froans pattedyrfauna er et resultat av beliggenheten langt fra fastlandet. Foruten våre to kystselarter, havert og steinkobbe, som er vanlige i området året rundt, er grønlandssel og klappmyss registrert. Blant hvalene opptrer nise og spekkhogger hyppigst, men både vågehval, grindhval, knølhval og kvitnos forekommer også. Oteren er i dag tallrik. Vånd opptrer i perioder i stort antall. Området skiller seg fra andre kystområder ved at det ikke har mink.

Froan er både et nasjonalt og internasjonalt viktig område for sjøfugl. Artsdiversiteten er ikke spesielt høy for hekkende fuglearter, (ca. 50), men mange av artene opptrer svært tallrike. Grunnet for de store fugleansamlingene er primært den gode næringstilgangen i de omkringliggende gruntvannsområdene. Ellers har også øyenes isolerte beliggenhet med liten menneskelig forstyrrelse betydning her.

Froan er et viktig hekkeområde for svartbak, gråmåke, fiskemåke og sildemåke (Røv 2006). Froan har som eksempel 10 % av hekkende nordlig sildemåke, og 5 % av antatt hekkebestand av svartbak i Norge.

Totalt har hekkebestanden av måker i Froan gått tilbake med en tredjedel de siste 30 år. De artene som har gått mest tilbake er fiskemåke og sildemåke. Også gråmåke har gått noe tilbake, men ikke i samme grad som de to mindre artene. Svartbak er den eneste måkearten som ikke har gått tilbake i antall. Den har i stedet hatt en beskjeden økning, og da særlig i naturreservatet. Disse bestandsendringene sammenfaller med endringer i andre deler av landet.

Av spurvefuglene dominerer heippiplerke, skjærpiplerke og steinskvett med flere hundre par hver, men også linerle, gjerdesmett, svarttrost, stær og kråke er vanlige hekkefugler. Av andre spesielle hekkefugler kan nevnes lunde, som hekker med over 70 par i Halten.

Under er utvalgte arter av pattedyr og fugl beskrevet mer i detalj.

2.4.1 Havert

Haverten er den største av våre kystseler. Hannen kan bli over 3 m lang med en vekt på over 300 kg, mens hunnen blir opptil 2,5 meter lang og har en vekt på opptil 200 kg. Haverten varierer i farge fra brun til grå, og er lett å kjenne igjen på den lange, krumme snuten. Hannen har i tillegg flere store hudfolder på halsen.

Froan har landets største ynglebestand av havert. I forbindelse med kasteperioden (yngleperioden) fra september til november, og parringstiden umiddelbart etter er trolig nær halvparten av den norske forplantningsdyktige havertbestanden samlet i Froan.

I 1870 – 80 årene var det i yngleperioden 500-600 havert i området, men på grunn av hardt jakttrykk gikk antallet dramatisk tilbake i tiden som fulgte. Omkring 1910 anslo professor Collet antallet voksne dyr til under 200. I følge selskytter Johan Torgnesvik var stammen på ca. 100 voksne dyr i 1915-20 årene.

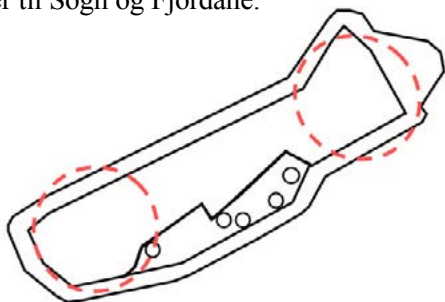

Figur 6. Havert i Froan (foto Morten Ekker).

Etter siste krig var bestanden antagelig ytterligere redusert, og andre forekomster av havert i Norge var knapt kjent på denne tiden.

De nyeste tellingene av havert tyder på at det årlig kastes (fødes) ca. 250 unger i Froan, noe som tilsvarer at en totalbestand på omtrent 1200 dyr er knyttet til Froan i yngletiden (Røv 2006).

Det er imidlertid antatt at langvarig hard beskatning av havert på Vega har hindret havertbestanden i å øke i Froan (Henriksen og Røv, 2004). På vårtellingene i 2005 ble det registrert 211 havert i Froan. Dette representerer trolig et minimum av det antallet som finnes mer eller mindre gjennom hele året i området. De store variasjonene gjennom året skyldes at sel fra omkringliggende områder kommer til Froan for å kaste. Merkeforsøk av havert viser at unger som fødes i Froan, sprer seg både nordover til Nordland og sørover til Sogn og Fjordane.

Figur 7. Kasteplassene for haverten ligger hovedsakelig i området fra Finnværet til Halten og i Grogna (innenfor de stiplede sirklene).

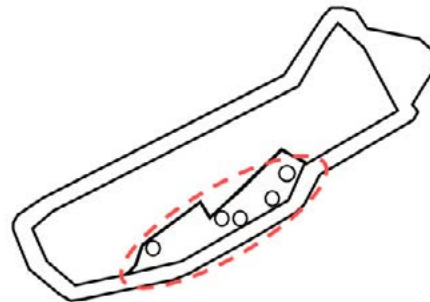
Yngleplassene for havert i Froan ligger hovedsakelig i området fra Finnværet til Halten og i Grogna. Det er sannsynlig at kastingen har lange tradisjoner på de områdene som brukes.

Havertens unger har hvit pels og ligger på skjæret i 2-4 uker etter fødselen. I disse ukene dier de mora og tredobler kroppsvekten sin. Når dieperioden er over, feller ungen den hvite fødselspelsen, og går på sjøen. I dieperioden er haverten svært sårbar for forstyrrelse.

Ungene fødes fra slutten av september og fram til et stykke ut i november på de ytterste og mest værutsatte skjærene. En regner med at dette har sammenheng med at der ute berget ungene livet for fangstmennene i tidligere tider. Selv om det nå ikke er jakt på sel i området, foretrekker fortsatt de fleste havertene de tradisjonelle kasteplassene ytterst i skjærgården. Resultatet er av og til at mange nyfødte unger blir skyllet på havet og omkommer når det er uvær.

2.4.2 Steinkobbe

Mens havertens hovedområde i Froan er i nord og i Grogna, så finner man de fleste steinkobbene i sentrale og sørlige deler av området. Steinkobben finnes i likhet med haverten i et stort antall i Froan.

Figur 8. Steinkobben finnes hovedsakelig i sentrale og sørlige deler av området.

Steinkobben er en av de minste selene i norske farvann. Hannene blir ca. 155 cm og hunnene ca. 150 cm lange. Voksne hanner veier opptil 100 kg og hunner 80 kg.

Steinkobben kaster (føder unger) siste halvdel av juni. Hunnene legger seg på land når de føder ungene. Den hvite pelsen på ungene dras av med en gang og ungene går på sjøen rett etter fødselen. Steinkobben er spesielt sårbar for forstyrrelser i kasteperioden siden den oppholder seg nærmere folk og fordi de kaster i en periode der folk ferdes ute på sjøen.

I 1992 ble bestanden av steinkobbe anslått til å være omtrent 300 dyr (Røv, 1992), mens det i midten av august i 2004 ble talt opp 622 dyr inklusive unger (Røv 2006). Dette tallet gir et minimumstall for hvor mye steinkobbe det er i området. Tellingen viser at bestanden av steinkobbe har økt betydelig siden fredningen av området og at Froan i dag er et av de viktigste områdene for arten langs norskekysten. Metodisk har det vist seg å være best å telle steinkobber under hårfellingen i august. På denne tiden ligger dyrene for det meste på land. Steinkobben er i motsetning til haverten trolig relativt stasjonær i Froan. Steinkobben opptrer også oftere i smulere farvann enn haverten.

Figur 9. Steinkobbe i fjæra ved Nordøya, Froan (foto Anders Bryn).

2.4.3 Oter

I 1974 ble det ikke observert oter i Froan da Frengen og Røv (1975) gjorde sine registreringer i området, men en fikk meldinger om at arten kunne forekomme. Da Røv gjorde nye registreringer i 2005 observert han 12 oter (Røv 2006). Mye tyder altså på at oteren igjen er vanlig i Froan.

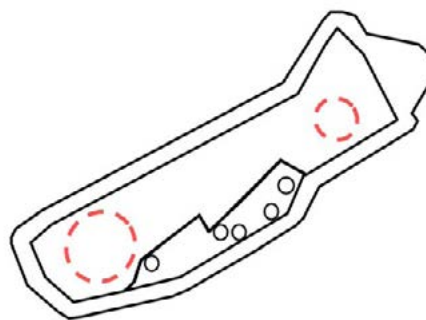
Oteren er først og fremst en fiskespiser. Oter er det eneste landpattedyret i Froan som kan være en predator på sjøfugl. Om eller i hvor stor grad oterbestanden påvirker de ulike sjøfuglartene er ikke nærmere dokumentert. En anser oteren som en naturlig del av økosystemet i Froan, og betrakter de endringene som eventuelt skjer i økosystemet når den nå er tilbake, som en naturlig forskyvning av bestandssammensetningen.

2.4.4 Storskarv

Storskarven med sine kolonier er kanskje det mest iøynefallende trekk ved Froans hekkefuglfauna. Froan er landets viktigste hekkeområde for storskarv sør for Lofoten. Dersom en ser bort fra noen mindre kolonier sørvest av Sula og Orskjæra i Møre og Romsdal, er Froan sørgrensen for hekkende storskarv her i landet.

Storskarvbestanden i Froan inngår i det nasjonale overvåkningsprogrammet for sjøfugl som startet i 1986, i regi av Norsk Institutt for Naturforskning (NINA). Det blir gjennomført årlige totaltelling

og bestanden var i 2006 slik den var i 1974, da Otto Frengen og Nils Røv for første gang telte opp bestanden. Det har imidlertid vært en variasjon i antall hekkende storskarv i løpet av de 30 siste årene.

Figur 10. De største hekkeforekomstene for storskarv: Grogna i sør, Horsøyan i nord.

De største hekkeforekomstene ligger i dag innenfor naturreservatet i Grogna og ved Horsøyan. Koloniens geografiske fordeling og størrelse har variert. Ett gjennomgående trekk er at bestanden i Grogna økte framover til begynnelsen av 1990-årene til omkring 1000 par, men har så holdt seg stabil. I Froan for øvrig har bestanden variert omkring et nivå på ca. 1500 par. Årsaken til at antallet storskarv i Froan ikke har økt slik som ellers i Midt-Norge er sannsynligvis at bestanden her er bestemt av områdets bæreevne, og at den reguleres av tetthetsavhengige faktorer (Røv 1994).

Figur 11. Storskarvkoloni (foto Nils Kristian Grønvik).

Det har vært en klar tendens til at det er blitt færre, men større kolonier i Froan og at disse ligger på større og mindre værutsatte holmer enn tidligere. Dette er trolig et resultat av at tradisjonene med å ”slå skarv” har opphørt og at hekkeplassene nå er fredet. (Røv 2006)

Enhver ferdsel i nærheten av koloniene i hekketiden kan allikevel ha store negative effekter (Røv 2006).

2.4.5 Toppskarv

Toppskarv hekker i mindre antall enn storskarven i Froan, men finnes likevel i et betydelig antall kolonier mer eller mindre skjult i bergsprekker og steinurer. De fleste toppskarvkoloniene ligger i landskapsvernområdet eller på øyer med bare dyrelivsfredning. Froan er en av de viktigste hekkelokalitetene for toppskarv i Sør-Norge.

Tellinger foretatt mellom 1974 og 1986 viste at toppskarvbestanden i Froan i denne perioden holdt seg relativt stabil rundt 1000 hekkende par. Mellom 1986 og 1994 var det imidlertid en sterk nedgang i antall hekkende par både nord og sør i området. Nedgangen i nordområdene har fortsatt helt fram til i 2005. I 1994 ble det kun talt opp 326 hekkende toppskarvpar i Froan, mens dette i 2005 igjen hadde økt til ca. 500. Kunna har optimale hekkeplasser for toppskarv, med storsteinet ur og god beskyttelse både mot predasjon

og ugunstige værforhold. Området har til og med 2005 hatt den største kolonien av toppskarv i Froan, hvor antall hekkende par har variert omkring 200. De siste tellingene i 2006 viser imidlertid en kraftig nedgang også i denne kolonien, med bare 36 hekkende par.

Mangelen på trygge hekkeplasser vil kunne ha betydning for toppskarvens bestandsutvikling og produksjon, og det er viktig å unngå direkte forstyrrelse av toppskarvkoloniene. Når toppskarvkoloniene blir forstyrret slik at fuglene forlater reirene, er de utsatt for reirpredasjon fra både måker og kråkefugl. Mennerkelig ferdsel kan forårsake forstyrrelse. Det er registrert at voksne toppskarv er bytte for havørn, og det forekommer også at toppskarv blir tatt av oter (Røv 2006).

2.4.6 Havørn

Froan er et viktig område for havørna. Det ble i 2005 registrert 18 havørnpar i området, mens det i 1974-1975 ble registrert kun 2 par i hele Froan. Arten har dermed økt betydelig i Froan i likhet med resten av kysten etter at den ble fredet og fram til i dag. Byttedyrundersøkelser viser at havørna spiser en rekke av de vanligste artene i Froan. Den foretrekker i tillegg til fisk større fuglearter som ærfugl, toppskarv, store måker og grågås.

Figur 12. Toppskarv i Froan (foto ukjent).

Figur 13. Havørn i Froan (foto Asgeir Lorås).

En anser havørn som en naturlig del av økosystemet i Froan og betrakter de endringene som skjer i økosystemet når den nå er tilbake, som en naturlig forskyvning av bestandssammensetningen.

2.4.7 Ærfugl

Ærfuglen er meget vanlig i Froan. Tellingene fra 2005 tyder på at det er omtrent 2800 hekkende par i området. Likevel var den i tidligere tider betydelig mer tallrik i Froan. I begynnelsen av forrige århundre anslo professor Nordhagen bestanden til å være omtrent 5000 par (Nordhagen 1917). I de senere år tyder tellingene på en nedgang på omtrent 20 % fra 1988 og fram til 2005. Resultatene viser imidlertid at Froan er et viktig hekkeområde for ærfugl, som er en art som har vist en bekymringsfull nedgang i bestanden i Trøndelag, bl.a. i Trondheimsfjorden (Lorentsen 2005). Froan er et viktig myteområde for ærfugl og det er blitt registrert hele 35.000 individer under myteperioden i juli – august. Som overvintringsområde er også Froan viktig for ærfuglen og i 2005 og 2006 ble det foretatt vintertellingene som viser at det er over 5.000 ærfugl i området om vinteren.

Nedgangen i bestanden følger nedgangen ellers i regionen, og en anser det ikke som aktuelt å sette inn noen tiltak for ærfuglen i Froan gjennom denne forvaltningsplanen.

Faktaboks: Myting

Myting el. fjærskifte (av lat. mutare, forandre, skifte) er en periodisk felling og fornying av fjær. Mange fugler feller fjær etter hekkingen, og flere arter har også en fjærfelling før paringstiden.

2.4.8 Grågås

Tidlige tellingene av grågås skilte ikke mellom hekkende og mytende gjess. Det er derfor vanskelig å sammenligne disse med nyere tellingene. Follestad anslo imidlertid i 1985 at det totale antallet hekkende grågås i Frøya kommune var 350 – 400 par. I 2005 ble det telt 897 grågås i hekkeområdene på våren. Siden noen fugler allerede lå på reir på denne tiden er dette klare minimumstall. De fleste av disse var nok hekkende fugler, og man må kunne anta at et minimumsantall for hekkende grågås i Froan i 2005 var på 500 par (Røv 2006).

Økningen i grågåsantallet følger samme mønster som ellers i landet. Årsaken til økningen er sannsynligvis en kombinasjon av endringer i forvaltningen av arten og leveområdene samt at landbruket har endret driftsform både her i Norge og i andre land.

Figur 14. Rugende ærfugl på Halten (foto Asgeir Lorås).

De aller fleste av gjessene som går til hekking i Froan befinner seg i områdene knyttet til de større øyene og holmene utenfor naturreservatet og da i all hovedsak i landskapsvernområdet eller de bebodde øyene.

Froan er et svært viktig myteområde for grågåsa, og på det meste (i 1986) ble det registrert omkring 5000 mytende grågjess i Froan. Fra 1997 og fram til 2005 har antallet mytende grågjess vært noenlunde stabilt i underkant av 2000 individer. En av grunnene til at grågåsa nå i mindre grad enn tidligere bruker Froan som myteområde kan være den store havørnbestanden i området. Grågåsa er sårbar i myteperioden og stadig jaktende havørn kan forstyrre grågåsa når den går i land på holmene for å beite. Det er også vist at mytende gjess lett blir forstyrret av enhver form for menneskelig aktivitet. Derfor foretrekker gåsa de minst trafikkerte delene av naturreservatet i myteperioden (Røv 2006).

I dag fungerer Froan som et friområde for grågås. Når jakta starter 1. august (tidligjakt på grågås fra lokal forvaltningsplan) i områder rundt Froan, trekker det en god del gås ut til Froan, siden det i dette området ikke løsnest skudd på grunn av jaktforbudet.

2.4.9 Teist

Froan er det viktigste hekkeområdet for teist i Sør-Norge, trolig også i landet, kanskje med så mye som 10 % av totalbestanden (Røv 2006). En viktig grunn til den store bestanden i Froan er at det ikke finnes villmink i området.

Teisten hekker i steinurer og bergsprekker der den kan finne trygg reirplassering, og i Froan er områdene ved Kunna/Kalvene og Halten de viktigste hekkeplassene. Særlig iøynefallende er en stor koloni i moloen på Halten. Teisten er vanskelig å telle. Den telles på hekkeplassen, men siden den hekker i jordhuler vil en vanskelig kunne telle alle de hekkende individene. Den beste teistellingen ble gjort i Froan av Lorentsen og Larssen i 1988 og viste at det da var minimum 6000 individer i Froan.

En har registrert en nedgang i teistpopulasjonen på Halten mellom 1988 og 2005 (Røv 2006). Ellers i Europa anses bestanden av teist for å være stabil. Det har vært diskutert om oterbestanden kan ha gitt en nedgang i antallet teist lokalt i Froan. Oteren er i første rekke en fiskespise og det er derfor lite sannsynlig at oteren spiller en rolle her (Røv 2010 pers med). Dersom det skulle være tilfelle regner en med at teistbestanden igjen vil stabilisere seg.

Forskerne (Røv og Lorentsen pers med 2010) mener imidlertid det er svært viktig at området holdes minkfritt også i fremtiden. Teisten er også sårbar for

Figur 15. Teist i Halten (foto Nils Kristian Grønvik).

taretråling fordi den finner maten sin i tareskogen lokalt. Videre er teisten svært sårbar for oljesøl.

2.4.10 Krykkje

Ved Halten fyr ligger den eneste krykkjekolonien i Sør-Trøndelag. Kolonien etablerte seg i Halten så tidlig som i 1920-årene. I 1963 var det 725 hekkende krykkjepar i Halten, mens det i toppåret 1974 var ca. 1700 krykkjepar i Halten. Ved siden av kolonien på Halten har det også hekket krykkje på Horsøyene og Gimsan.

I 2005 ble det talt opp 197 voksne krykkjer i kolonien på Halten, noe som tilsier at minimum 100 par er knyttet til kolonien. En slik nedgang som vist i Halten er også gjeldende for resten av norskekysten og i Midt-Norge har nedgangen siden 1970-tallet og fram til i dag vært på 75 % - 85 %.

Figur 16. Krykkje i Halten (foto Stein Arne Andreassen).

2.5 Vegetasjon og flora

Vegetasjonen i Froan reflekterer i stor grad havpåvirkningen og klimaet, med mange salttålede strandplanter i strandsonen og en utpreget vestlig flora tilpasset milde vintre og kalde fuktige somre (Bryn 2008).

I tillegg til havpåvirkning og klima, er det geologi, mennesker, fuglelivet og det faktum at Froan utgjør en øygruppe, som har vært med på å forme vegetasjonen slik en ser den i dag.

Geologien i Froan består av harde bergarter som forvitrer langsomt. Disse gir et surt og tynt jordsmonn. Jordsmonnet gir derfor ikke grobunn for en rik og sjelden flora, men er godt egnet for røsslyng og andre arter karakteristiske for kystlynghei.

I 2008 foretok Norsk Institutt for skog og landskap en vegetasjonskartlegging i Froan. Denne kartleggingen viser at store deler av landskapet i Froan kan karakteriseres som atlantisk kystlynghei som i dag begynner å bli en sjelden naturtype. Kartleggingen viser at deler av kystlyngheiene samt mindre områder med tidligere slåttemark er i ferd med å gro igjen.

Deler av vegetasjonen i Froan er strukturert av naturlige prosesser som bølger, sjøsprøyt og sterk vind. Bart fjell finner man i utsatte lavereliggende områder. Fukthei utgjør også store arealer, mens grasmyr og fukt- og strandeng utgjør mindre arealer.

Floraen på land er dominert av strandplanter, lyngheiplanter og vanlige kulturspredte "ugrasplanter". Typiske kystnære planter, for eksempel revebjelle og bjønnekam er godt representert. Det er registrert ca. 270 karplantearter og ca. 175 arter av mose i området.

Variasjonen i floraen i Froan er beskjedent, men på øya Kunna kan man finne et noe mer variert planteliv. Kunna har mange bergkløfter som gir vekstvilkår for store bregner og ulike skyggeplanter, bl.a. skogsarter som gauksyre, smørtelg og trollurt. Det er sparsomt med trær og busker i Froan, men på noen steder på Kunna finnes det mindre holt med rogn, bjørk og vier samt innslag av osp og rognasal. Einer finnes i hele området nord til Halten. Det finnes også noen mindre tresettinger på Sauøya og Sørburøya.

Siden Nordhagens undersøkelser fra 1914-1915 (Nordhagen 1917) har det skjedd tydelige endringer i vegetasjonen. Blant annet har det skjedd en viss gjengroing av åpne vannspeil samt framgang av skog og kratt. Sistnevnte har trolig sammenheng med at lyngbrenning, som tidligere var vanlig, til dels har opphørt samt at beitetrykket fra husdyr er redusert.

For en mer detaljert beskrivelse av vegetasjonen i Froan vises det til skjøtselsplanen (Bryn 2012)

2.5.1 Kulturlandskap

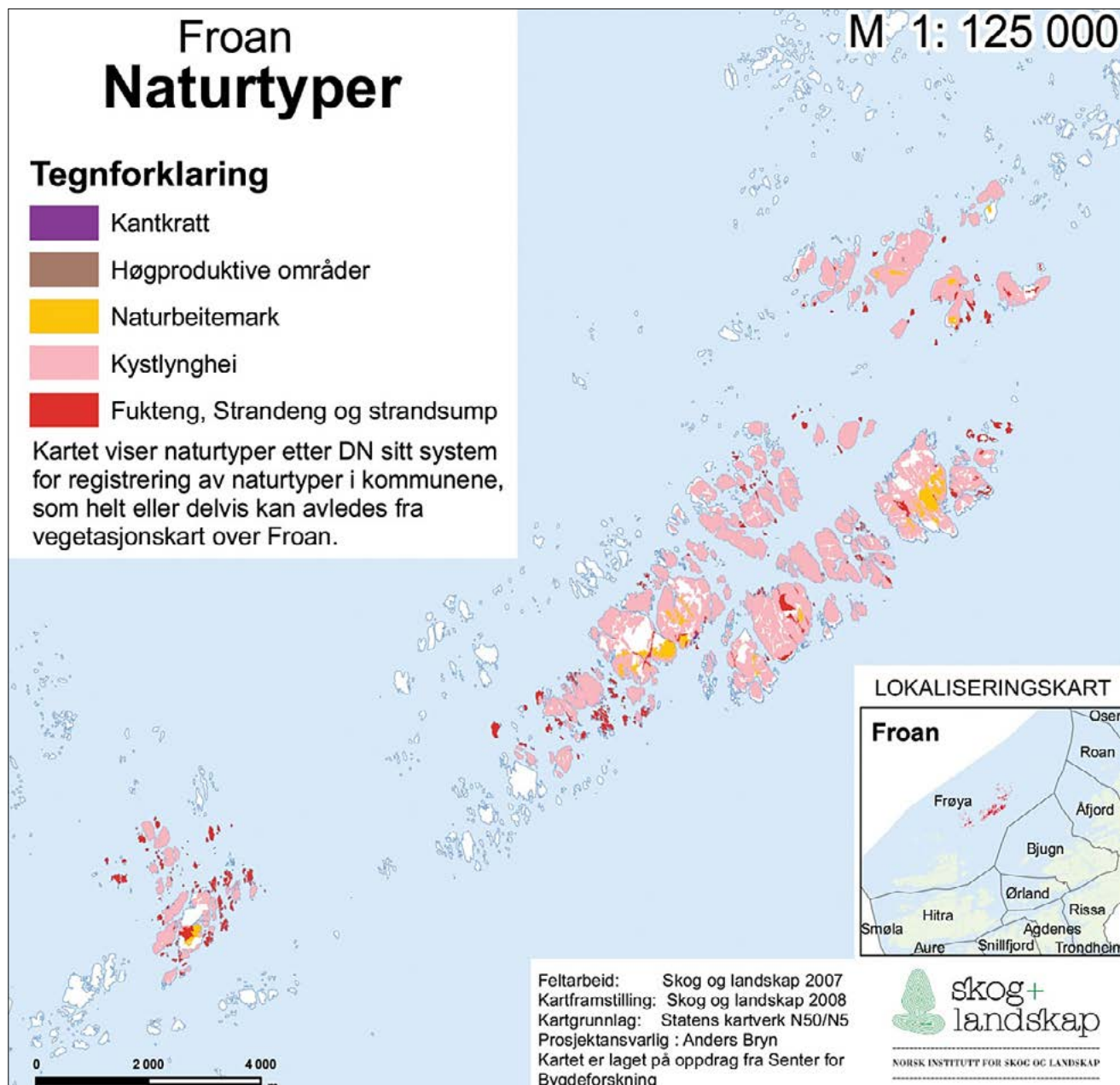
Kystlynghei utgjør hoveddelen av kystlandskapets landdel i Froan og inneholder en viktig del av områdets biologiske mangfold. Den atlantiske kystlyngheia var tidligere den mest utbredte naturtypen på kysten i Norge og Vest-Europa.

Med kystlynghei menes treløse, svi- og beiteskapte heisamfunn langs kysten. Dette er en kulturbetinget vegetasjonstype formet ved beite, slått og brenning gjennom tusenvis av år. Når denne bruken opphører, gror områdene igjen, og kystlynghei er i dag en truet naturtype både nasjonalt og internasjonalt (se Norsk rødliste for naturtyper 2011). I Norge det også besluttet å lage en egen handlingsplan for kystlynghei. Figur 18 viser kart over kystlynghei i deler av Froan samt et utvalg av andre kartlagte naturtyper (Bryn 2008).

Dette registreringsarbeidet er supplert i forbindelse med arbeidet med skjøtselsplanen for Froan i 2011.

Kunnskapen om kystlynghei som et viktig og truet kulturlandskap har økt betydelig de senere år. Bevaringen av kystlyngheier er direkte avhengig av at det enten drives tradisjonelt jordbruk med beitedyr (spesielt utgangersau) og periodisk brenning av lyngområdene, eller at en går inn med aktiv skjøtsel for å etterligne denne driftsformen.

Figur 17. Revebjelle på Bogøya, Froan (foto Anders Bryn).

Figur 18. Naturtyper i Froan (Bryn 2008).

Faktaboks: Gjengroing

Gjengroing skjer når åpent jordbrukslandskap gror igjen med busker, kratt og skog og er en helt naturlig biologisk prosess. Slik gjengroing skjer overalt hvor trær og busker kan vokse, og ikke blir hindret ved jordbearbeiding, slått eller ved dyr som beiter i tilstrekkelig grad. Gjengroingen skjer på arealer som tidligere var innmark med åker og eng, så vel som tidligere beiteområder i utmarka, i skogen og på fjellet.

2.6 Kystlandskapet i Froan

Ca. 97 % av arealet innenfor verneområdene i Froan er hav og gruntvannsområder, mens ca. 3 % er holmer skjær og noen større øyer. Til sammen utgjør vann og land et variert og egenarter kystlandskap.

Landskapet er preget av store sjøarealer og himmelflater som endrer seg med vær og vind. I sterk vind vil holmer og skjær nesten forsvinne, mens bølger og vann som kastes langt opp i luften, ses over alt. På stille dager er øyer og holmer med og uten bebyggelse, og den lave vegetasjonen ispedd åpent fjell mer framtrædende i landskapet.

Figur 19. Kystlandskapet i Froan (foto Ellen Arneberg).

2.7 Marint mangfold i Froan

I Froan finnes det et rikt marint artsmangfold. De senere årene er dette mangfoldet bedre kjent gjennom forskjellige kartlegginger av blant annet skjellsandforekomster, tareskoger og kamskjellforekomster.

I naturreservatet er alt under havoverflaten omfattet av vernet. I landskapsvernområdet er de marine verdiene ikke en del av verneformålet, og i dyrelivsfredningsområdet er livsmiljøet, herunder de marine verdiene, ikke vernet.

2.7.1 Skjellsand

Skjellsand er delvis nedbrutte kalkskall fra skjell og andre marine organismer. Skjellsand fungerer som gyte- og oppvekstområder for flere fiskearter. Større krepsdyr benytter skjellsandbankene til parringsplasser og ved skallskifte, i tillegg til at de finner matgrunnlag her. Skjellsand regnes som en ikke fornybar ressurs innenfor overskuelige tidsrammer (DN- håndbok 19).

I Froan er det registrert over 200 viktige og svært viktige forekomster med skjellsand under havoverflaten.

2.7.2 Tareskog

I Norge brukes begrepet "tareskog" om sammenhengende områder bevokst med stortare (*Laminaria hyperborea*). Stortareskog finnes

på hardbunnsområder under lavvannsgrensen. Stortareskog er knyttet til områder med stor bølgepåvirkning eller sterk strøm, og kan her dominere fra lavvannsmarket og ned til 20-25 m dyp.

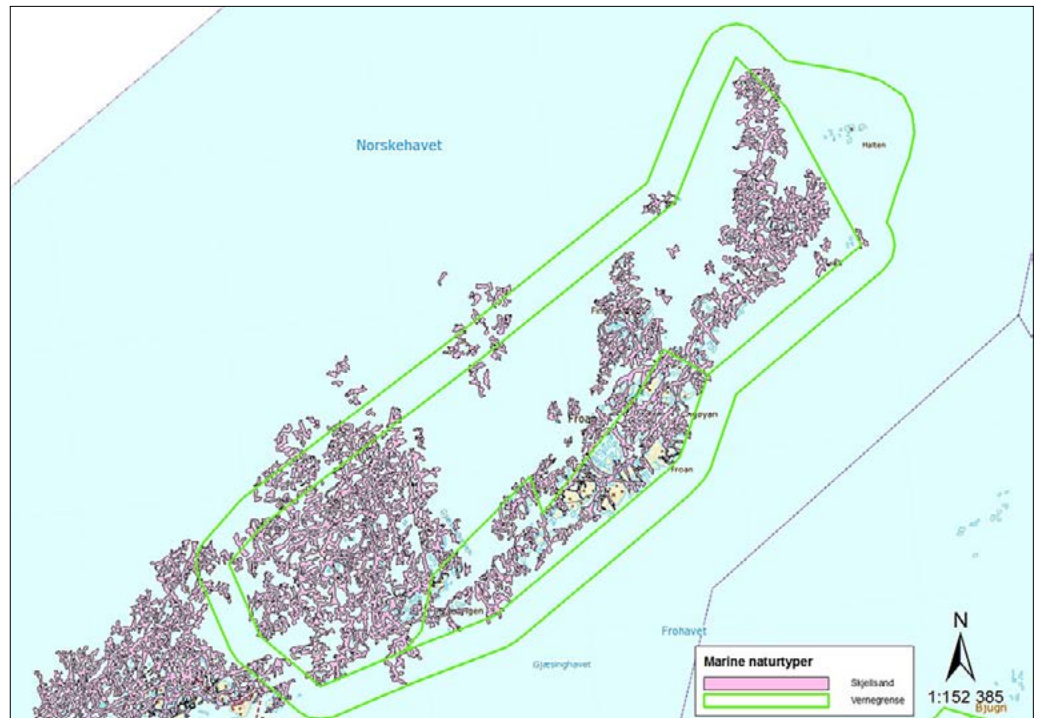
Stortareplantenes stive, opprette stilk kan bli opptil 3 meter høye og danner et tredimensjonalt habitat som er rikt på andre alger og dyr. På optimale lokaliteter utkonkurrerer stortaren de andre tareartene gjennom å vokse seg høy og skygge for annen vegetasjon.

Taren er inndelt i tre deler; blad, stilk og festeorgan. Bladet er ettårig, mens stilk og festeorganet er flerårige. Taren tar opp næringsstoffer gjennom bladet overflate og ikke gjennom røtter.

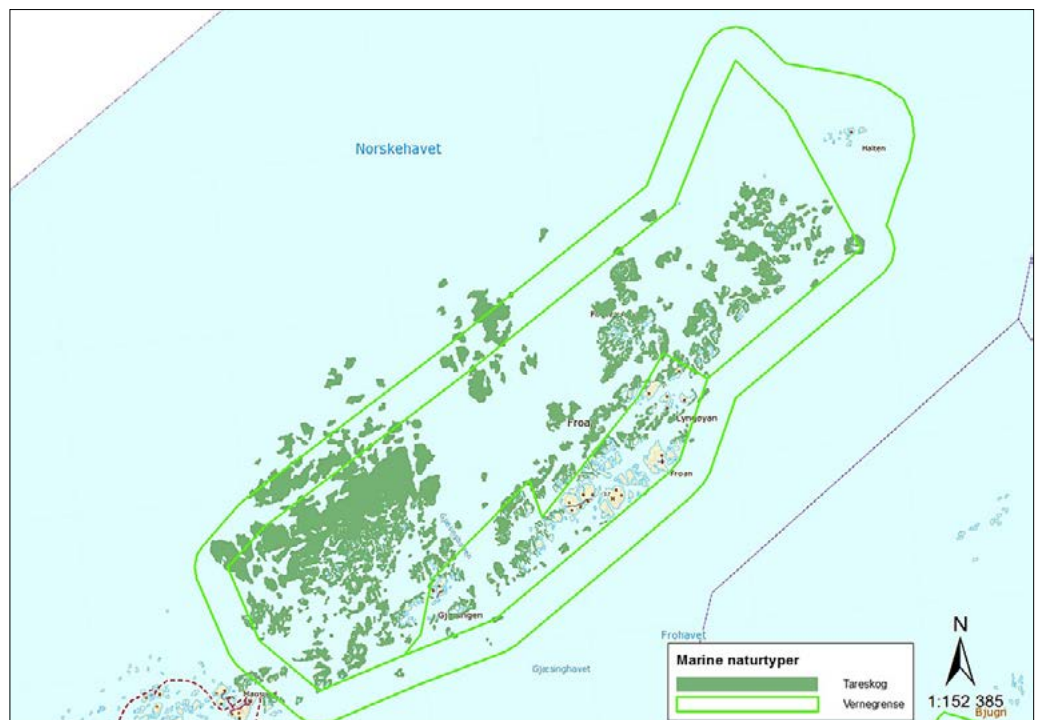
Tareskogen har en grunnleggende betydning for plante- og dyresamfunnet der den vokser. Eksempel på arter i tareskogen er tanglus, tanglopper, andre krepsdyr, børstemark, snegl, nakensnegl, muslinger, mosdyr og svamper. Det er et yngle- og oppvekstområde, gjemmested og beiteplass for fisk, krabbe og hummer. Tareskogen brukes som næringsøkområde av flere sjøfuglarter, for eksempel ærfugl og skarv.

I Froan er det registrert over 200 viktige og svært viktige forekomster av naturtypen "større tareskogforekomster" (Naturbasen 2012).

Figur 20. Skjellsandforekomster i Froan. (Naturbasen 2012).

Figur 21. Viktige tareskogforekomster i Froan. (Naturbasen 2012).

2.7.3 Tang

Tang forekommer grunnere enn tare. Tang er et dominerende element i det krevende og spesielle miljøet i tidevannssonen, og utgjør viktige næringsområder for sjøfugl. Produksjonen av tang bidrar også med organisk tilførsel til både gruntvannsområdene og de dypere partiene utenfor.

2.7.4 Kamskjellforekomster

Stort kamskjell (*Pecten maximus*) er i Norge utbredt fra svenskegrensen i sør til og med Nordland i nord. De norske forekomstene utgjør den nordligste utbredelsen av arten. Kamskjell finnes så langt

sør som til Marokko. De største forekomstene her til lands finnes i Nordland nord til polarsirkelen, i Trøndelagsfylkene og på Vestlandet.

Stort kamskjell kan leve i forskjellige sedimenttyper, men opptrer typisk i strømrrike områder og gjerne på skjellsand. Det er ikke gjort systematiske undersøkelser i verneområdene i Froan. Men NGU gjorde i mars 2009 undersøkelser i deler av området. De dokumenterte at det finnes rike skjellforekomster rundt Sauøya og Finnværet i Froan. Bunnen består i all hovedsak av skjellsand, og er godt egnet som substrat for kamskjell (Olsen 2009).

2.8 Fremmede arter

2.8.1 Fremmede arter – status og mål

Fremmede arter er arter som er spredt ved hjelp av menneskelig aktivitet til områder der de ikke hører naturlig hjemme. Noen av dem er en trussel mot det biologiske mangfoldet i Norge.

Fremmede arter kan ha sin opprinnelse innenfor eller utenfor Norges grenser. Fra sine naturlige leveområder sprer de seg ved hjelp av menneskelig aktivitet, til områder de ikke ville klart å nå på egen hånd.

Fremmede arter er ikke alltid skadelige. Ofte kan de leve side om side med naturlige hjemmehørende arter uten noen synlig negativ effekt. Noen av nykommerne utgjør imidlertid en trussel, først og fremst ved at de fortrenger stedlige arter og forstyrrer lokale økosystemer. Artsdatabankens Svarteliste legges til grunn for arbeidet med fremmede arter: Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012 (Gederaas, L, Moen T.L, Skjelseth, S & Larsen L.-K (red). Artsdatabanken, Trondheim). Fremmede arter kan endre norsk natur, og kan virke negativt inn på næringer og samfunnets bruk av naturen.

Det er ikke registrert mange fremmede arter i Froan. Det er innplantet noe gran, sitkagran og bergfuru, hovedsakelig på Skjellholmen ved Prestøya og på Sauøya. Kanadagås opptrer foreløpig ikke i noe stort antall i Froan og det ble registrert 61 ikkehekkende fugler under tellinger sommeren 2005. Det er også registrert pinnsvin og brunrotte i Froan. Begge disse er innført av mennesker.

Per i dag finnes det ikke mink innenfor verneområdene i Froan, men det er mink i Sula-Mausundområdet. Minken er således ikke langt unna, og kan sannsynligvis klare å komme seg ut til Froan. Forekomst av mink i Froan vil være svært uheldig for fuglelivet i Froan.

Mål for fremmede arter:

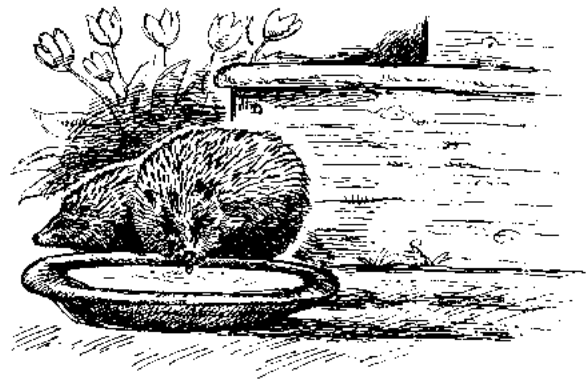
- Fremmede arter skal ikke forekomme i naturreservatet i Froan. Fremmede arter skal ikke utgjøre en risiko for landskapets art og karakter i landskapsvernområdet.
- Området skal holdes minkfritt.

2.8.2 Fremmede arter – utfordringer og tiltak

Per i dag er det ikke kjent at fremmede arter er noe vesentlig problem for verneverdiene i Froan. Det er imidlertid viktig at en jevnlig sjekker at det ikke foregår uheldig spredning eller innføring av slike arter.

Tiltak:

- Fremmede arter som har stort spredningspotensiale eller som direkte truer verneformålet skal fjernes i hele verneområdet.
- Fremmede arter i verneområdene i Froan skal kartlegges og det skal lages en plan for fjerning av slike.
- Mink må holdes unna verneområdene i Froan. Dersom den allikevel klarer å innta området må den bekjempes umiddelbart.
- Det skal lages et opplegg for rapportering av eventuelle minkforekomster i hele området slik at tiltak for fjerning kan settes i verk så raskt som mulig.
- Forekomster av mink på naboøyer til verneområdene i Froan skal registreres, og bør om mulig begrenses, som et forebyggende tiltak.

2.9 Mål for forvaltningen av naturkvalitetene i Froan

Under er det foreslått mål for forvaltningen av naturkvalitetene i Froan.

Mål for naturkvalitetene i Froan:

Hovedmålet for forvaltningen av verneverdiene i Froan er å la de naturlige svingningene i kystøkosystemet skje fritt, samtidig som negative påvirkningsfaktorer holdes på et minimum. Målet er å ha et økosystem i naturlig utvikling.

Froan er av spesiell betydning for bevaring av det biologiske mangfoldet i kystsonen. Viktige kvaliteter i denne sammenheng er:

- Områdets størrelse
- Fravær av mink og tilstedeværelse av oter og havørn
- Områdets relativt uberørte tilstand
- Funksjonsområde gjennom hele året for vannfugl og havørn
- Kjerneområde for ynglende steinkobbe og havert
- Et verdifullt kulturlandskap og kystlandskap

Artene i Froan inngår i et økosystem som i hovedregelen skal få utvikle seg uforstyrret. Et unntak fra dette er en del naturtyper i kulturlandskapet som er avhengig av hevd.

Mange av de fugle- og dyreartene som gjør Froan verneverdig vil imidlertid kunne påvirkes av faktorer som ikke forvaltes innenfor avgrensingen av verneområdene eller med hjemmel i verneforskriften. Fugl og pattedyr i verneområdet er avhengige av fiskebestandene i havområdene rundt, som igjen er avhengig av forvaltningen av fiskeinteressene og havbrukene.

Selbestandene, og særlig haverten, vil være avhengige av hvordan forvaltningen av artene skjer utenfor området og hvilke bestandsmål som settes for dem i regionen. Utenfor Froan er det fiskerimyndighetene som bestemmer forvaltningen av selbestandene i Norge.

Forsøpling og eventuelle oljeutslipp er også ytre trusler som virker inn på økosystemet i Froan og gjør hekkeplasser, yngleplasser og naturtyper mindre attraktive for dyr og planter. Den beste løsningen hadde vært at disse typene forurensing opphørte helt, men en må per i dag bøte på skadene ved opprydding og å ha god beredskap i tilfelle utslipp.

En introduksjon av mink vil være svært ødeleggende for økosystemet i Froan, og er en type trussel en må prioritere å sikre seg mot.

På vernetidspunktet i 1979 var bestanden av havørn og oter lavere enn den er i dag på grunn av at de ble sett på som skadedyr, og en hadde et målrettet uttak av sånne arter. Etter at havørn og oter ble fredet i henholdsvis 1968 og 1982 har antallet økt, noe som igjen kan ha gitt nedgang i bestandene av andre naturlig forekommende arter. Mest sannynlig vil dyre- og fuglebestandene stabilisere seg på et annet nivå når oter og ørn igjen har etablert seg i området. De naturlig forekommende rovdyrene er en viktig del av økosystemet i Froan.

Tiltak:

Alle tiltakene som foreslås i denne planen skal være rettet inn mot å nå hovedmålet med forvaltningen av naturverdiene i Froan. Se tiltaksplanen i vedlegg 5.

2.9.1 Mål for viktige naturkvaliteter i Froan

For å bryte det overordnede målet med naturlig utvikling i et kystøkosystem opp i noen konkrete delmål, har en valgt ut 5 naturkvaliteter:

- Sel
- Storskarv
- Teist
- Kulturlandskap og naturtyper

Under er det foreslått egne mål hvor hver av disse naturkvalitetene. Konkretisering av bevaringsmål og overvåking vil gjøres etter hvert som fagsystemet til Miljødirektoratet utvikles.

2.9.2 Mål for sel (havert og steinkobbe)

Leveområdene for sel skal opprettholdes i god stand.

De to viktigste selartene i Froan har til dels forskjellig adferd og funksjonsområder innenfor verneområdene. Felles for dem er imidlertid at de trenger ro i yngletiden, og en vurderer det som riktig å sette bevaringsmål der en søker å sikre gode forhold på selenes yngleplasser.

Viktige punkter i verneforskriften knyttet til forvaltningen av sel:

For hele området gjelder: Alle selarter er fredet hele året mot jakt, fangst, skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon fra bestemmelsene for regulering av arter som kan forstyrre den naturlige balansen i området, herunder kontrollert desimering av sel. Se kapittel 3 for videre diskusjon av dette punktet.

I naturreservatet gjelder i tillegg: I tidsrommet f.o.m. 1. april tom 10. august er all ferdsel på land forbudt. I tidsrommet f.o.m 10. september t.o.m. 15. november er all ferdsel forbudt på kasteplasser for sel.

Ferdelsforbudet i naturreservatet gjelder ikke for en del beskrevne aktiviteter i forskriftens kap. IV pkt 6. Fylkesmannen vil likevel henstille til at ferdsel i nærheten av kasteplassene unngås også der ferdsel er tillatt.

I naturreservatet vil ilandstigningsforbud bli overholdt strengt, og Fylkesmannen vil føre en streng praksis ved dispensasjonssøknader.

Tiltak:

- Menneskelig forstyrrelse og forurensning skal begrenses til et minimum på kasteplasser for havert og steinkobbe.
- Det skal produseres et sårbarhetskart for Froan der kasteplasser og varsomhetssoner rundt kasteplassene er inntegnet.
- Det skal utarbeides et opplegg for kanalisering av ferdsel vekk fra kasteplasser for sel.
- Sjøpelaksjoner og oljerydding på kasteplassene til sel skal prioriteres.

2.9.3 Mål for teist

Antall hekkende teist skal ikke ha lokal nedgang i Froan.

Bakgrunnen for at det er laget et eget mål for teist i denne forvaltningsplanen er at den har en bestand som er knyttet til verneområdene i Froan hele året, samt at en regner med at endringer i denne bestanden vil kunne gi informasjon om eventuelle endringer i økosystemet.

Viktige punkter i verneforskriften knyttet til forvaltningen av teist:

For hele området gjelder: Alle fuglearter herunder deres reir og egg er fredet hele året mot jakt, fangst, skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.

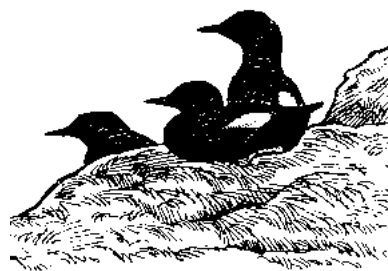

I naturreservatet gjelder i tillegg: I tidsrommet f.o.m. 1. april tom 10. august er all ferdsel på land forbudt.

Ferdelsforbudet i naturreservatet gjelder ikke for en del beskrevne aktiviteter i verneforskriftens kap IV pkt 6.

Tiltak:

- Menneskelig forstyrrelse i verneområdene skal holdes på et minimum
- Introduksjon av mink skal forebygges
- Taretråling må begrenses.
- Bestanden av teist må overvåkes men hensyn til årsaker til svingninger i antallet. Trusler må identifiseres.
- Forebyggende tiltak mot mink må igangsettes.
- Sårbarhetskart skal produseres der hekkeplasser for teist er avmerket.
- Forvaltningsmyndigheten skal samarbeide med andre myndigheter for å unngå at det åpnes for taretråling i naturvernområdene i Froan.

2.9.4 Mål for storskarv

Hekkesuksessen til storskarv lokalt i Froan skal ikke forringes.

Froan er et viktig hekke- og overvintringsområde for storskarv, og de karakteristiske storskarvkoloniene gjør den til den mest iøynefallende fuglearten i Froan. Bestanden antas å være bestemt av områdets bæreevne (mattilgang og tilgang til hekkeplasser) og at den reguleres av tetthetsavhengige faktorer (Røv 1994). Den henter føde i gruntvannsområdene rundt øyene, og er sånn sett en viktig indikator på tilstanden til økosystemet.

Viktige punkter i verneforskriften knyttet til forvaltningen av skarv:

For hele området gjelder: Alle fuglearter herunder deres reir og egg er fredet hele året mot jakt, fangst, skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.

I dyrelivsfredningsområdet er verneforskriftens bestemmelser ikke til hinder for at ”fastboende grunneiere til øybefolkningens eget bruk” kan skyte eller fange skarv i tiden f.o.m 1.10 t.o.m. 1.2 dersom bestanden etter forvaltningsmyndighetens vurdering kan tåle slik belastning. Se kap VI pkt 2 og strekpunkt 2. Da skarv bare kan tas ut etter at forvaltningsmyndighetens har vurdert uttaket opp mot bestandens tåleevne, må en ta kontakt med forvaltningsmyndigheten ved ønske om uttak av skarv. Se under kapittel om jakt.

I naturreservatet gjelder i tillegg: I tidsrommet f.o.m. 1. april tom 10. august er all ferdsel på land forbudt.

Ferdselsforbudet i naturreservatet gjelder ikke for en del beskrevne aktiviteter i kap IV pkt 6.

Tiltak:

- Overvåke bestanden av storskarv. Trusler må identifiseres.
- Informasjon til folk som ferdes med båt i naturreservatet i ferdselsforbudtiden må være lett tilgjengelig.

2.9.5 Mål for kulturlandskap og viktige naturtyper i Froan

Kulturlandskapet og andre viktige naturtyper i Froan skal bevares på en tilfredsstillende måte.

Kystlynghei er en viktig faktor i det egenartede kystlandskapet i Froan. Over halvparten av landarealet i Froan er dekket av den etter hvert sjeldne og trua naturtypen kystlynghei (Norsk rødliste 2011), som er en menneskeskapt naturtype. De viktigste arealene med kystlynghei ligger innenfor den ytre avgrensingen av landskapsvernområdet i Froan, også på de øyene som kun har dyrelivsfredning.

Sortering og prioritering av områder med kulturlandskap – hovedlinjer i videre forvaltning

Arealene med kystlynghei er til dels i en gjengroingsfase, og trenger beitende sau for å holdes i hevd. Det er ikke realistisk at all kystlynghei i Froan vil kunne holdes i hevd i fremtiden. Vi mener derfor det er nødvendig å sortere arealene og prioritere noen arealer framfor andre.

Vi anbefaler i denne forvaltningsplanen at skjøtselen og videre oppfølging av kystlyngheia konsentreres innenfor den ytre avgrensingen av landskapsvernområdet og ikke i naturreservatet. I naturreservatet er det ønskelig å holde menneskelig forstyrrelse på et minimum. Beiting er ikke forbudt i naturreservatet, men forvaltningsmyndigheten vil i samsvar med skjøtselsplanen prioritere tiltak knyttet til kulturlandskapet i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningen. Den beiting som foregår i naturreservatet i dag kan således fortsette uhindret.

På øyene der det kun er dyrelivsfredning har ikke forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gå inn med skjøtsel av kulturlandskapet uten samtykke fra grunneier. Dette fordi livsmiljøet til dyre- og fugleartene som lever der ikke er vernet, og ikke er en del av verneformålet. Samtidig er det i på disse øyene at de mest verdifulle arealene med kystlynghei finnes. Det er et mål å ha en god dialog med grunneiere og rettighetshavere med tanke på å få til avtaler om ivaretagelse av kulturlandskapet. Grunneiere og rettighetshavere oppfordres til å følge de retningslinjer som skisseres i en skjøtselsplan for området.

Tiltak:

Tiltak for bevaring av kulturlandskapet beskrives i skjøtselsplanen.

3 Brukerinteresser

Landarealet i verneområdene i Froan er i all hovedsak i privat eie. Noen mindre eiendommer rundt offentlige anlegg og interesser, slik som kommunale tjenester og anlegg i forbindelse med kystverkets installasjoner, er i offentlig eie.

Bebyggelsen i Froan finner vi hovedsakelig innenfor den ytre avgrensingen av landskapsvernområdet, men tyngden er på de større øyene som kun er berørt av dyrelivsfredning.

Befolkningsutviklingen i Froan har i de siste årene vært negativ. Det er imidlertid et ønske fra Frøya kommune om å opprettholde bosettingen i Froan (Kommunedelplanen for Frøya kommune, vedtatt i 2010).

Landområdene i Froan, da spesielt i dyrelivsfredningsområdet og i landskapsvernområdet, er preget av menneskelig bruk. Med tiden har denne bruken bidratt til å skape det varierte og egenartete kystlandskapet vi kjenner i dag. Fra foredraget til kongelig resolusjon fremheves også disse kvalitetene; ”...av stor interesse i nasjonal sammenheng å bevare de natur- og kulturhistoriske verdier som deler av dette

varierte og karakteristiske midtnorske kystlandskapet representerer. Disse kvalitetene er særlig knyttet til områdene rundt de bebodde øyene sørøst og nordøst i det aktuelle området. Her vil en kombinasjon av landskapsvern og dyrelivsfredning kunne gi landskap og fauna tilstrekkelig beskyttelse”.

Brukerinteressene i Froan knytter seg i dag til landbruk, fiske, friluftsliv, forskning, turisme og sjøforsvarets virksomhet. Det er også stor interesse for å drive havbruk/fiskeoppdrett i landskapsvernområdet.

3.1 Landbruk

3.1.1 Status og mål

Landbruksnæringen har preget både landskapet og kulturen i Froan helt frem til i dag. Det er sannsynlig at de første faste bosetterne på slutten av 1700-tallet hadde husdyr med seg til Froan, og antallet dyr økte trolig i takt med befolkningsutviklingen. Det er også diskutert om de store øyene ble brukt til utmarksbeite for sau av fastboende fiskere på Fosen, Hitra og Frøya før bosettinga i Froan tok til, men dette er ikke nærmere dokumentert.

Figur 22. Villsau (foto Asgeir Lorås).

Froan har 115 da med fulldyrket areal, ca. 50 da med overflatedyrket areal og 280 da med innmarksbeite. Den dominerende bruken av området i landbrukssammenheng er utmarksbeite. I 2014 var det to beitebrukere med dyr i Froan som til sammen hadde i underkant av 700 sau på beite.

Vegetasjonen i Froan bærer preg av langvarig utnyttelse. Store områder har velutvikla lynghei eller grasdekke, skapt gjennom kontinuerlig lyngbrenning, husdyrbeiting, slått og drenering. I tillegg er det gjennom tidene tatt ut mye torv i Froan, noe som også synes godt i terrenget, gjerne som mindre dammer eller felt med manglende torv.

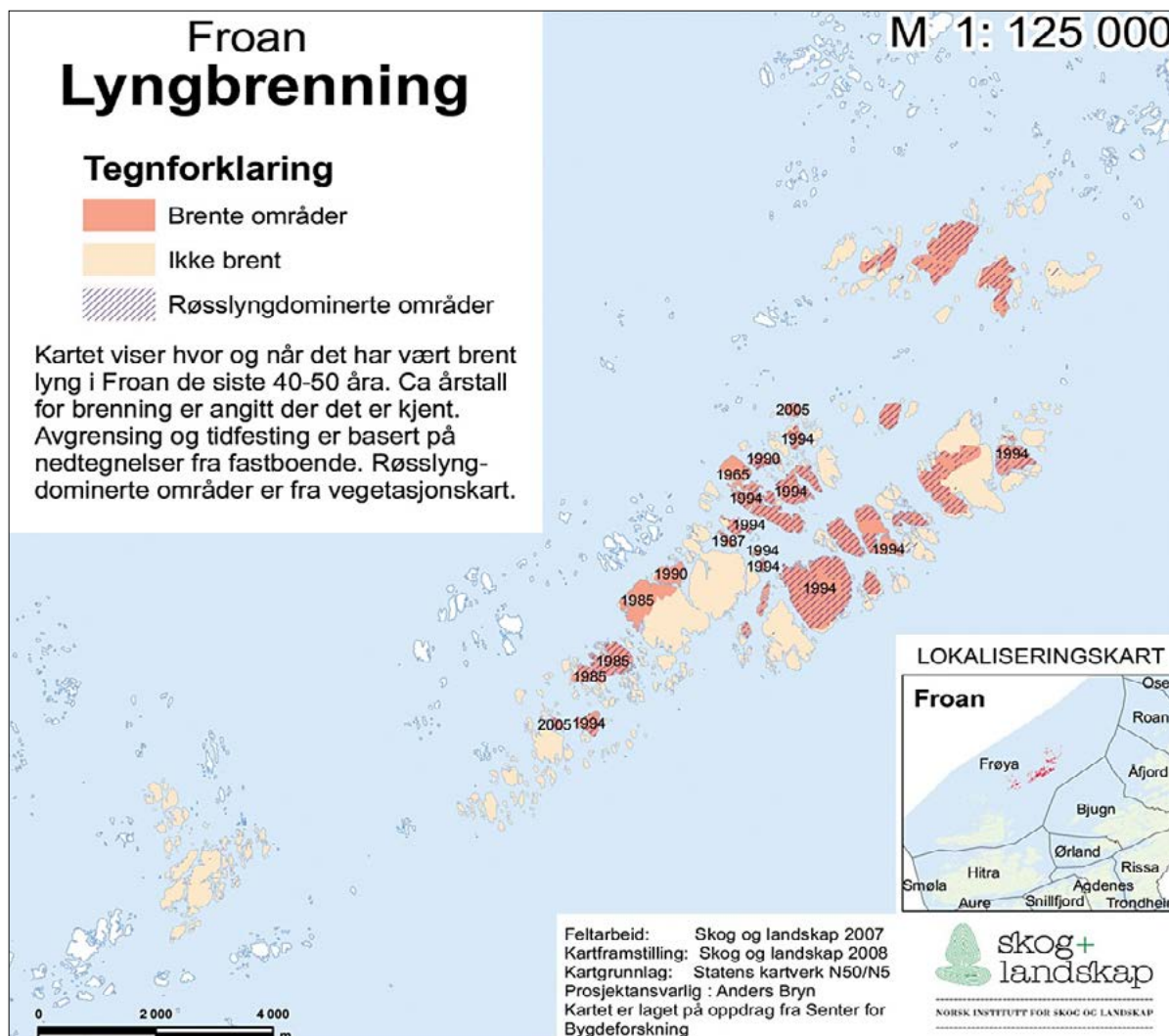
Lyngbrenning og lyngslått har vært brukt for å opprettholde gode vinterbeiter. Det antas at lyngbrenning startet da det kom husdyr til Froan, altså på 1700- tallet, uten at dette er datert med pollenanalyser (Bryn 2008). Tradisjonelt har brenningen i Froan foregått på ettervinteren.

Tidsintervallet for brenningen er ikke nærmere dokumentert for Froan, men generelt i Norge ble det brent med 25-40 års mellomrom. I rapporten til Skog og landskap (Bryn 2008) er det et kart over øyer som har blitt brent de siste 40-50 årene, se figur 23.

Mål for landbruket

- I områder som tradisjonelt er brukt til beite, og da særlig i viktige områder med kystlynghei, er det et mål å opprettholde beite.
- Forvaltningsmyndigheten prioriterer i første rekke å støtte opp om en videreføring av beite i landskapsvern- og dyrelivsfredningsområdet, og her må det jobbes aktivt med å opprettholde bruken av beitedyr på naturtyper som er avhengige av beite.

Figur 23 Områder i Froan landskapsvern- og dyrelivsfredningsområder hvor lyng er brent de siste 40- 50 årene basert på opplysninger fra lokalbefolkningen (Skog og landskap 2008).

3.1.2 Landbruk - aktuelle bestemmelser

Beiting i naturreservatet

Bestemmelsene i verneforskriften er ikke til hinder for beiting. (kap. IV, punkt 6, strekpunkt 2 i verneforskriften). Utover det er all vegetasjonen fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse, og nye plantearter må ikke innføres (verneforskriftens kap. IV, punkt 1).

Det er ikke forbud mot beite i naturreservatet, men Fylkesmannen anbefaler at tilgjengelig beiteareal i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningen benyttes før en tar i bruk areal i naturreservatet. Se skjøtelsesplanen. Dette for å redusere ferdsel og forstyrrelse i naturreservatet. Lyngbrenning og rydding av vegetasjon må omsøkes (§ 48) dersom det ikke er i regi av forvaltningsmyndigheten.

Ferdsel i forbindelse med beite i naturreservatet

Ferdselsforbudet i naturreservatet (verneforskriftens kap. IV, pkt 4), er ikke til hinder for ferdsel i forbindelse med utøvelse av jordbruk, herunder tilsyn med beitedyr (verneforskriftens kap. IV, pkt 6, strekpunkt 5).

All ferdsel innenfor naturreservatet skal skje hensynsfullt ovenfor dyrelivet. Det er krav om et visst tilsyn med dyr på beite, uavhengig av vern. Forvaltningsmyndigheten vil oppfordre til at pålagt tilsyn med beitedyr planlegges nøye for å unngå unødig forstyrrelser i periodene med ferdselsforbud (f.o.m. 1. april t.o.m. 10. august). Det samme gjelder i tidsrommet f.o.m 10. september t.o.m. 15. november ved og i nærheten av kasteplassene for sel.

Oppsetting av leskur, sankekve og gjerding i forbindelse med beite i naturreservatet:

Inngrep eller annen virksomhet som vil endre de naturgitte forhold er ikke tillatt i naturreservatet. Dette gjelder for eksempel gjødsling, oppføring av bygninger, drenering og henlegging av avfall, (verneforskriftens kap. IV, punkt 3.)

Å sette opp gjerder i naturreservatet er ikke tillatt. Et gjerde kan utgjøre en trussel spesielt for sjøfugl i området, og med bakgrunn i verneformålet er det derfor ikke ønskelig med slike innretninger i naturreservatet. Eventuelle søknader må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven

Å sette opp et sankekve, både permanente og midlertidige, er forbudt i naturreservatet. I tilfeller det er behov for sankekve må en søke om dispensasjon fra forskriftens kapittel IV punkt 3. Søknaden må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven. Kveets utforming (om det er skånsomt og ikke setter varige spor i terrenget, at det er lett å ta ned igjen etter bruk), samt en redegjørelse for behovet vil være viktig vurderingskriterier.

I forbindelse med beite av utegangersau er det krav om at terreng og vegetasjon skal gi tilstrekkelig ly, jf. § 18 i forskrift om velferd for småfe. Både vegetasjon og naturlige terrengformasjoner kan i denne sammenheng gi tilstrekkelig ly. Mattilsynet gjør en vurdering av hver enkelt lokalitet når de får inn søknader om beitetillatelse. Dersom det ikke er tilstrekkelig med naturlig le gir ikke Mattilsynet beitetillatelse.

I de tilfellene det ikke er tilstrekkelig med naturlig le kan det være ønskelig å sette opp et leskur. Eventuelle søknader må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven. Hver søknad vil vurderes konkret. En søknad om oppsetting av leskur i naturreservatet bør inneholde opplysninger om behovet for et leskur samt gi opplysninger om mulig plassering og utforming. Det vil bli lagt vekt på om det finnes annet tilgjengelig beiteland. Dersom dette finnes vil det som hovedregel ikke gis dispensasjon. Se kapittel 5 og bruken av den generelle dispensasjonshjemmelen (§48).

Såing og tilleggsforing i naturreservatet

Såing av beiteplanter og tilleggsforing i naturreservatet er ikke tillatt. Eventuelle søknader som slike tiltak må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48.

Generelt om landbruk i landskapsvernområdet:

Inngrep eller annen virksomhet som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig er forbudt (verneforskriften kap. V, punkt 1.)

Oppdyrking og vanlig jordbruksdrift er tillatt, (verneforskriftens kap. V, punkt 3, strekpunkt 2)

Store deler av Froan landskapsvernområde er å anse som et kulturpåvirket landskap (Skog og landskap 2008). I disse områdene er det ønskelig å opprettholde vanlig jordbruksdrift. Unntaket kan være områder med spesielle biologiske verdier for eksempel spesielle plantearter og naturtyper, eller vegetasjon som fungerer som ly for hekkende fugler, som kan påvirkes negativt av tiltak som beite, lyngbrenning, gjødsling eller oppdyrking.

Verneforskriften er ikke til hinder for utøvelse av vanlig jordbruksdrift i landskapsvernområdet. Med dette menes jordbruk tilsvarende den driften som har vært vanlig opp mot vernetidspunktet på eksisterende og tidligere utnyttede landbruksarealer. Dette omfatter pløying, gjødsling, såing med arter og sorter vanlig i jordbruket og mindre arbeider med grøfting og lignende på innmarka nødvendig for eksisterende drift. Planting av skog er et eksempel på aktivitet som kan endre landskapets karakter, og som ikke er tillatt uten en dispensasjon fra verneforskriften.

Utgangspunktet er at man ønsker å stimulere til en drift som ikke endrer landskapets karakter nevneverdig. Dette for å opprettholde kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet som har tilpasset seg gjennom lang tids bruk.

Nye driftsformer som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig skal godkjennes av forvaltningsmyndigheten for å sikre at disse ikke kommer i konflikt med verneformålet.

I landskapsvernområdet er det ikke søknadspliktig å gjenoppta slått og beite i områder med kystlynghei så lenge dette ikke er i konflikt med verneformålet.

Verneforskriften er ikke til hinder for oppdyrking av arealer i landskapsvernområdet dersom dette ikke innebærer en vesentlig endring av landskapets karakter.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og anlegg, herunder veger, i tilknytning til fiske- og jordbruksnæringen, og i forsvarsøyemed (verneforskriftens kap V, pkt 4).

Grøfting og drenering regnes her som anlegg.

Tillatelse til grøfting og drenering av områder kan gis dersom det er knyttet til oppdyrking av arealer i jordbruksammenheng. Dette må omsøkes på samme måte som andre tiltak.

Øvrig grøfting og drenering er ikke tillatt i landskapsvernområdet, siden dette kan endre landskapets art og karakter vesentlig, og det kan utgjøre en trussel for trua og sårbare naturtyper som strandeng og kystlynghei.

Eksempler på tiltak som ikke er søknadspliktig etter verneforskriften i landskapsvernområdet:

- Beite og stell av arealer som fremdeles bærer preg av tidligere beitebruk
- Vedlikehold av gjerder, grøfter og kanaler.
- Inngjerding av buskap på innmark.
- Rydding av områder som er under gjengroing, som et ledd i restaurering av lynghei. Dette bør skje i tråd med prinsipper nedfelt i skjøtelsesplanen.
- Oppsetting av midlertidige sanketrøer i utmark som tas bort etter hver bruk.
- Normal bruk av eksempelvis kunstgjødsel på områder som tradisjonelt har vært gjødslet er tillatt så lenge det ikke kommer i konflikt med verneformålet.

Eksempler på tiltak som er søknadspliktig i henhold til verneforskriften i landskapsvernområdet:

- etablering av nye grøfter/dreneringsledninger
- planering
- oppfylling av terrenget
- masseutskifting
- bruk av driftsmetoder eller husdyrarter som ikke kan defineres som vanlig jordbruksdrift (må vurderes i det konkrete tilfellet)
- gjerding i utmark
- sette opp nye bygninger

Bygninger og anlegg knyttet til landbruk i landskapsvernområdet

Vedlikehold av eksisterende bygninger er tillatt (verneforskriften kap. V, punkt 3, 3. strekpunkt.)

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og anlegg, herunder veger, i tilknytning til jordbruksnæringen (verneforskriften kap. V, punkt 4).

Det kan gis tillatelse til oppføring og påbygging av nødvendige driftsbygninger for å kunne utføre landbruksdrift. En søknad om oppføring eller påbygging av bygninger og anlegg må inneholde dokumentasjon av behovet for bygningen/anlegget, opplysninger om plassering, utforming og innredning (gjelder bygninger).

Det kan også etter søknad gis tillatelse til å sette opp leskur i forbindelse med beite i landskapsvernområdet.

Generelt for bygg og andre tekniske inngrep i landskapsvernområdet, se kap.3.12.

Gjerding i landskapsvernområdet i forbindelse med landbruk:

Gjerder regnes som anlegg og reguleres etter kap. V pkt. 1 og 4 i verneforskriften. Krav om tillatelse er satt for at forvaltningsmyndigheten kan sikre at plassering og utforming og det totale omfanget ikke er i strid med verneformålet. Tillatelse vil normalt bli gitt når det foreligger et dokumentert behov. En søknad om oppsetting av gjerde må dokumentere behovet, samt gi opplysninger om utforming og plassering.

Landbruk i dyrelivsfredningsområdet

Det er ingen bestemmelser i verneforskriften som direkte regulerer landbruksinteressene i dyrelivsfredningsområdet. Det er imidlertid viktig at landbruksaktivitet ikke er til unødig skade og forstyrrelse for dyrelivet i området.

3.1.3 Landbruk - utfordringer og tiltak

Landbruket er i stadig utvikling, og det er viktig at landbruket i Froan får utvikle seg i tiden. I enkelte tilfeller vil ikke nye driftsformer være forenlige med å holde i hevd naturverdiene som er skapt gjennom tradisjonelt landbruk. I slike tilfeller må landbruksnæringen og forvaltningen ha en dialog om hvordan dette kan løses.

En annen utfordring er å sikre tilgangen til nok beitedyr også i fremtiden for å holde det verdifulle kulturlandskap i hevd.

I Froan meldes det om betydelige beiteskader fra grågås. Grågåsa beiter ned gressområder som er viktige sommerbeiter for landbruket, og områder som er aktuelle for slått til vinterfor.

Tiltak:

- Forvaltningsmyndigheten vil prioritere tiltak som kan fremme bevaring av kulturlandskapet i Froan, men da primært i landskapsvernområdet. Forvaltningsmyndigheten skal følge med på utviklingen i beiteområdene i landskapsvernområdet og naturreservatet. Beitetrykket må vurderes i forhold til plantelivet og dyrelivet. Blir det aktuelt med særskilte skjøtselstiltak skal det skje i samråd med beitenæringen.
- Forvaltningsmyndigheten skal, på initiativ fra lokale aktører, være en aktiv part i diskusjonen om eventuelle forebyggende tiltak mot gåseskader på beiteområdene i Froan.
- Forvaltningsmyndigheten vil være behjelpelig med å få til dialog mellom grunneiere og husdyrholdere for å sikre adgang til beite i viktige områder for kulturlandskapet.

3.2 Fiske

Dette kapittelet dekker tradisjonelt fiske.

3.2.1 Status og mål

Froan og Frohavet har vært og er viktig for lokale fiskere, både de som er bosatt i Froan og de som bor i fiskeværene Sula og Mausund. Det fiskes med garn, line og jukse. Krabbefangst er også vanlig og regnes her inn under fiske.

Mål for fiske:

- Næringsfiske i Froan skal få utvikle seg innenfor de rammene verneforskriften for gir.
- En skal søke å finne en riktig balanse mellom fiskeressurser og mattilgang for dyr og fugl i verneområdene.

Figur 24. Fiskemottaket på Sørburøy (Foto Asgeir Lorås).

3.2.2 Fiske - aktuelle bestemmelser

Naturreservatet

Fiske er i utgangspunktet tillatt i naturreservatet. Verneforskriften kap. IV punkt 6, 2. strekpunkt.

Verneforskriften er heller ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg og installasjoner, se kap IV punkt 6, 1. strekpunkt.

I naturreservatet er det ferdselsforbud på land deler av året, men ferdsel i forbindelse med utøvelse av fiske er unntatt dette forbudet.

Bygninger og anlegg i naturreservatet i tilknytning til fiske

Det er tillatt å vedlikeholde eksisterende anlegg, dersom en ikke endrer funksjon eller størrelse på anlegget. Å gjøre større endringer på eksisterende anlegg og sette opp nye anlegg er ikke tillatt.

Generelt for bygg og andre tekniske inngrep i naturreservatet, se kap.3.12 i forvaltningsplanen.

Ferdsl i forbindelse med fiske i naturreservatet
Verneforskriften er ikke til hinder for ferdsel på land i naturreservatet i tilknytning til tradisjonelt næringsfiske.

Det er ikke tillatt å gå i land under ferdselsforbudstiden i forbindelse med fritidsfiske.

Landskapsvernområdet

I landskapsvernområdet kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og anlegg i tilknytning til fiskerieringen, jf kap. V punkt 4.

Forskriften for landskapsvernområdet regulerer ikke næringen ytterligere, men det skal vises aktsomhet overfor fugle- og dyrelivet i hele området.

Fiske i landskapsvernområdet

Ingen former for fiske reguleres av verneforskriften i landskapsvernområdet, verken fritidsfiske eller næringsfiske.

Nødvendige driftsbygninger i forbindelse med fiske i landskapsvernområdet

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av nødvendige driftsbygninger i landskapsvernområdet for behov knyttet til tradisjonelt næringsfiske.

Eksempelvis kan dette være bygninger for lagring av fiskeutstyr. Det er en målsetting å opprettholde den tradisjonelle utnyttelse av området.

En søknad om oppføring av driftsbygning i forbindelse med fiskenæring må inneholde dokumentasjon av det konkrete behovet, informasjon om plassering, utforming og innredning.

Generelt for bygg og andre tekniske inngrep i landskapsvernområdet, se kap.3.12.

Dyrelivsfredningsområdet

I områdene med kun dyrelivsfredning regulerer ikke verneforskriften forhold som påvirker fiskerinæringen direkte.

3.2.3 Fiske – utfordringer og tiltak

Lokalt mener man at fiskebestanden i Froan er gått ned på grunn av økt bestand av sel, samt at fisken har mye kveis på grunn av høy selbestand. Det er ulike oppfatninger i fagmiljøene om årsakssammenhengene her.

I Miljøverndepartementets tilrådning til i forbindelse med vernet i 1979 ble følgende vurdering gitt (fra foredraget til Kongelig resolusjon):

Miljøverndepartementet mener at en forsvarlig forvaltning av selbestanden langs norskekysten forutsetter at viktige yngleområder sikres og at bestandsutviklingen i disse holdes under oppsyn og kontroll. Etablering av en bestandsstørrelse som sikrer artenes foryngelse og samtidig begrenser mulighetene for skader på fisk og fiskerredskaper til et rimelig nivå, er avhengig av forskning og registrering med sikte på klarlegging av bestandsstørrelser og årsakssammenhenger.

De bestemmelser som det legges opp til i denne saken gir etter departementets mening et riktig og nødvendig grunnlag og muligheter for de to berørte departementer til å finne fram til en ønsket balanse mellom produksjonsrate og høsting av den naturressurs som selstammene ved Froøyene representerer. Disse forhold vil kunne belyses og avklares nærmere bl.a. gjennom det utvalg som skal oppnevnes i forbindelse med forvaltningen av verneområdene.

Det var denne vurderingen som lå til grunn for punkt VII første strekpunkt i verneforskriften. En naturlig balanse i denne sammenheng er altså en balanse mellom bruk og vern av fisk og arter som spiser fisken.

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon fra bestemmelsene i pkt. IV, V og VI for regulering av bestanden av arter som kan forstyrre den naturlige balansen i området, herunder kontrollert desimering av sel. (Verneforskriftens kapittel VII)

En reduksjon av selbestanden for å få bukt med kveisproblematikken i Froan vil av forskjellige grunner være problematisk for den økologiske balansen i Froan, men en velger å differensiere noe mellom de ulike selartene med bakgrunn i ulik bruk av området og sårbarhet.

Havert er i Froan hovedsakelig i yngletiden og parringstiden (september til november). I denne perioden spiser den lite. Dersom dette sesongbestemte selantallet skal reduseres i Froan, må det gjøres dramatiske endringer i havertbestanden generelt. Dette er ikke forsvarlig. Jakt i på havert i Froan i ordinær jakttid vil kun redusere den lille lokale bestanden og ikke ha særlig innvirkning på de store mengdene med sel som kommer til Froan for å yngle og pare seg.

Uttak i av havert i yngle- eller parringstiden er ikke aktuelt. Søknader om uttak av havert vil derfor bli avslått.

Steinkobben opptrer i en mer lokal bestand, og er i Froan gjennom hele året. Et kontrollert uttak av denne arten som et forvaltningstiltak er derfor mindre problematisk enn for haverten, da uttaket kan skje i ordinær jakttid. Dersom det kommer søknader med godt dokumenterte begrunnelser for et uttak av steinkobbe, kan forvaltningsmyndigheten vurdere å gi slik tillatelse innenfor landskapsvernområdet og dyrelivsfredningen. En søknad om uttak av steinkobbe må være konkret og synliggjøre et godt opplegg for uttaket. Tillatelse vil normalt ikke gis i naturreservatet. Enhver søknad må vurderes konkret.

Eventuelle søknader vil vurderes etter forskriftens kap VII første strekpunkt og prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12. Den totale belastningen av slikt uttak er sentral å vurdere.

Faktaboks: Kvotejakt på sel

Bestanden av steinkobbe og havert forvaltes med kvotejakt i Norge. Bestanden av sel i Froan vil derfor til en viss grad forvaltes av jegere utenfor verneområdet. Jakttid for steinkobbe i Norge er fra 2. januar – 30. april og fra 1. august – 30. september, og for havert er fra 2. januar – 30. september. Årlig kvote settes av Fiskeridirektoratet.

Et eventuelt uttak av steinkobbe i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet må evalueres opp mot om ønsket effekt oppnås. Denne evaluering kan gjøres i samråd med Rådgivende utvalg for Froan.

Tiltak:

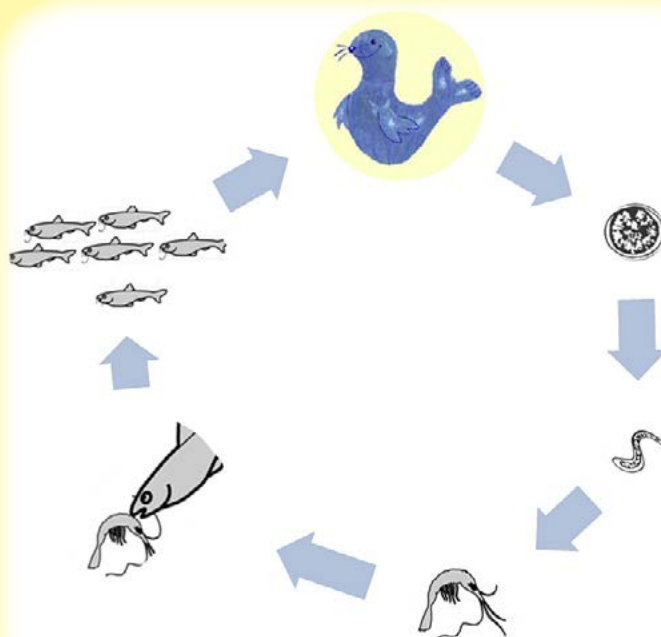
Det foreslås ingen konkrete tiltak

Faktaboks: Kveis

Ordet kveis brukes ofte om småmark. Kveis i fisk er rundormer (Nematoder). Leverkveis (*Anisakis*) og torskekveis (*Pseudoterranova*) regnes som problemarter i matfisk.

Torskekveisen er uønsket i matfisk-sammenheng fordi den setter seg i fiskekjøttet. Kveisen, som er en parasitt, kommer inn i selen når denne spiser kveisinfisert fisk. Torskekveisen blir kjønnsmoden og produserer egg i magesekken hos sel. Eggene kommer ut i vannmassene gjennom selens avføring. Eggene blir til larver (larvestadie 1) som blir spist av små bunnlevende krepsdyr. I krepsdyrene modnes larven til larvestadie 2, som er kveisen en finner i fiskekjøttet. Krepsdyrene er igjen mat for fisken som selen spiser, og vi fisker.

Siden torskekveisen er avhengig av sel som vert for å fullføre sin livssyklus, har tilstedeværelsen av sel betydning for kveis i fisk. I Stortilingsmelding 27 (2003-2004) står det at «...med sel tilstede har det vist seg at mengden av torskekveis er lite avhengig av selbestandens størrelser». Det blir mer torskekveis når selen spiser fisk som beiter på bunnen, enn når den spiser fisk i de frie vannmassene. Økningen i kveis skyldes i følge stortingsmeldingen at bestanden av sild har gått ned og selen har mer bunnfisk på matseddelen. En annen faktor av betydning er sjøtemperaturen. Økt sjøtemperatur gir økt klekking av egg og sannsynligvis dermed økt forekomst av kveis. Sjøfugl, for eksempel storskarv, er vertskap for kveis i larvestadiet, dvs det samme stadiet som hos fisken. En økt sjøfuglbestand skal derfor i teorien ikke medføre økt mengde kveis i fisk siden selen ikke spiser sjøfugl.

3.3 Skjellsanking

3.3.1 Status og mål

Froan er et område med rike forekomster av mange skjellarter. Skjellressursene ble tidligere ikke utnyttet, men i de siste 20 årene har kommersielle interesser høstet av skjellressursene i Froan. I Norge foregår all kamskjellfangst ved dykking.

I juni 2010 gjennomførte Havforskningsinstituttet undersøkelser av kamskjellforekomstene i Froan. Resultater av alderssammensetningen var i samsvar med tidligere undersøkelser, og tyder på at reproduksjonsevne og rekruttering i bestanden som høstes er god og varierer lite mellom år.

Mål for skjellsanking:

Det må være en god dialog mellom næringen og forvaltningen for å sikre at høsting av skjell ikke forringer verneverdiene.

3.3.2 Aktuelle bestemmelser

Naturreservatet

Naturlige skjellforekomster er en viktig del av dietten til fugler som oppholder seg i Froan vår og høst. Skjellsanking er ikke en tradisjonell bruksform og defineres ikke inn under begrepet "fiske". Skjellsanking som på noe vis skader fugl og sel unødig er forbudt. Dette gjelder også dersom skjellsanking skader artenes næringstilgang.

Landskapsvernområdet

Verneforskriften er ikke til hinder for sanking av skjell i landskapsvernområdet.

Sanking av skjell og muslinger som næring var trolig ikke aktuelt i området på vernetidspunktet. Den spesifiserte dispensasjonshjemmelen i verneforskriften kap V pkt. 4 åpner derfor ikke for å gi tillatelse til å sette opp bygninger og andre tekniske installasjoner i landskapsvernområdet i forbindelse med kommersiell sanking av skjell og muslinger.

3.3.3 Utfordringer og tiltak

Forvaltningsmyndigheten kjenner per i dag for lite til aktiviteten av skjellsanking i Froan.

Tiltak:

Forvaltningsmyndigheten ønsker å kartlegge hvor skjellsanking foregår i verneområdene i Froan.

3.4 Oppdrettsvirksomhet

Oppdrettsvirksomhet og forholdet til verneforskriftene for verneområdene i Froan har vært gjenstand for grundig vurdering både hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet).

Naturreservatet

I naturreservatet er det forbud mot oppdrettsvirksomhet og annen form for endring av det naturlige systemet ut over de unntak som forskriften nevner.

Landskapsvernområdet

I landskapsvernområdet er det forbud mot oppdrettsvirksomhet.

Det vises her til Miljøverndepartementets vedtak 28.09.2012 der det framgår at det ikke finnes hjemmel hverken i verneforskriften eller i naturmangfoldloven til å tillate fiskeoppdrett i Froan landskapsvernområde.

Dyrelivsfredningsområdet

I dyrelivsfredningsområder er det tillatt å drive med oppdrett såfremt det ikke forstyrrer dyre- og fuglelivet unødig.

3.5 Jakt og eggsanking

3.5.1 Status og mål

Per i dag foregår det ikke jakt i Froan. Det foregår noe sanking av egg fra gråmåke og svartbak.

Mål for jakt og eggsanking:

- Jaktforbudet skal overholdes i hele verneområdet, og lovlig jakt på skarv skal alltid veies opp mot bestandens tåleevne.
- Sanking av egg skal skje i henhold til verneforskriften

3.5.2 Jakt - aktuelle bestemmelser

For hele området gjelder at alle fuglearter herunder deres reir og egg, alle selarter og oter er fredet hele året mot jakt, fangst, skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (verneforskriftens kap IV, punkt 2 og kap. VI punkt 1)

Det finnes per i dag ikke annet jaktbart vilt i Froan enn fugl og sel. I praksis er jakt i Froan derfor ikke tillatt.

En skiller i denne planen mellom ordinær jakt, og uttak av arter i forvaltningssammenheng. Uttak av fremmede arter som et forvaltningstiltak regnes heller ikke som jakt. Slike uttak skal bare skje på initiativ fra forvaltningsmyndigheten eller i samråd med denne.

Naturreseptatet

I naturreseptatet åpnes det ikke for jakt på fugl, sel og oter.

Dyrelivsfredningsområdet og landskapsvernområdet

I dyrelivsfredningsområdet er bestemmelsene ikke til hinder for at fastboende grunneiere, til øybefolkningens eget bruk, kan skyte eller fange skarv i tiden f.o.m 1.10 t.o.m. 1.2 dersom bestanden etter forvaltningsmyndighetens vurdering kan tåle slik belastning.

Bestemmelsene om dyrelivsfredning gjelder også i landskapsvernområdet.

Da skarv bare kan tas ut etter at forvaltningsmyndighetens har vurdert belastningen opp mot bestandens tåleevne, må en ta kontakt med forvaltningsmyndigheten i forkant av jakt og fangst av skarv. Forvaltningsmyndigheten skal vurdere om bestanden kan tåle slik belastning før jakt kan skje.

Med fastboende grunneiere menes folk som er registrert bosatt i Froan i folkeregisteret. Fastboende som ønsker å jakte skarv må før uttak vurdere hvor mye skarv det er ønske om å ta ut og hvor en ønsker å ta den ut og melde dette inn for forvaltningsmyndigheten.

I og med at en har laget et eget mål for storskarv i denne planen blir det ekstra viktig å følge med på eventuelle uttak av arten. En kan per i dag ikke påregne at samtykke til slik jakt blir gitt.

3.5.3 Eggsanking – aktuelle bestemmelser

Naturreseptatet

I naturreseptatet er all eggsanking forbudt.

Dyrelivsfredningsområdet og landskapsvernområdet

Alle fuglearter, herunder deres reir og egg er fredet hele året mot jakt, fangst, skade og unødig forstyrrelse, jf. verneforskriften. Det er imidlertid åpnet for eggsanking knyttet til egen eiendom.

Fastboende grunneiere, til øybefolkningens eget bruk, kan samle egg fra gråmåke og svartbak på egen eiendom, jf verneforskriftens kap. VI pkt 2, 2. strekpunkt.

Grunneier må være fastboende i Froan for å kunne sanke egg på egen eiendom. Med fastboende grunneiere menes grunneiere som er registrert bosatt i Froan i folkeregisteret.

Eggsanking til kommersielle formål er forbudt, men grunneier kan etter verneforskriften gi/selge egg til naboer.

Tiltak:

Det foreslås ingen spesielle tiltak.

3.6 Uttak av skjellsand

3.6.1 Status og mål

Skjellsandressursene i Froan ble kartlagt i forbindelse med et nasjonalt program for kartlegging av marint biologisk mangfold. Prosjektet ble ledet av NIVA og oppdragsgiverne var blant annet Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Fiskeridirektoratet. Denne informasjonen er lagt inn i Naturbasen til Miljødirektoratet. Se kapittel 2 for mer informasjon om skjellsandressursene i Froan.

Tidligere har skjellsandressursene hovedsakelig blitt kartlagt som en næringsressurs, det er først i nyere tid en har kartlagt disse forekomstene for å få oversikt over naturtypen. Vi vet lite om skjellsandens økologiske funksjon, derfor vet vi også lite om konsekvensen av å forbruke av denne ressursen. Forbruk av en ikke-fornybar ressurs uten å kjenne til ressursens omfang, eller de konsekvenser uttak av masse vil kunne ha på marine økosystemer, samsvarer ikke med nasjonale mål om en forsvarlig ressursutnytting og føre-var-prinsippet.

Fra gammelt ble det tatt ut skjellsand for å gruse vegene i Froan, noe som ikke gjøres i så stor grad lenger.

Mål for skjellsanduttak:

- Uttak av skjellsand skal ikke forekomme i naturreservatet.
- I landskapsvernområdet bør uttak av skjellsand begrenses til et minimum.
- Uttak av skjellsand over flomålet (midlere høyvannstand) skal ikke forekomme.

3.6.2 Aktuelle bestemmelser

Uttak av skjellsand i Norge generelt blir regulert gjennom kontinentalsokkeloven. Fylkeskommunen er konsesjonsmyndighet etter denne loven. Dette gjelder kommersielle uttak i områder som ikke er undergitt privat eiendomsrett. I områder undergitt privat eiendomsrett regulerer uttak av skjellsand gjennom plan- og bygningsloven. Kommunen er myndighet etter denne loven.

Naturreservatet

Uttak av skjellsand i naturreservatet reguleres av vernebestemmelsenes kap. IV pkt. 3. Det heter at ”Inngrep eller annen virksomhet som kan endre naturgitte forhold, så som oppfylling, uttak av masse...er ikke tillatt.”

I naturreservatet i Froan er det forbudt å ta ut skjellsand. En kan ikke påregne å få dispensasjon til uttak av skjellsand verken på land eller i sjøen i naturreservatet.

Landskapsvernområdet

”Inngrep eller annen virksomhet som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig, herunder større uttak eller utfylling av masse, bygging av vegger, oppføring av bygninger, anlegg m.v. er ikke tillatt”, jf kap. V pkt. 1.

Det finnes lite skjellsand på land i landskapsvernområdet i Froan. Uttak av skjellsand på land (over midlere høyvannstand) skal ikke forekomme i landskapsvernområdet.

Et større skjellsanduttak i flomålet vil kunne endre landskapets art eller karakter. Mindre skjellsanduttak til privat bruk er ikke søknadspliktig etter verneforskrifter i landskapsvernområdene. Med mindre uttak menes her at grunneiere kan ta ut inntil 1 m³ skjellsand pr år. Skjellsand i flomålet har lav fornyelsesrate, men et uttak på inntil 1 m³ antas ikke å føre til vesentlig skade på verneformålet.

Større uttak av skjellsand på land og under havoverflaten er forbudt.

Dyrelivsfredningsområdet

Verneforskriften regulerer ikke skjellsanduttak i områder kun berørt av dyrelivsfredning.

3.6.3 utfordringer og tiltak

Kunnskapsmangelen er en utfordring når det gjelder forvaltning av skjellsand. I fremtiden bør det være et mål å få ytterligere kunnskap om betydningen av denne naturtypen. Dette er noe som må løses på nasjonalt nivå.

Tiltak:

Det foreslås ingen spesielle tiltak

3.7 Høsting av tang og tare

3.7.1 Status og mål

Froan har store områder med stortareskogbunn, se kapittel 2. Tareskogen har stor betydning som oppvekstområde for fiskeyngel, som igjen er næringskilde for mange sjøfuglarter.

Deler av landskapsvernområdet og dyrelivsfredningen er åpnet for taretråling gjennom forskrift om regulering av høsting av tare, Sør-Trøndelag av 1.10.2014.

I forbindelse med arbeidet med utforming av Marin Verneplan for norskekysten 30. juni 2004 kom Rådgivende utvalg for Marin Verneplan, med endelig tilrådning og forslag til referanseområder (se tidligere omtale). I denne tilrådningen er det foreslått sju områder som skal representere taretrålefrie områder langs norskekysten. Ett av disse er Froan. Dette har Fiskeridirektoratet valgt å se bort fra i den nye høstingsforskriften for tare i Sør-Trøndelag. Det er usikkert om området kan brukes som referanseområde med denne åpningen.

Mål for høsting av tang og tare:

- Froan naturreservat skal være et referanseområde for taretrålingsfrie områder også i fremtiden.
- Tang kan høstes på tradisjonelt vis innenfor hele verneområdet.
- Eventuelle søknader om å tillate ny teknologi til høsting av mikro- og makroalger skal behandles etter prinsippene i NML og ses i lys av intensjonen på vernetidspunktet.

3.7.2 Aktuelle bestemmelser

Det utvikles stadig ny teknologi for mer effektiv høsting av naturressurser, dette gjelder også høsting av tang og tare. I enkelte tilfeller kan det være en utfordring å vurdere hvilken konsekvens nye høstingsmetoder har på naturmiljøet.

Naturreservatet

Vegetasjonen er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. (verneforskriftens kap. IV punkt 1.) Virksomhet som kan endre de naturgitte forhold er ikke tillatt (verneforskriftens kap. VI punkt 3).

Tang og tareskjæring er unntatt denne bestemmelsen (verneforskriftens kap. IV punkt 6, 2. strekpunkt).

Ferdsl i naturreservatet i forbindelse med tang- og tareskjæring er tillatt. (verneforskriftens kap. IV punkt 6, 5. strekpunkt).

I naturreservatet åpner verneforskriften for skjæring av tang og tare. Dette vil fortsatt være tillatt.

Taretråling anses som en virksomhet som kan endre de naturgitte forholdene i naturreservatet og er dermed ikke tillatt. En såpass industriell høsting har ikke vært gjort tradisjonelt og vil være i strid vernebestemmelsene som i naturreservatet også gjelder sjøbunnen.

Tang- og tarehøsting i stor skala kan være med på å forringe verneverdiene i dette spesielle gruntvannsområdet. Skånsom tang- og tareskjæring på enkelte lokaliteter kan være mindre problematisk. Ferdsl i ferdslsforbudstiden er tillatt i tilknytning til slik tareskjæring.

Landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet

I landskapsvernområdet om områdene med dyrelivsfredning er ikke høsting av tang og tare i strid med verneforskriften. Deler av landskapsvernområdet og dyrelivsfredningen er åpnet for taretråling gjennom forskrift om regulering av høsting av tare, Sør-Trøndelag av 1.10.2014.

Det henstilles om at eventuell høsting skjer i dialog med forvaltningsmyndigheten.

Tiltak:

Forvaltningsmyndigheten vil arbeide for at verneområdene i Froan ved neste revisjon av høstingsforskriften igjen blir taretrålingsfrie.

3.8 Skytefelt

3.8.1 Status og mål

Sjøforsvarets skytefelt Burøyfeltet T1 (vest for Sørburøy) ligger innenfor grensene til naturreservatet og landskapsvernområdet i Froan, se figur 24. Skytefeltet er det eneste bombarderingsfeltet Sjøforsvaret har i Norge. Feltet er i aktiv bruk og regnes som viktig for Sjøforsvaret og de allierte fartøyene som benytter feltet. Det eksisterer kun ett tilsvarende skytefelt i Nord- Europa.

Øvingsperioden i skytefeltet strekker seg fra 1. august til 1. april. Sjøforsvaret har øvelser fra 5 - 10 ganger i året i feltet.

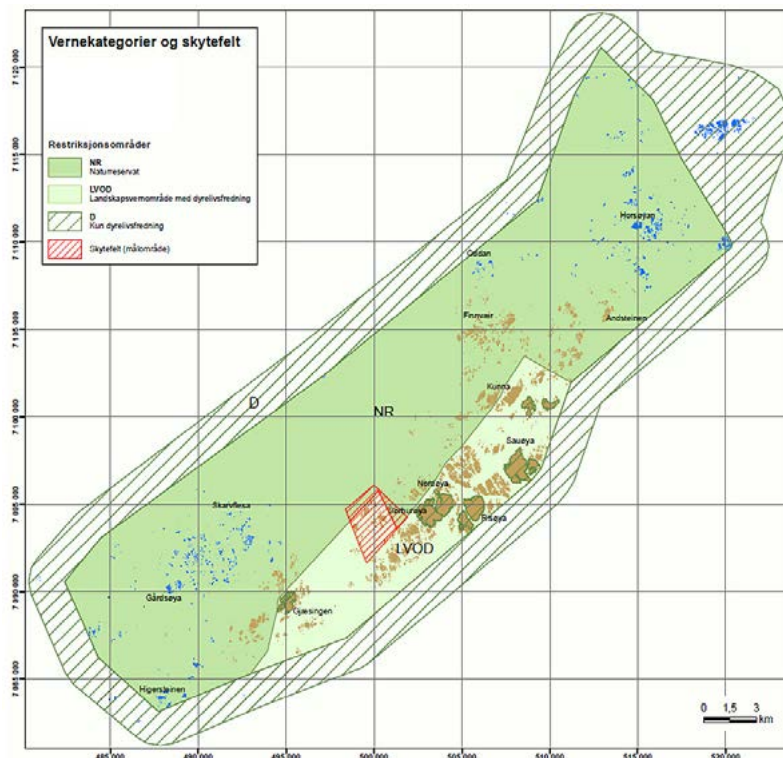
Selve skytefeltet T1 er 7,85 km², og nedslagsfeltet for skytingen skal være innenfor avgrensingen. Skyteretningen for feltet er mot nord nordvest, og skytende fartøy skal være innenfor det som er merket ”T1 Frohavet fareområde” i figur 25. Typisk skyteavstand vil være ca. 12 km. Fartøyene seiler da gjerne fram og tilbake på en linje.

Det skal i hovedsak skytes i sjø. Nedslaget blir observert fra en bunker på Arøya. I enkelte tilfeller kan også øyer og holmer treffes, noe som gjør at det kan være fare for blindgjengere på øyer og holmer i skytefeltet.

Sjøforsvaret er ikke pålagt noen ekstra rutiner eller oppgaver som en følge av at de opererer i et vernet område, men de rydder området etter øvelse. I forkant av øvelser varsler Sjøforsvaret grunneierne om den aktiviteten som skal være i området. Er det større øvelser, går de ut i media og informerer om dette.

Øverst: Figur 25 Skytefelt T1. – og vernegrensene (kart Bryn 2012).

Nederst: Figur 26 fra NOU 2004:7 Forsvarets skyte- og øvingsfelt

T1 Frohavet målområde og fareområde

Hovedbruker
Sjøforsvaret

Koordinater/beliggenhet

Målområde: N 63°59'30" Ø 09°00'00"

N 63°58'30" Ø 09°02'20"

N 63°57'05" Ø 08°58'90"

N 63°58'45" Ø 08°58'00"

Fareområde felt T-1: N 64°01'00" Ø 08°53'00"

N 64°02'00" Ø 09°03'00"

N 63°58'00" Ø 09°05'00"

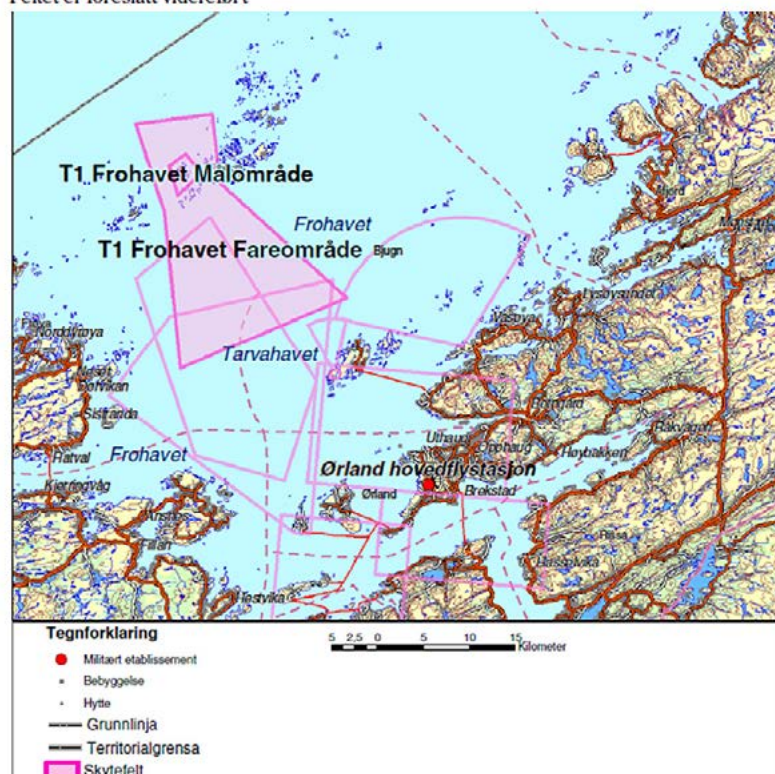
N 63°52'00" Ø 09°23'00"

N 63°47'00" Ø 09°02'00"

N 63°56'00" Ø 08°58'00"

Status ihht helhetsplan

Feltet er foreslått videreført

Sjøforsvarets «Instruks for skyting med kanon» sier at feltet kan brukes i periodene 1. januar - 1. april og 1. august - 31. desember. I perioden 1. september - 20. oktober skal ikke feltet brukes før kl. 11.00 på grunn av krabbefisket.

Ny kampflybase på Ørlandet vil i følge Sjøforsvaret ikke gi økt behov for øvelser.

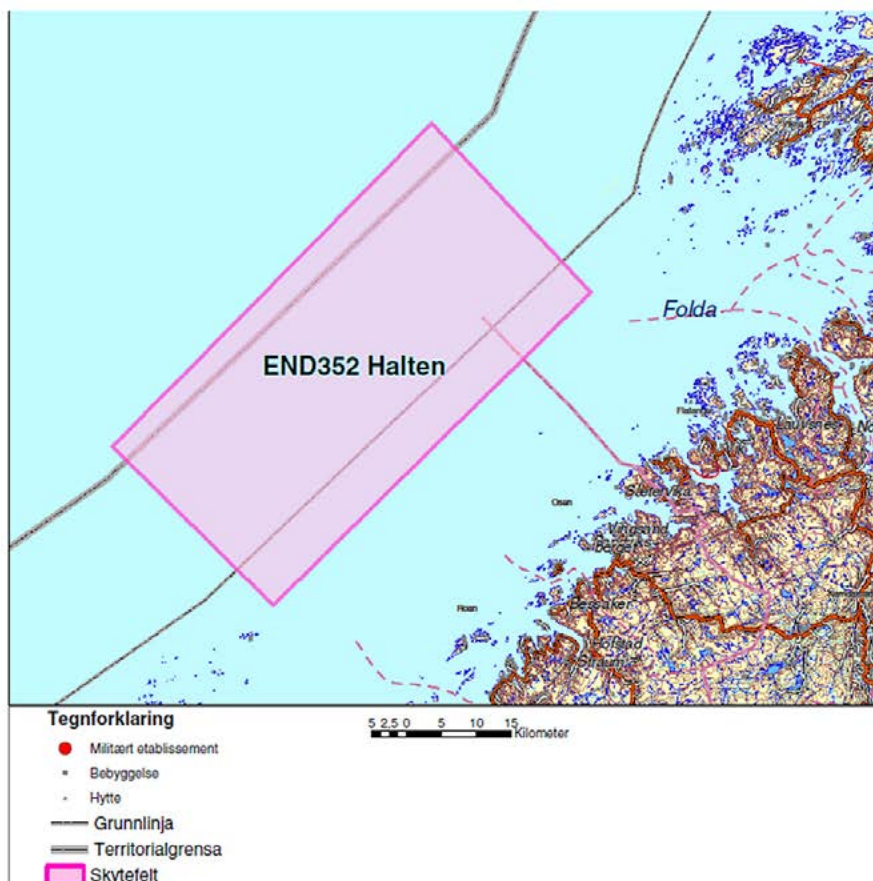
Sjøforsvaret og Luftforsvaret har et luft til luft skytefelt/sikkerhetssone nord for Halten, nord for verneområdet. Forsvaret har planer om å utvide dette sørvestover, men per mars 2015 er dette ikke forelagt forvaltningsmyndighet til behandling. Økt aktivitet i eksisterende felt END 352 Halten i forbindelse med nye kampfly på Ørland kampflybase vil gi økt belastning på verneområdet. Særlig i kastetiden for havert mellom september og november er det svært uheldig med kampfly i dette området.

END 352 Halten

Hovedbruker
Sjøforsvaret og Luftforsvaret

Koordinater/beliggenhet
N 64°51'00" Ø 09°48'54"
N 64°39'00" Ø 10°19'54"
N 64°13'00" Ø 09°27'54"
N 64°24'00" Ø 08°56'54"

Status ihht helhetsplan
Feltet er foreslått videreført

END 352 Halten

3.8.2 Aktuelle bestemmelser

Naturreservatet

Militære øvelser kan bare foregå i forbindelse med Sjøforsvarets virksomhet i øvelsesfeltet Burøy-Frohavet (verneforskriftens kap. IV pkt 5). I den forbindelse er Sjøforsvaret ikke berørt av ferdselsrestriksjonene i området (verneforskriftens kap IV, pkt 6, 3. strekpunkt).

Henlegging av avfall er forbudt, jf kap IV, pkt 3.

Gjennomføring av militære øvelser i naturreservatet

Det er kun Sjøforsvaret som har direkte hjemmel til å gjennomføre militære øvelser i naturreservatet, øvrige deler av Forsvaret må ha dispensasjon fra verneforskriften.

Militære øvelser kan være en trussel mot dyrelivet i området. Tiltak direkte hjemlet i verneforskriften skal i størst mulig grad ta hensyn til verneformålet.

Opprydding etter øvelser

Det er viktig at området ryddes for eksplosiver og annet avfall etter øvelsen. Dette gjelder også i landskapsvernområdet.

Dyrelivsfredningsområdet

Dagens militære aktivitet er en forstyrrelse av dyre- og fuglelivet. Hvorvidt den er unødig bør vurderes grundig av Sjøforsvaret i forkant av øvelsene.

Det er viktig at den militære aktiviteten ikke direkte truer hekkende fugl og kastende sel. Det henstilles derfor om at det vises aktsomhet i hekkesesongen og i perioder hvor sel kaster. Øvelser bør planlegges ut i fra disse hensynene.

3.8.3 utfordringer og tiltak

Lyngbrenning og beite anbefales ikke i skytefeltet T1 på grunn av ikkeregistrerte blindgjengere og detoneringsfare, samt at beitedyr vil måtte flyttes ut av området ved øvelser.

At Sjøforsvaret bruker området helt fram til 1. april på våren kan være uheldig i forhold til en del "tidlighekkere" slik som for eksempel storskarv og havørn. Det vil være gunstig om Sjøforsvaret kan korte inn sin øvingsperiode fra 8 måneder til 7 måneder, altså til 1. mars. Sjøforsvaret mener selv at en tidligere sluttdato på våren vil få store konsekvenser for feltets verdi. Tradisjonelt har det vært NATO- aktivitet i Norge hvert år i mars måned, og det er viktig at NATO fartøyene får muligheten til å bombardere. Tidligste sluttdato Sjøforsvaret ser som realistisk er 20. mars.

Hvordan faunaen og ulike habitater påvirkes av Sjøforsvarets øvingsvirksomhet er ikke godt nok kartlagt, noe det bør jobbes for å få bedre oversikt over.

Tiltak:

- Sjøforsvaret må søke å avslutte øvelsene sine 20. mars slik at konflikt med hekkende fugl minimeres.
- Effekten skytefeltet har på verneformålet bør klarlegges bedre.

3.9 Lavtflyging

3.9.1 Status og mål

Lavtflyging i sårbare områder er forstyrrende for fugle- og dyrelivet, og bør spesielt unngås i tider hvor de enkelte dyrearter har spesielt behov for ro, for eksempel i kaste- og yngletiden samt hekkesesongen for sjøfugl.

Omfanget av lavtflyging er ikke kjent. Luftforsvaret flyr til tider over Froan, og i den forbindelse kan det foregå noe lavtflyging. Det har også foregått lavtflyging med helikopter i regi av Kystverket i forbindelse med inspeksjon langs kysten.

Mål for lavtflyging:

Lavtflyging over verneområdene i Froan bør holdes på et minimum

3.9.2 Aktuelle bestemmelser om lavtflyging

Mange verneforskrifter har forbud mot lavtflyging, men et sånt forbud finnes ikke i verneforskriften for naturområdene i Froan. Her gjelder kun generelt at "alle fuglearter, herunder deres reir og egg, alle selarter og oter er fredet hele året mot blant annet skade og unødige forstyrrelser (verneforskriften kap VI pkt 1)."

Det er viktig at det utvises høy grad av aktsomhet til dyrelivet dersom flyging over området må foregå i de mest sårbare periodene, dette er hovedsakelig tidene med ferdselsforbud i området, jf. verneforskrift. Det er en fordel om flyging gjennomføres i størst mulig grad over åpen sjø.

Siden verneforskriften ikke regulerer denne type aktivitet direkte i noen av verneområdene i Froan, er det avgjørende å ha god dialog med de aktuelle aktørene for å unngå unødig forstyrrelse på dyrelivet i sårbare perioder.

Tiltak:

Det skal tas initiativ til en dialog med forsvaret og andre slik at de i størst mulig grad unngår å fly lavt over Froan.

3.10 Ferdsel på land og til sjøs

3.10.1 Status og mål

Mange av de artene som benytter Froan som leve- hekke- og yngleområde er sårbare for forstyrrelser, derfor er det nødvendig å begrense den menneskelige ferdselen i området. Siden det på vernetidspunktet var forholdene ved hekkeområdene og kasteplassene som det var mest fokus på, ble det satt et forbud i naturreservatet mot å gå i land i perioden fra 1. april til 10. august, samt på kasteplasser for sel fra 10. september til 15. november. I senere tid er det dokumentert at Froan også har store kvaliteter både som vinterområde for en rekke fuglearter, og som et viktig område i trekktidene høst og vår. I tillegg er området særlig viktig som fjærfellingsområde (myteområde) for bl.a. grågås, ærfugl og silender fra juli til september.

I kapitlene som beskriver de ulike brukerinteressene, er bestemmelser om ferdselsrestriksjoner også diskutert nærmere.

Mål for ferdsel:

- Menneskelig ferdselen skal ikke være forstyrrende på naturkvalitetene i verneområdene
- Tilstrekkelig informasjon skal være tilgjengelig for besøkende og publikum slik at de kan ta hensyn til verneverdiene til lands og til vanns.

3.10.2 Ferdsel - aktuelle bestemmelser

Ferdsel til sjøs

Det er ingen restriksjoner på ferdsel til sjøs i verneområdene i Froan. Denne type ferdsel kan ha negative konsekvenser for fugle- og dyrelivet og særlig i yngleperiodene. En henstiller derfor folk om å holde seg i god avstand til hekkekolonier og kasteplasser i yngleperiodene.

Ferdsel på land

Naturreservatet

I tidsrommet f.o.m 1. april til 10. august er all ferdsel på land forbudt,
I tidsrommet f.o.m 10. september til 15. november er all ferdsel forbudt på kasteplasser for sel, jf kap. IV pkt. 4.

Ferdselsrestriksjonene er ikke til hinder for følgende;

- Ferdsel i ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsel- og forvaltningsøyemed.
- Ferdsel i forbindelse med forsvarets virksomhet i øvelsesfeltet Burøy-Frohavet.
- Ferdsel i forbindelse med utøvelse av tradisjonelle næringer som fiske, jordbruk, tang- og tareskjæring, grunneieres høsting av ville bær og tilsyn med beitedyr.
- Ferdsel i forbindelse med ”fyr- og merkevesenets” virksomhet (Kystverket).

Det er viktig å merke seg at det er forbud mot ferdsel i Froan naturreservat i den angitte ferdselsforbudstiden og det skal kun være i særlige tilfeller at det gis dispensasjon fra dette forbudet. De grupper som kan få lov til å bruke landområdene i denne tiden går frem av verneforskriften (se over).

Hele området

All ferdsel bør skje varsomt med hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

3.10.3 Søknader om dispensasjon fra ferdselsforbud

Forvaltningsmyndigheten registrerer at det er flere brukerinteresser som ønsker å ferdes i naturreservatet i forbudstiden. Denne type ferdsel er ikke hjemlet i forskriften, og forvaltningsmyndigheten vil måtte vurdere slike søknader etter § 48 i naturmangfoldloven (se også Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, Miljødirektoratets veileder M106 -2014).

Generelt må enhver søknad om fritak fra ferdselsforbudet begrunne hvorfor aktiviteten ikke like gjerne kan foregå utenom restriksjonssperioden, videre må søker oppgi gode grunner til hvorfor aktiviteten ikke kan skje utenfor grensene av naturreservatet eller kasteplasser for sel. Søker må også oppgi hvordan ferdselen skal utføres og hvilke hensyn som kan tas.

3.10.4 utfordringer og tiltak

Ferdselsrestriksjoner har skapt utfordringer for enkelte brukerinteresser som ønsker å bruke landområdene i naturreservatet også i ferdselsforbudstiden, for eksempel til forskning og friluftsliv.

Tiltak:

- Det må gjøres en gjennomgang av informasjonen knyttet til ferdselsrestriksjonene i området. Sårbarhetskart bør lages.
- Informasjon om sårbare områder gjennom sesongen bør gjøres tilgjengelig for folk som ferdes til sjøs.
- Oppsynet/naturformidling bør styrkes og være tilgjengelig for folk som ønsker å bruke områdene på en hensynsfull måte.

Mål for friluftsliv og turisme:

- Forvaltningsmyndigheten skal jobbe for å tilpasse naturbasert reiseliv i Froan innenfor rammene av verneforskriften og "Fjellteksten".
- Initiativ som bidrar til utvikling av kvalitetsturisme, med respekt for det naturlige, økonomiske, sosiale og kulturelle miljøet, bør oppmuntres og støttes.
- I utviklingen av reiselivet skal det tas hensyn til dyre- og plantelivet i området, og i utøvelse av reiselivsaktiviteter i området skal det spesielt vises hensyn til leve- og yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr.
- Hensynsfull ferdsel skal være et mål for friluftslivet i hele området.
- Enkel tilrettelegging for det naturvennlige og enkle friluftslivet kan være aktuelle tiltak i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet. Det skal legges særlig vekt på hensynet til sårbar vegetasjon og sårbart dyreliv ved tilrettelegging for friluftsliv og ferdsel.

3.11 Friluftsliv og turisme

3.11.1 Status og mål

Miljøtilpasset turisme i tilknytning til større verneområder er et nytt nasjonalt satsningsområde, som forvaltningen av verneområdene er bedt om å tilpasse innen rammene av den enkelte vernebestemmelse. Målet er å øke forståelsen for vernet spesielt, og bevaring av natur generelt, noe som også kan bidra til å sikre verneformålet.

I St. prp. nr. 65 (2002-2003) sies det i den såkalte "Fjellteksten" blant annet at: "Initiativ som bidrar til utvikling av kvalitetsturisme, med respekt for det naturlige, økonomiske, sosiale og kulturelle miljøet, bør dyrkes fram og støttes." Det presiseres at det skal skje innenfor rammene av verneforskriften.

Reiseliv som næring er lite utviklet i Froan. Innenfor naturreservatet er det noe sjøbasert safarivirksomhet på sjøfugl og sel. I landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet er det en del overnattingsplasser, da spesielt i Halten. Der er destinasjonsselskaper som jobber med markedsføring av Froan, i tillegg til den enkelte bedriften.

Det er lite tilrettelagt for friluftsliv i området, dette gjelder både stier, telt- og rasteplasser.

3.11.2 Friluftsliv og turisme – aktuelle bestemmelser

Naturreservatet

I hele naturreservatet gjelder ferdselsrestriksjonene i perioder av året, se kap. 3.8. for mer informasjon.

Oppføring av bygninger, anlegg og andre innretninger er ikke tillatt, jf kap. IV pkt 3.

Dersom området skal benyttes i reiselivssammenheng må dette ikke være i konflikt med verneformålet.

Tilrettelegging for friluftsliv i naturreservatet

Alle former for tekniske installasjoner og tilrettelegging for friluftsliv er i utgangspunktet forbudt. Eventuelle dispensasjoner må behandles etter § 48. Hensiktsmessigheten av å plassere slike installasjoner innenfor naturreservatet vil vurderes opp mot alternative plasseringer utenfor ved behandlingen av slike søknader. Forbudet mot ferdsel i perioder er et viktig argument mot slike dispensasjoner.

Faktaboks: Telting og rasting i utmark

Plass til rasting, solbad, overnatting eller liknende må ikke tas i innmark uten eierens eller brukerens samtykke.

I utmark må plass som nevnt i foregående ledd ikke tas til utilbørlig fortrengsel eller ulempe for andre. Rasting eller telting må ikke skje når det kan medføre nevneverdig skade på ungskog, eller skogforyngelsesfelt. Telt må ikke settes opp så nær bebodd hus (hytte) at det forstyrrer beboernes fred og i hvert fall ikke nærmere enn 150 meter. Reglene om avstand fra bebyggelse gjelder likevel ikke på område som særskilt er innredet for telting. Departementet kan gi forskrift om å tillate telting nærmere enn 150 meter fra bebodd hus (hytte) i kystnære områder.

Telting eller annet opphold er ikke tillatt i mer enn 2 døgn om gangen uten eierens eller brukerens samtykke. Samtykke til lengre opphold trengs likevel ikke på høgfjellet eller på område fjernt fra bebyggelse, medmindre det må regnes med at oppholdet kan medføre nevneverdig skade eller ulempe.

(fra frilufsloven § 9, revidert januar 2012)

Ferdsl i naturreservatet i forbindelse med friluftsliv og turisme

Man kan fritt gå i land i naturreservatet i perioder uten ferdslsforbud. Dispensasjon fra ferdslsforbudet i forbindelse med friluftsliv og turisme må vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven.

Det er tidligere gitt dispensasjoner til ilandstigning på Vingleia fyr og Finnværet fyr, og i forbindelse med forskning og overvåking. Søker må oppgi formål og sannsynliggjøre at ferdslen er nødvendig, vil være begrenset i tid og rom, ikke være til skade for naturverdiene eller evr ha stor samfunnsnytte.

Telting og rasting i naturreservatet

I perioder med ferdslsforbud i naturreservatet er telting og rasting på land ikke tillatt. I perioder uten ferdslsforbud er telting og rasting tillatt innenfor rammene av frilufsloven.

Landskapsvernområdet

Inngrep eller annen virksomhet som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig, herunder større uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, oppføring av bygninger, anlegg m.v. er ikke tillatt. Henlegging av avfall er forbudt. Jf. kap V pkt 1.

Tilrettelegging for friluftsliv i landskapsvernområdet

Mindre tilretteleggingstiltak som ikke endrer landskapets art eller karakter vesentlig er normalt kurante, men skal forelegges forvaltningsmyndigheten før igangsetting. Dette for å kunne ha en dialog om tiltakets omfang og formål, og om tiltaket krever søknad om dispensasjon fra verneforskriften til å kunne gjennomføres. Større tiltak er ikke tillatt.

Ferdsl i landskapsvernområdet

Det er ingen ferdslsrestriksjoner i landskapsvernområdet.

Hele området

Generelt skal det ikke foregå aktivitet som kan forstyrre dyrelivet unødig i området.

Allmennhetens adgang til å bedrive enkelt friluftsliv etter frilufsloven er ikke ment å skulle få begrensinger etter verneforskriften. I samsvar med norsk friluftstradisjon er det fri ferdsl i området jf. frilufsloven, men i verneforskriften er ferdsl regulert i hele eller deler av naturreservatet i perioder av året, dette på grunn av hensyn til hekkende fugl og kasteplasser for sel. En oppfordrer alle til å ta hensyn til verneverdiene i området i friluftsliv- og turismesammenheng.

Ferdsl med båt i hele området

Ferdsl med og båt og havkajak er tillatt i hele naturvernområdet hele året. I dyrelivsfredningsområdet er det tilrettelagt med gjestebåthavner.

Ferdslen skal foregå på en måte som ikke gir skade eller unødig forstyrrelse av fugle- og dyrelivet i verneområdene.

Telting og rasting i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet

Verneforskriften setter ingen restriksjoner mot telting og rasting i landskapsvernområdet eller dyrelivsfredningsområdet. Områdene som egner seg godt til slik type aktivitet er de bebodde øyene i Froan. Det er viktig at all telting og rasting skjer i henhold til frilufslovens bestemmelser.

Turisme – retningslinjer i Froan

Reiselivsbedrifter som bruker Froan i turistsammenheng bør sette seg grundig inn i bestemmelsene for verneområdene. Videre skal det vises hensyn til dyre- og fugleliv spesielt i sårbare perioder på året.

Av hensyn til naturverdiene, vil det generelt ikke gis dispensasjon til ferdsel på land i naturreservatet i ferdselsforbudtiden. Reiselivsbedrifter som bruker verneområdene i Froan i sine produkter bør ha et bevisst forhold til vernekvitetene i området:

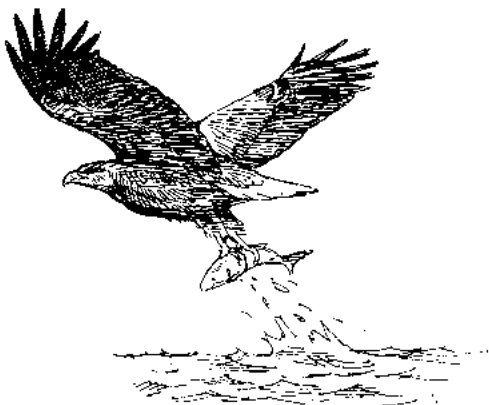
- Bedriften bør basere seg på natur- og kulturbasert turisme.
- Bedriften bør stille spesielt høye krav til vertskap og guider. Formidling og læring bør være en sentral del av produktet.
- Bedriften bør bidra aktivt til natur- og kulturvern, ha god kjennskap til egen miljøpåvirkning og alltid utøve en føre-var-holdning.
- Bedriften bør kunne bidra positivt i lokalsamfunnet og utøve et generelt samfunnsansvar.
- Bedriften bør gi gjestene gode opplevelser og skape møteplasser som gir medarbeidere og gjester innsikt i lokalkultur, -samfunn og miljø.

For øvrig vises det til bestemmelser i friluftsløven.

Ørn- og selsafari

Aktivitetsturisme som ørn- og selsafari må foregå på en ytterst skånsom måte i verneområdene i Froan. Ferdsel til vanns reguleres ikke med verneforskriften, men all unødig forstyrrelse av dyrelivet er forbudt i hele naturvernområdet Froan. Derfor henstiller forvaltningsmyndigheten at safari med hensikt å oppsøke dyr i området foregår på følgende premisser:

- Unngå forstyrrende aktivitet i hekkeperiodene for sjøfugl og på kasteplasser til sel.
- Hold god avstand til hekke- og kasteplasser.
- Senk farten på båten i god tid før du nærmer deg aktuell lokalitet.

3.11.3 utfordringer og tiltak

Hovedutfordringen med å utvikle reiseliv i et område som Froan, er at det må gjøres på en slik måte at det ikke kommer i konflikt med verneformålet. Samtidig bør det skje på lokalsamfunnet sine premisser.

Et reiselivstilbud som i utgangspunktet ikke har innvirkning på verneverdiene kan over tid allikevel være en belastning. Dette gjelder for eksempel dyresafari (sel og sjøfugl) og andre aktiviteter der man kommer nært på dyr eller ferdes på konsentrerte områder på land. Generelt må forstyrrelse av vilt antas å være den potensielt største negative virkningen av økt omfang av organisert reiseliv

Tiltak:

- Det skal sammen med kommunen og lokale reiselivsaktører gjøres en gjennomgang av hvilken tilrettelegging som er ønskelig i Froan. Da knyttet til et enkelt reiseliv basert på naturopplevelser. Dette må gjøres i tråd med retningslinjer i forvaltningsplanen.
- Forvaltningsmyndigheten skal jobbe for tiltak som kan bidra til at besøkende kan oppleve dyrelivet i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet uten å forstyrre unødige.
- Sammen med kommune og lokale reiselivsaktører skal det utvikles informasjon til alle grupper om vernekviteteter i området, for å oppnå forståelse for naturvennlig friluftsliv. Det bør utvikles informasjon om områdets geografi og naturverdier samt informasjon om naturvernområdene og restriksjoner i disse. Det kan være aktuelt å utarbeide et ferdselskart med god natur- og kulturminneinformasjon. I dette kartet legges det inn turforslag med info om de ulike stedene en kommer.
- Det er viktig at det finnes informasjonsbrosjyrer for verneområdet i Froan som er lett tilgjengelig lokalt og på nettet.
- Forvaltningsmyndigheten skal følge utviklingen av ferdsel (form og omfang) nøye, samt registrere effekten av områdets bruk i forhold til slitasje og sårbare arters utvikling.

3.11.4 Bruk av fyrstasjonene i Froan

I naturreservatet i Froan er det to fyr, Vingleia og Finnværet. I dyrelivsfredningsområdet ligger Halten fyr, som er et mye brukt utfartssted om sommeren.

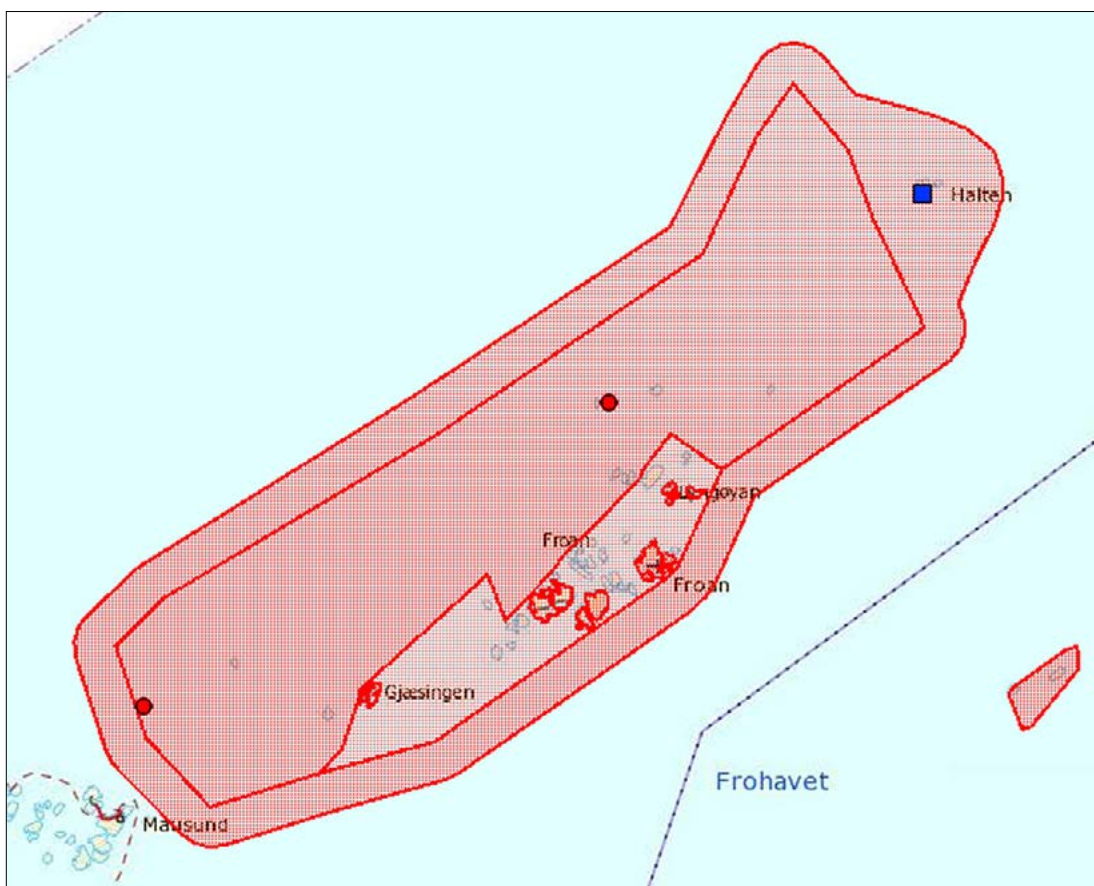
Det er ønskelig at fyrene tas vare på også etter at den tradisjonelle driften er opphørt, derfor har Kystverket inngått avtale med lag og foreninger om drift av nedlagte fyr langs kysten. Dette er aktuelt for Vingleia fyr, Finnværet fyr og Halten fyr (ble avbemannet i 2005).

Fyrene er viktige besøkssteder i naturreservatet i Froan, og vil kunne være viktige punkt for å nå reisende i Froan med informasjon om naturkvaliteter og regelverk i området.

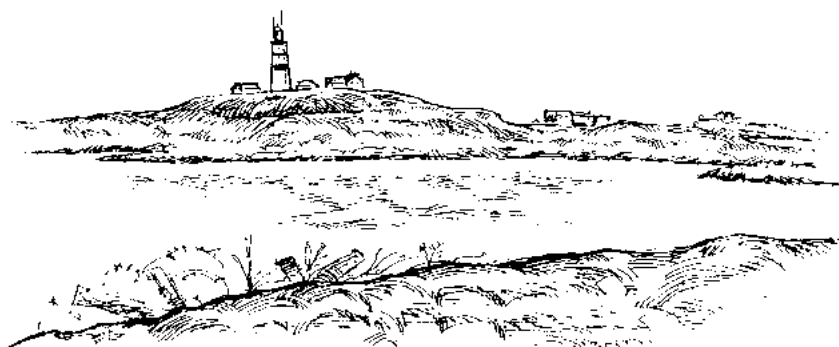
Dersom det er ønskelig med ilandstigning på Vingleia og Finnværet i ferdselsforbudstiden i naturreservatet, må det søkes om dispensasjon til dette. En slik søknad vil vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven.

Flerårige dispensasjoner er gitt til organisasjoner/stiftelser som jobber for bevaring av fyrene. Det er da satt vilkår om hensynsfull ferdsel langs stier og veier, og krav om årlige rapporter på virksomheten og behovet for ilandstigning.

Det er ingen restriksjoner for ilandstigning i dyrelivsfredningsområdet gjennom året og således er verneforskriften ikke til hinder for bruk og aktivitet knyttet til Halten fyr.

Figur 27. Fyr i Froan. Vingleia nede til venstre, Finnværet i midten og Halten øverst. (Kilde: Kystverket 2011).

Figur 28. Sauøya (foto Nils Kristian Grønvik).

3.12 Bygg og anlegg

3.12.1 Status og mål

Froan med Halten utgjør et unikt kystkulturlandskap i vår region. Bebyggelsen i Froan omfatter både fiskevær og spredt bebyggelse på enkeltøyer. Kombinasjonsbruk med jordbruk og fiske har vært nødvendig for de fastboende i Froan, og gårdene har tradisjonelt vært små og bygningene relativt beskjedne. Likevel er det stor variasjon i området, fra de lavmælte rorbuene på Halten, til den mer villapregede bebyggelsen på Sørburøy, som fremdeles har fast bosetting. Tilknytningen til fisket gjør at det finnes mange naust, brygger og rorbuer, hvor fiskerne hadde periodevis tilhold. Fyr, kystmerker, kaier, industribygg, fiskemottak, moloer, fundamenter og tufter er også en del av denne kystkulturen.

Naturresevatet

I naturresevatet er det lite tekniske installasjoner. Det som finnes er i all hovedsak knyttet til de gamle fyrene Vingleia og Finnværet som Kystverket eier.

På Valøya hvor Finnværet fyr ligger, er det i tillegg ei gammel hytte som ble brukt i forbindelse med laksefiske i området.

Landskapsvernområdet

I landskapsvernområdet er det i dag hovedsakelig eldre bygninger fra tidligere bosetting og som i dag brukes som fritidsbebyggelse. I tillegg har

Sjøforsvaret enkelte installasjoner i forbindelse med sin skytefeltsvirksomhet i området. På Arøya har de en bunker og ei brygge.

Øyer som har bebyggelse i dag er Kunna og Nordbuan. Disse har også brygge for ilandstigning.

Dyrelivsfredningsområdet

Da vernet ble etablert ble de øyene som på det tidspunktet hadde fast bosetting unntatt landskapsvern, og ble kun berørt av dyrelivsfredningen. Med unntak av det generelle hensynet til dyrelivet, er aktiviteten på disse øyene i liten grad berørt av bestemmelsene i verneforskriften.

Dette gjelder øyene Gjæsingen, Vardøy, Sørburøy, Nordøya, Risøya, Sauøya, Halten og Lyngøyan.

Mål for bygg og anlegg:

- Det varierte og egenartede kystlandskapet i Froan landskapsvernområde skal ikke forringes på grunn av tekniske inngrep.
- Forvaltningen av området skal bidra til at bygninger med kulturhistorisk verdi kan ivaretas gjennom bruk.
- Det skal ikke bygges nye bygninger i naturresevatet.
- I områder med dyrelivsfredning, må ikke nye tiltak komme i konflikt vernebestemmelsene.

3.12.2 Aktuelle bestemmelser

Naturreservatet

Oppføring av bygninger, anlegg og andre innretninger, herunder framføring av luftledninger, er ikke tillatt. Inngrep eller annen virksomhet som kan endre de naturgitte forhold, så som oppfylling, uttak av masse, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, gjødsling, henlegging av avfall eller utslipp av konsentrerte forurensningstilførsler er ikke tillatt (se kap. IV pkt 3 i verneforskriften).

Bestemmelsen i pkt 3 er ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger, anlegg og installasjoner (se kap. IV pkt 6 i verneforskriften)

Naturreservatet skal sikres mot små og store inngrep som med tiden kan endre de naturgitte forhold.

Vedlikehold er tillatt, se presisering av denne bestemmelsen senere i kapitlet.

Landskapsvernområdet

Tiltak som alene eller sammen med andre an endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig er ikke tillatt. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området.

Inngrep eller annen virksomhet som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig, herunder større uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, oppføring av bygninger, anlegg m.v. er ikke tillatt, jf kap. V pkt. 1 i verneforskriften.

Bestemmelsene er ikke til hinder for (se kap. V pkt. 3 i verneforskriften)

- Oppdyrking og vanlig jordbruksdrift
- Vedlikehold av eksisterende bygninger, havneanlegg m.v.
- Arbeid i forbindelse med fyr- og merkevesenet virksomhet.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og anlegg, herunder veger, i tilknytning til fiske- og jordbruksnæringen, og i forsvarsøyemed, se kap V pkt 4 i verneforskriften.

Mange små inngrep kan endre landskapets art og karakter like mye som et stort, derfor er også landskapsvernområdet vernet mot nye tekniske inngrep. Det er lite tekniske inngrep i landskapsvernområdet i dag. Eventuelle søknader om dispensasjon fra verneforskriften vil bli vurdert konkret i hvert enkelt tilfelle.

Vedlikehold av bygg og anlegg er tillatt. Eksisterende, lovlig oppførte tiltak og innretninger, som for eksempel båtfester og brygger, kan fortsatt ha normal bruk og vanlig vedlikehold.

Vegbygging er ikke tillatt i landskapsvernområdet. Eksisterende veger/stier kan vedlikeholdes. Vedlikehold av eksisterende veier må skje på en slik måte at vegen ikke endrer karakter. Man tenker her på et arbeid som skal holde veien ved like med tilsvarende standard som på vernetidspunktet. Det vil normalt være tillatt med nødvendig grusing og grøfting langs veier, men ikke endring til annet dekke som for eksempel asfalt. Når det gjelder grusing tenker man dessuten i denne sammenheng kun på en fornying av bærelag/slitelag der dette finnes fra før.

Dersom man ønsker å legge grusdekke på en gressgrodd vei, vil dette gå utover vedlikeholdsbegrepet, slik det er ment i forskriften. Å rette ut en sving eller legge en veg/kjørespor i endret trase, er ikke tillatt uten etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. Det samme gjelder dersom man ønsker å utvide vegen i bredden.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og anlegg, herunder veger, i tilknytning til fiske- og jordbruksnæringen, og i forsvarsøyemed.

Landskapsvernområdet og naturreservatet

3.12.3 Vedlikehold av bygg og anlegg

Vedlikehold av eksisterende bygg og anlegg er tillatt både i naturreservatet og landskapsvernområdet.

Vedlikehold av bygninger i landskapsvernområdet skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og være tilpasset landskapet. Hensynet til landskap skal være tungtveiende ved bygningsmessige endringer. Fargebruk som medfører at bygninger unødig stikker seg frem skal unngås. Materialbruk og bygningsmessige arbeider skal være av en slik karakter at bebyggelsen fremstår harmonisk og godt tilpasset omkringliggende miljø.

Tillatt vedlikehold på bygg og anlegg er alt av innvendig vedlikehold, og utvendig vedlikehold som består i utskifting av materialer og/eller komponenter, som for eksempel dører eller vinduer av lignende utførelse og dimensjon. Utskifting av kledningsbord eller taktekkingsmateriale med nye av lignende type er også vedlikehold etter dette punktet. Bedre isolering faller innenfor definisjonen av vedlikehold.

Vedlikehold omfatter ikke fasadeendringer, utvendige ombygginger eller utvidelse av bygninger. Dette krever tillatelse, se nedenfor.

3.12.4 Restaurering av bygg og anlegg

Restaurering er søknadspliktig dersom det går ut over vedlikeholdsbegrepet, dette gjelder både i landskapsvernområdet og i naturreservatet.

Restaurering, dvs. tilbakeføring til opprinnelig, dokumentert utførelse av eksisterende bygg og anlegg, bør tillates om ikke sterke hensyn til verneverdiene eller kulturfaglige hensyn sier noe annet.

Søknader om restaurering av bygg utover kapittel V pkt 4 behandles etter naturmangfoldloven § 48. Søknader i naturreservatet behandles strengere enn i landskapsvernområdet.

3.12.5 Oppføring av nye bygninger og påbygging

Oppsetting av nye bygg er ikke tillatt i landskapsvernområdet eller i naturreservatet.

I landskapsvernområdene kan oppføring av nødvendige nybygg eller påbygginger knyttet til fiske- og jordbruksnæring og i forsvarsøyemed tillates etter søknad. Slike søknader må være knyttet til et reelt behov som ikke kan dekkes opp med eksisterende anlegg. Den samlede belastningen for området, samt hvilken påvirkning det påfører kystlandskapet, vil bli ilagt vekt i vurderingen av slike søknader.

Nybygg vil normalt være aktuelt i tilfeller der dette er gunstigere enn utvidelse av eksisterende hus. Dette av hensyn til landskapet eller bygningsmiljøet i landskapsvernområdet.

Det vil normalt ikke gis tillatelse til oppføring av nye bygninger i naturreservatet.

3.12.6 Oppføring av bygninger og anlegg i landskapsvernområdet i forsvarsøyemed

Tillatelser til eventuelle oppføring og påbygging av bygninger og anlegg i forsvarsøyemed kan gis etter søknad (verneforskriftens kap. V, pkt 4). En

eventuell søknad bør dokumentere behovet for bygningen/anlegget, oppgi ønsket plassering og utforming. Søknaden bør også inneholde vurdering av konsekvenser for verneformålet og en begrunnelse av hvorfor bygningen ikke kan plasseres utenfor landskapsvernområdet.

3.12.7 Vedlikehold eller nybygg?

Noen vurderinger av skillet mellom vedlikehold og nybygg/påbygging:

- Vedlikehold som endrer bygningens karakter skal vurderes som ombygging. Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate.
- Når bærende konstruksjoner skiftes ut og når bygningen fremstår som i det vesentlige fornyet jf. plan- og bygningsloven § 20-1b, er det ikke lenger snakk om vedlikehold, men om ombygging. Endring av takvinkel eller høyder betraktes også som ombygging og krever tillatelse
- Ombygging gjelder tiltak som innebærer bruk av andre materialer og/eller dimensjoner for ytterpanel, dører og vinduer, pipeløp og taktekking.
- Innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen er tillatt.
- Arbeider som gjøres med sikte på å endre bruken av en bygning i landskapsvernområdet, da fra bygninger som opprinnelig ble brukt i fiske- og jordbruksnæring eller forsvarsøyemed til noe annet, er ikke tillatt.

Viktige vurderinger ved nybygg/påbygging i landskapsvernområdet (kap V pkt 4):

- Hensynet til landskap skal være tungtveiende ved bygningsmessige endringer. Tradisjonen med hensyn til plassering i terreng, form og materialbruk er viktig å videreføre, for eksempel panel, takutstikk, tekking og farge. Terrenginngrep må minimaliseres.
- Utbedring av eksisterende hus bør prioriteres dersom det er teknisk mulig. En bør vurdere om det er andre hus som er ute av bruk som kan dekke behovet for tilbygg framfor å oppføre nye hus.
- Tilbygg bør underordne seg eksisterende hus, enten ved å videreføre uttrykket eller gjennom å markere at det er nytt.

Søknader om påbygg/ombygging av bygninger og anlegg med kulturhistorisk verdi skal til uttalelse hos kulturvernmyndighetene (Sør-Trøndelag fylkeskommune). Se vedlegg 2 for mer informasjon om behandling av søknader etter kulturminneloven.

Dyrelivsfredningsområdet

3.12.8 Byggetiltak i dyrelivsfredningsområdet

Verneforskriften regulerer ikke spesifikt byggetiltak innenfor områder med kun dyrelivsfredning, der er det plan- og bygningsloven som regulerer byggetiltakene. Dersom det er tiltak som kan berøre dyrelivet, for eksempel byggetiltak eller andre tekniske inngrep på viktige hekke- og yngleplasser i området, ønsker forvaltningsmyndigheten disse sakene til uttalelse.

Generelt skal ikke tiltak i verneområdene skade eller påføre dyrelivet unødige forstyrrelser. Det skal vises hensyn til dyrelivet ved gjennomføring av tekniske inngrep.

3.12.9 Utfordringer og tiltak

Forvaltningsmyndigheten ser klare utfordringer i å ta vare på det helhetlige kystlandskapet i Froan. Det er i dag manglende oversikt over omfanget av kulturminnekvitetene i Froan. Spesielt gjelder dette de større øyene omkring Sauøya, hvor det er behov for en kartlegging av hvilke kulturhistoriske kvaliteter som finnes. Et slikt kartleggingsarbeid bør gjennomføres som grunnlag for den videre forvaltningen av kulturminnene på øyene. Sør-Trøndelag fylkeskommune er ansvarlig for registrering, informasjon og skjøtsel av kulturminner (ved tiltak som ikke er i strid med verneforskriften).

Tiltak:

- All eksisterende bebyggelse samt øvrige tekniske installasjoner i landskapsvernområdet og naturreservatet må dokumenteres med bilder.
- Det må gjennomføres systematiske registreringer av automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner (inkl. både nyregistreringer og kjente registrerte lokaliteter). Dette må skje i regi av Sør-Trøndelag Fylkeskommune som kulturminnemyndighet.
- Det er viktig å informere om verdifulle kulturminner/kulturmiljøer i verneområdene i Froan både til besøkende og lokalbefolkningen. Dette må skje i samarbeid med Sør-Trøndelag Fylkeskommune.
- Videre bør det informeres om SMIL og andre tilskuddsordninger fra sentrale, regionale og lokale myndigheter, som grunneiere og andre kan benytte seg av for å ivareta gamle bygningsmiljø, samt viktige kulturlandskap og kulturmiljø.

3.13 Forskning og undervisning

3.13.1 Status og mål

En god forvaltning av verneverdiene i Froan er avhengig av god og oppdatert kunnskap om området. Verneverdiene, beliggenheten og graden av urørthet gjør også at verneområdene i Froan er svært attraktive i forskningssammenheng. Det er gjennomført mye forskning i området og denne forskningen vil ligge som en "kunnskapsbase" i forvaltningen av Froan.

Den første systematiske registreringen av sjøfugl og sjøpattedyr i området ble gjort i 1974 av Frengen og Røv (1975) etter oppdrag fra Miljøverndepartementet. Resultatet fra disse undersøkelsene utgjorde det faglige grunnlaget for fredning i 1979. Gjennom åra som har gått er det gjort en rekke undersøkelser av sjøfugl og kystsel i Froan. Resultatene av disse fram til 1998 er sammenfattet i en egen fagrapport (Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 1998).

I forslag til marin verneplan fra 30. juni 2004 foreslås Froan som et referanseområde. Dette kan være viktig både i forhold til både overvåkning og forskning.

Det har foregått ringmerking av fugl i Froan over lang tid. Ringmerking vil ikke alltid være knyttet til forskning eller relevant for verneområdeforvaltningen. Sør-Trøndelag ringmerkingsgruppe har i flere år fått tillatelse til ringmerking av fugl både på Halten, Sauøya og Sørburøya. I tillegg har NINA gjort ringmerking av krykkje gjennom prosjektet SEAPOP i Gimsan og Halten.

Mål for forskning og undervisning:

- Forskning og undervisning kan gjennomføres så lenge aktiviteten ikke er i strid med verneforskriften.
- Forskning i Froan skal bidra til å sikre en god og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdet.
- Forskningskunnskapen skal gjøres tilgjengelig og operativ for forvaltningen og andre som er interesserte i Froan som natur- og kulturområde.
- Froan skal være et godt forvaltet referanseområde som skal være tilgjengelig for relevant forskning knyttet til tilstanden her sammenlignet med tilsvarende kystøkosystemer.

3.13.2 Aktuelle bestemmelser

De generelle vernebestemmelsene for landskap, plante- og dyreliv, ferdsel og forurensing gjelder for alle former for forskning og undervisning i verneområdene.

I verneforskrift kapittel IX står følgende; ”Miljøverndepartementet kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser eller arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i spesielle tilfeller når det ikke strider mot formålet med fredningen og vernet”.

Denne bestemmelsen er opphevet og erstattet med § 48 i naturmangfoldloven. Her fremheves ikke vitenskapelige undersøkelser på samme måte. I det nye lovverket er forskning i stor grad sidestilt med andre aktiviteter i verneområdet.

I naturreservatet og landskapsvernområdet må forsknings- og undervisningsprosjekter (inkl. ringmerking/instrumentering) som krever faste installasjoner eller som på annen måte er i strid med verneforskriften, ha dispensasjon. Det gjelder også dispensasjon fra ferdselsforbudet i naturreservatet. Søknader om aktiviteter knyttet til slike prosjekter i naturvernområdene i Froan behandles etter naturmangfoldloven § 48.

Bestemmelsene gjelder i all hovedsak for alle tre verneformene, men det vil bli praktisert strengt i naturreservatet.

3.13.3 Bruk av verneområdene i Froan i undervisningssammenheng

Undervisning bør begrenses til et minimum i naturreservatet, og det bør vurderes om slik aktivitet kan kanaliseres til andre områder.

I hvert enkelt tilfelle bør også tidspunktet for undervisningsopplegget vurderes, siden det er enkelte perioder naturmiljøet er mer sårbar enn i andre. Dispensasjon fra ferdselsforbud i naturreservatet i undervisningssammenheng vil bli vurdert opp mot truslene tiltaket utgjør for naturverdiene.

Froan har et helt unikt kystkulturlandskap, og dette bør også kunne formidles i en undervisningssammenheng. Kystkulturen kan i stor grad oppleves i de bebodde områdene av Froan som kun er berørt av dyrelivsfredning, men også i landskapsvernområdet. Verneforskriften er ikke til hinder for slik aktivitet, men det må vises hensyn til naturmiljøet.

Retningslinjer ved bruk av § 48 til dispensasjon til forskning og undervisning.

Ved vurdering av søknader om dispensasjon fra verneforskriften for forskning i verneområdet, bør følgende legges til grunn:

- Forskning i Froan som er dispensasjonsavhengig bør være stedsbegrenset. Dersom forskningen eller undervisningen kan gjennomføres hensiktsmessig utenfor verneområdet, bør det normalt ikke gis tillatelse til slik aktivitet.
- Forskning som ikke er relevant for vernet, verneformålet eller forvaltningsmyndighetens kunnskapsbehov, bør legges utenfor verneområdet. Fagområder med spesiell betydning/relevans for å oppnå en kunnskapsbasert forvaltning prioriteres.
- Dersom forskningen kan komme i konflikt med verneformålet, skal det normalt ikke gis tillatelse til slik aktivitet.
- Eventuell forskning bør vurderes opp mot omfanget av inngrep og forstyrrelser, jf. naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning. Spesielt strengt vil dette vurderes i naturreservatet. Forskningsaktivitet skal så langt råd samordnes.
- Innsamling av belegg av planter eller avlaving av dyr kan unntaksvis tillates dersom det er en videreføring av tidligere godkjente forskningsprosjekt eller det har stor betydning for forvaltningen av verneområdet.
- Som vilkår bør det settes at data som er samlet inn fra verneområdet skal oversendes forvaltningsmyndigheten i systematisert og digital form. Eventuelle publikasjoner skal også oversendes i trykt og digital form.
- Prosjektene bør gjøres kjent for befolkningen i Froan
- Forskningen bør være i regi av en forsknings- eller utdanningsinstitusjon.
- Også her skal prinsippene i naturmangfoldloven vurderes i hvert enkelt tilfelle.

3.13.4 Ringmerking og instrumentering av fugl

Hele området

Alle fuglearter, herunder deres reir og egg, alle selarter og oter er fredet hele året mot jakt, fangst, skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jf kap IV pkt.2 og kap. VI pkt 1 i verneforskriften.

Ringmerking og også instrumentering (radiomerking, lysloggere) er viktige verktøy for å få bedre kunnskap om trekkende fugl. For ringmerking/instrumentering av fugl innenfor verneområdene i Froan kreves det dispensasjon fra bestemmelsen om at alle fuglearter er fredet mot jakt, fangst og unødig forstyrrelse. Søknader om ringmerking/instrumentering bør ha en prosjektskisse som beskriver behovet for inngrepet og relevans for verneforvaltningen eller forskning.

Naturreseptet

Omfanget av denne aktiviteten innenfor naturreseptet bør begrenses til et minimum.

Dyrelivsfredningsområdet

I områder med dyrelivsfredning er ringmerking/instrumentering av fugl søknadspliktig. En søknad må vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven.

Det må foreligge tillatelse fra grunneier for å kunne gjennomføre ringmerking og instrumentering.

Det er viktig at artsobservasjonene gjøres tilgjengelige for forvaltningsmyndigheten og andre interesserte. Dersom dataene ikke blir publisert gjennom et forskningsprosjekt, bør dataene legges inn i Artsdatabanken sine databaser for artsobservasjoner. Forvaltningsmyndigheten må i hver enkelt sak vurdere om det er hensiktsmessig å sette vilkår om at dataene skal gjøres tilgjengelige og legges inn årlig i Artsdatabankens Artsobservasjon eller andre baser.

3.13.5 utfordringer og tiltak

Tiltak:

- Forvaltningsmyndigheten bør lage en til en hver tid oppdatert oversikt over forsknings- og undervisningsprosjekter som foregår i Froan
- Forvaltningsmyndigheten bør følge opp både forsknings- og undervisningsprosjekter som pågår i Froan.

4 Forvaltning av verneområdet

4.1 Skjøtsel

I verneforskriften kapittel VIII, heter det at skjøtselen skal skje etter plan godkjent av Miljøverndepartementet. Ved kgl.res av 26.08.1983 ble de punkter i vernebestemmelsene som tilla Miljøverndepartementet myndighet til å godkjenne skjøtelsplaner delegert til Fylkesmannen.

I forvaltningsplanen brukes skjøtsel om nødvendige tiltak for å nå bevaringsmålene. Skjøtsel initieres av forvaltningsmyndigheten, men kan gjennomføres av andre. Skjøtselstiltak kan for eksempel være:

- slått
- gras- og lyngbrenning
- rydding
- restaurering
- kanalisering av ferdsel

Naturmangfoldloven § 47 regulerer hvilke skjøtels-tiltak forvaltningsmyndigheten kan utføre uten samtykke fra grunneier, og uten dispensasjon fra verneforskriften. Bestemmelsen fastslår at grunneier så vidt mulig skal varsles på forhånd når skjøtselstiltak iverksettes (se naturmangfoldloven § 47 tredje ledd). Hvis grunneier eller rettighetshaver ikke har tinglyst sin rett eller har ukjent adresse slik at forvaltningsmyndighetene ikke har mulighet til å varsle, foreligger det ingen varslingsplikt. Det samme gjelder hvis tiltaket haster.

De økonomiske fordelene som følger av skjøtels-tiltaket skal tilfalle grunneier (se naturmangfoldloven § 47 fjerde ledd).

Naturmangfoldloven § 47 gir forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, hjemmel til å foreta en del tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag. Ikke alle tiltak for å oppnå ønsket natur- eller kulturtilstand er imidlertid tillatt etter naturmangfoldloven § 47. Skjøtselhjemmelen omfatter ikke høsting av naturlige ressurser og tiltak som medfører vesentlig endring av naturtilstanden da vernearbeidet tok til. Beiting inngår heller ikke i denne skjøtselshjemmelen.

For tiltak som ikke omfattes av skjøtselshjemmelen i naturmangfoldloven § 47, kreves tillatelse fra grunneier. Oppnås ikke slik avtale må man gå veien om ekspropriasjon).

Forvaltningsmyndigheten skal i henhold til naturmangfoldloven § 47, ”så vidt mulig” inngå avtale med grunneier/rettighetshaver. Med dette menes at grunneier må inneha kompetanse til å utføre skjøtselen, ha mulighet til å gjennomføre skjøtselstiltaket og at det er avsatt budsjettmidler til tiltaket.

Forvaltningsmyndighetene kan altså ikke pålegge grunneier å foreta skjøtselstiltak selv, men kan inngå avtale med andre om å utføre skjøtselstiltaket hvis grunneier selv ikke ønsker eller har mulighet til å utføre det.

Utgifter til skjøtsel dekkes av forvaltningsmyndigheten når dette på forhånd er avtalt. Midler til skjøtsel i verneområder legges inn i miljøforvaltningens årlige budsjetter, og må meldes inn til forvaltningsmyndigheten innen 15. november året før (Forvaltningsmyndigheten samler opp slike innspill til bestillingsdialogen med Statens naturoppsyn om tiltak i verneområder).

4.2 Informasjon og formidling

Hovedhensikten med informasjon i og rundt verneområdene er å veilede slik at folk får økt kunnskap og forståelse for verneverdiene i området. Gjennom god og målrettet informasjon vil man sikre at de som ferdes i verneområdene på best mulig måte kan rette seg etter de krav som gjelder, og tar de hensyn som trengs.

Mål for informasjon og formidling:

- God informasjon er avgjørende for en god forvaltning i Froan.
- En skal søke å ha god og oppdatert informasjon om ulike forhold i naturvernområdene i Froan til en hver tid.
- Eksisterende informasjon om naturvernområdene i Froan skal være lett tilgjengelig og forståelig for lokalbefolkning og besøkende

I verneområdene i Froan, er det satt opp informasjonsskilt på lett synlige plasser hvor det er erfaring for at folk ferdes. Det er større informasjonstavler på alle kaiene i området (Gjesingen, Sørburøy, Sauøy, Lyngøy, Kunna, Finnværet Fyr, Halten), og det er utplassert infotavle på Siholmen på Fast-Frøya. For å markere vernegrensen er det satt opp små standardiserte skilt på viktige passeringspunkter for grense.

Våren 2006 ble det utarbeidet en ny informasjonsbrosjyre for verneområdene i Froan.

Gjennom forvaltningsplanprosessen er det kommet fram at kunnskapen lokalt om vernebestemmelsene i området ikke er god nok. Det er også et stort behov for ytterligere informasjon om området til tilreisende.

Plan for formidling:

I tabellen over tiltak (vedlegg 5) er alle de aktuelle formidlingstiltakene for Froan samlet. Prioriteringer vil gjøres i samarbeid med SNO og rådgivende utvalg for Froan.

4.3 Annen forvaltning i området

4.3.1 Oljevernberedskap

Oljevernberedskapen i Norge ivaretas av privat, kommunal og statlig beredskapsapparat. Den statlige beredskapen er en tilleggsbeskyttelse som er rettet inn mot fare for, eller bekjempelse av, større tilfeller av skipsforurensninger eller forurensning fra ukjente kilder. Kystverket har ansvaret for drift og utvikling av statens beredskap mot akutt forurensning.

Ansvarlig forurensere har aksjonsplikt (hindre forurensning/avverge skade) og varslingsplikt. Kommunen har aksjonsplikt (subsidiær i forhold til ansvarlig forurensers aksjonsplikt) ved akutte hendelser. Aksjonsplikten gjelder kommunen hvor hendelsen inntreffer, eller der virkningen av hendelsen viser seg, eller der det kan treffes tiltak for å finne videre forurensning. Kystverket skal sørge for beredskap mot større tilfeller av fare for akutt forurensning, eller akutt forurensning som ikke er dekket av den kommunal eller private beredskapen.

Dersom et akutt utslipp bekjempes av ansvarlig forurensere eller kommunal beredskap, vil Kystverket innta en tilsynsfunksjon. Kystverket skal kunne overta en aksjon helt eller delvis dersom den private eller kommunale beredskapen ikke strekker til. I slike tilfeller vil den private, kommunale og statlige beredskapen sammen bekjempe utslippet, under ledelse av Kystverket. Kystverket har samarbeidsavtaler om bistand fra andre myndigheter og organisasjoner ved uønskede hendelser.

Dersom en ulykke inntreffer og olje spres i verneområdene i Froan vil dette ha store konsekvenser for naturkvalitetene i området. Det er viktig at innsatsen i et slikt tilfelle settes inn på rett sted så raskt som mulig for å minimere skaden.

Faktaboks: Oljevernberedskap

Kystverkets beredskapsavdeling har døgnvakttelefon 33 03 48 00 for mottak og behandling av meldinger om fare for akutt forurensning eller inntruffet akutt forurensning av olje og kjemikalier. Akutte utslipp skal varsles til 110.

Tiltak:

- Områder som trenger særskilt beskyttelse til ulike tider av året må identifiseres. Kontaktmøter med Kystverket skal gjennomføres.
- Forvaltningsmyndigheten må lage og vedlikeholde sårbarhetskart for verneområdene i Froan.
- Sårbarhetskartet skal være tilgjengelig for kommunen og Kystverkets beredskapsavdeling til bruk ved akutt oljeforurensning.

4.3.2 Rydding av drivavfall

Det samler seg årlig store mengder drivavfall i fjærområdene i hele verneområdet i Froan. Det vil kreve store ressurser å rydde alt dette til enhver tid.

Rydding av drivavfall i Froan er viktig. Det vil være viktig å prioritere hvilke områder som skal ryddes, da det ikke er mulig å få ryddet alt hvert år.

Slik forvaltningsmyndigheten vurderer behovet vil det være viktig å rydde drivavfall i de viktigste leveområdene for fugl og sel. Selve ryddingen må løses på en slik måte at den ikke forstyrrer områdene unødig.

I tillegg kan det være viktige områder for reiselivet som bør prioriteres for rydding. Dette gjelder spesielt Vingleia, Finnværet, Halten.

Tiltak:

Forvaltningsmyndigheten bør i samarbeid med grunneier, Frøya kommune og Statens naturoppsyn utarbeide en prioriteringsliste over hvilke områder som skal ryddes for søppel og drivavfall og hvordan dette skal løses i praksis.

4.3.3 Tiltak

I tabellen i vedlegg 5 er aktuelle tiltak samlet, både de som er viktige for å nå mål knyttet til naturkvaliteter eller brukerinteresser og de som er av mer generell karakter. Det er forvaltningsmyndigheten som i stor grad har ansvaret for disse tiltakene, i samarbeid med andre aktører.

4.4 Kunnskapsbehov og plan for overvåkning

Forvaltningsmyndigheten ser behov for overvåkning og oppfølgende undersøkelser på en rekke områder i Froan. Det foregår mye overvåkning i Froan allerede, og i tilknytning til arbeid med bevaringsmål i denne planen kan det bli foreslått overvåking knyttet til arbeidet med å nå målene. Flere av disse forslagene har som hensikt å skaffe bedre informasjon og kunnskap om dagens status, andre har som hensikt å følge utviklingen over tid.

Det pågår i dag et arbeid i regi av Miljødirektoratet for å standardisere bevaringsmålene og tilknyttet tilstandsovervåkning. På sikt ser man for seg at overvåkningsdata legges inn i en egen database og slik gjøres tilgjengelige for forvaltningen og interesserte.

4.4.1 Dyrelivet

Overvåkning i forbindelse med oppsatte mål i kapittel 2 skal prioriteres.

Det er flere arter som overvåkes i dag i regi av ulike institusjoner, både Havforskningsinstituttet og Norsk institutt for naturforskning er sentrale aktører. Noen av prosjektene er gjengitt i vedlegg 3. Det er viktig at overvåkning på sjøpattedyr og sjøfugl har høy prioritet også i fremtiden.

Fylkesmannen i Sør- Trøndelag gjør systematiske tellinger i flere sjøfuglreservater. Dette arbeidet må videreføres.

4.4.2 Kulturlandskapet i Froan

I forbindelse med arbeidet med skjøtselsplanen for Froan gjøres det opp en status for verdiene i kulturlandskapet. Det vil være behov for å oppdatere denne statusen regelmessig for å kunne si noe om utviklingen.

4.4.3 Ferdsele

Forvaltningsmyndigheten har som målsetting at ferdselele i sårbare områder registreres systematisk.

Det er viktig å få en registrering av bruken av skytefeltet og hvilke konsekvenser det har for på naturkvalitetene. Dette for å kunne drøfte med forsvaret om aktiviteten i feltet bedre kan tilpasses naturverdiene i området.

4.5 Plan for naturoppsyn

Statens Naturoppsyn (SNO), ved lokalkontoret på Fosen har ansvaret for oppsynet av verneområdene i Froan. SNO Fosen driver oppsynet i samarbeid med Indre kystvakt, Kystverket og personer fra lokalbefolkningen i Froan.

Det er viktig å peke på at det er et klart skille mellom forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet i verneområdene. Forvaltningsmyndigheten er de som gir eventuelle dispensasjoner eller avslag, mens oppsynet utfører oppdrag på vegne av forvaltningsmyndigheten enten det er i form av kontroll, informasjon, skjøtsel, kartlegging eller registrering.

Det vil også i fremtiden vil være viktig med tilstedeværelse av oppsyn i verneområdet. Statens naturoppsyn vil ofte være den som står for nødvendige registrering av aktivitet og overvåking av flora og fauna.

SNO er også en viktig aktør for forvaltningsmyndigheten i forbindelse med organisering og utføring av skjøtsel- og tilretteleggingstiltak.

Forvaltningsmyndigheten vil årlig fremme behov for oppsyn, skjøtsel- og tilretteleggingsarbeid og overvåking/registreringer i verneområdet. Behovene skal være knyttet opp til den til enhver tid gjeldende tiltakstabellen, se vedlegg 5. Forvaltningsmyndigheten vil i disse møtene gjennomgå bevaringsmålene som er satt for verneområdet og gi en vurdering av tilstand.

Figur 29. Kystvakta i Froan (Foto Nils Kristian Grønvik).

5 Saksbehandling

5.1 Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er forvaltningsmyndighet for verneområdene i Froan. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

5.2 Rådgivende utvalg for verneområdene i Froan

I miljøverndepartementets foredrag til kongelig resolusjon foreslås det å opprette et rådgivende utvalg for verneområdene i Froan (RU Froan).

I verneforskriftens kap. X, 2. ledd, står følgende om rådgivende utvalg; ”Til å bistå fylkesmannen med forvaltningen oppnevnes et rådgivende utvalg med representanter fra kommunen, grunneierne, Universitetet i Trondheim, fiskerimyndigheten og forvaltningsmyndigheten.”

Rådgivende Utvalget Froan (RU- Froan) har eksistert helt siden vernet ble opprettet, men har ikke vært benyttet aktivt i forvaltningen gjennom hele perioden. Et nytt utvalg ble konstituert i desember 2011 og nyoppnevnes i etterkant av neste kommunevalg i 2015. Utvalgets mandat vil revideres i løpet av perioden. Eksisterende mandat ligger i vedlegg 8.

Medlemmene i RU blir valgt for en 4 års periode. Medlemmene er valgt inn som representanter for sine institusjoner/interessegrupper. I 2012 er følgende institusjoner/interessegrupper representert i RU-Froan:

- Fylkesmannen i Sør- Trøndelag
- Fiskeridirektoratet region Trøndelag
- NTNU v/ Vitenskapsmuseet
- Grunneierne i Froan
- Frøya kommune

Det er også oppnevnt et varamedlem for hvert av medlemmene. Utvalget skal settes sammen slik at det tilfredsstillende de kravene som likestillingsloven setter til statlige utvalg.

5.3 Regler for saksbehandling

Forvaltningsmyndigheten kan gi unntak fra vernebestemmelsene etter skriftlig søknad. Forvaltningsmyndigheten foretar en selvstendig vurdering, men vil konferere med landbruks- eller kulturminneforvaltningen ved behov. Rådgivende utvalg for Froan er også aktuelle å konferere i prinsipielle saker.

Det følger av alminnelig forvaltningsmessige regler at forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår i en tillatelse for å ivareta verneformålet. Noen vilkår står direkte beskrevet i verneforskrift og/eller forvaltningsplan. Forvaltningsmyndigheten må uansett alltid vurdere om det skal settes vilkår for å ivareta verneformålet/verneverdiene. Vilkår vil kunne omfatte at det skal tas spesielle hensyn til verneformål/verneverdiene, at det i forkant av tiltaket /aktiviteten meldes til Statens naturoppsyn, og rapporteringsplikt etter avsluttet tiltak/aktivitet (fotodokumentasjon, kjørebok med mer).

Det bør vurderes om det i enkelte saker skal sendes kopi til grunneier og relevante organisasjoner. Dette bl.a. fordi organisasjoner kan ha klagerett på vedtak etter forvaltningsloven § 28 første ledd dersom de har rettslig klageinteresse.

Miljødirektoratet er klageinstans for alle vedtak hjemlet i verneforskriften. Klage på enkeltvedtak sendes forvaltningsmyndigheten, og klagefristen er tre uker etter at brevet er mottatt. Klagen skal vise til vedtaket det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes. Forvaltningsmyndigheten vurderer om vedtaket opprettholdes, og eventuell oversendelse til Miljødirektoratet for videre klagebehandling og endelig vedtak.

Det kan gis flerårige tillatelser for aktiviteter som gjentas regelmessig. Det kan settes vilkår for slike aktiviteter. Det vil normalt ikke bli gitt tillatelser for mer enn 3-5 år.

Vanlige saksbehandlingsregler skal følges jf. forvaltningsloven og naturmangfoldloven. Det følger av naturmangfoldloven § 7 at bestemmelsene i §§8-12 skal vektlegges som retningslinjer i alle beslutninger som berører naturen.

Dette er nærmere omtalt i Miljødirektoratets veileder M106 2014 Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter.

5.3.1 Naturmangfoldloven §§ 8 - 12

I naturmangfoldloven kap. 2 er det fastsatt prinsipper for offentlig beslutningstaking som myndighetene skal legge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, jf. § 7. Disse prinsippene omtales i loven som:

- kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
- føre-var-prinsippet (§ 9)
- økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)
- kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)
- miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)

Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser.

Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen i dispensasjonssaker i verneområder, både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48 (se under). Det skal fremgå av vedtakene hvordan prinsippene har vært anvendt i den konkrete sak, og hvilken vekt de er tillagt.

De må også gå klart frem av vedtaket at vilkårene for å gi dispensasjon er til stede. Vurderingen av miljørettprinsippene er en del av vurderingen av om vilkårene i den aktuelle dispensasjonsbestemmelsen er oppfylt. Dersom vilkårene er oppfylt kan forvaltningsmyndigheten vurdere om det skal gis dispensasjon og eventuelt omfang av en dispensasjon.

5.3.2 Generelle retningslinjer for saksbehandling:

- Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes forvaltningsmyndigheten.
- Større saker, og saker av prinsipiell viktighet, bør oversendes fra forvaltningsmyndigheten til Rådgivende utvalg for Froan for vurdering. Hvilke saker dette angår vurderes av forvaltningsmyndigheten. Det rådgivende utvalget kan på eget initiativ ta opp saker til vurdering.
- Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes først etter verneforskriften, før den eventuelt vurderes etter andre særlover. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av andre særlover.
- I all saksbehandling skal det gjøres en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på verneverdiene og formålet med vernet.
- Sør-Trøndelag fylkeskommune skal få alle saker som berører kulturminner til uttalelse før vedtak fattes.
- Følgende skal ha kopi av alle vedtak:

Miljødirektoratet, Frøya kommune og Statens naturoppsyn. Fylkeskommunen skal ha kopi av vedtak som berører kulturminner.

- Fra 1. april 2014 skal alle enkeltvedtak etter naturmangfoldloven også legges i Miljøvedtaksregisteret (<http://www.miljovedtak.no/>).

5.3.3 Spesifiserte dispensasjonshjemler for Froan

Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter angir konkrete aktiviteter eller tiltak som forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til. Slike bestemmelser er ofte uttrykk for konkrete avveininger av bruker- eller eierinteresser i verneområdet i forbindelse med opprettelsen av vernet. De spesifiserte dispensasjonshjemlene i verneforskriften for Froan finnes i:

Kapittel V pkt 4

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og anlegg, herunder veger i tilknytning til fiske- og jordbruksnæringen, og i forsvarsøyemed.

Kap VII

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon fra bestemmelsene i pkt IV, V og VI for

- *regulering av bestanden av arter som kan forstyrre den naturlige balansen i området, herunder kontrollert desimering av sel.*

Disse spesifiserte dispensasjonshjemlene er nærmere beskrevet under temaene tidligere i dokumentet.

5.3.4 Den generelle dispensasjonsbestemmelsen

I forskriften kapittel IX er det åpnet for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon for vitenskapelige undersøkelser, arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i spesielle tilfelle dersom det ikke strider mot formålet med fredningen og vernet.

I naturmangfoldloven er det i § 48 gitt en ny generell dispensasjonsbestemmelse som også er gitt virkning for verneforskrifter etter naturvernloven, jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77. At bestemmelsen gjelder for eldre vernevedtak medfører at generelle dispensasjonsregler i eldre verneforskrifter, slik som kapittel IX i forskriften for Froan, erstattes med NML § 48. (De spesifiserte dispensasjonshjemlene, se ovenfor, gjelder fremdeles).

Naturmangfoldlovens § 48

Naturmangfoldloven § 48 første ledd sier at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke

verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Bestemmelsen gjelder i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. Vurderingen vil i noen grad avhenge av verneform. Denne dispensasjonsbestemmelsen kan ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket.

Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller, eller spesielle eller særlige tilfeller, som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Spesielle eller særlige tilfeller må fremstå som noe annet enn ”vanlige” behov. Forvaltningsmyndigheten bør særlig vurdere konsekvensene av en dispensasjon, f.eks. om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag. Et vilkår for å bruke denne bestemmelsen er at tiltaket ikke strider mot formålet med vernet og eventuelt legger grunnlaget for en utvikling som på sikt kan skade verneinteressene.

Unntaksbestemmelsen kan benyttes også hvis hensynet til vesentlig samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Bruken av denne bestemmelsen er restriktiv. Dette er knyttet til at innholdet i vernevedtakene tilsier at det jevnlig vil inntreffe interessemotsetninger mellom verneinteressene og andre interesser. Saker som har stor lokal interesse eller regional betydning kan generelt ikke være tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen. Forvaltningspraksis har også tidligere i all hovedsak vært i tråd med en slik fortolkning. En omfattende saksbehandling ved opprettelse av verneområder, hvor både lokale og sentrale myndigheter er trukket inn, er et tungtveiende argument mot at forvaltningen gjennom dispensasjoner skal ha vid hjemmel til å treffe vedtak som kan innebære at verneverdiene blir vesentlig redusert eller ødelagt. Lovteksten må likevel forstås slik at man ikke er helt avskåret fra å kunne gjennomføre tiltak med bakgrunn i en dispensasjon, for eksempel viktige kommunikasjonsanlegg som riksveger, flyplasser, jernbaner mv. En forutsetning bør da være at det ikke finnes alternative løsninger, eller at alternative løsninger blir så mye dyrere eller omfattende at det vil være av ”vesentlig samfunnsmessig betydning” at det blir gitt en dispensasjon.

I følge føringene som ligger i rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (Miljødirektoratet Veileder M106 2014) og Ot.prp. nr. 52 (om naturmangfoldloven), så kan saker med sterk lokal eller regional interesse og betydning, generelt ikke være tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Søknadene vil behandles etter naturmangfoldloven og prinsippene som er nedfelt i denne (jf. § 7) §§8-12.

Eksempel:

Søknader om dispensasjon til ferdsel etter § 48 og vurdering etter prinsippene §§ 8-12 i naturmangfoldloven

Her brukes vurderinger om dispensasjon til ferdsel som et eksempel på bruk av prinsippene i naturmangfoldloven og dispensasjon etter § 48. Tilsvarende vurderinger skal gjøres ved all behandling av søknader om dispensasjon.

Naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget):

Kunnskapsgrunnlaget om effekten av ulike ferdselsformer er mangelfullt. For enkelte aktiviteter er det åpenbart hva som blir konsekvensen, mens i andre tilfeller er det usikkert hvor stor skade aktiviteten vil medføre på naturmangfoldet. Det er vanlig i slike tilfeller å benytte **fore-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9**, ved å opprettholde ferdselsforbudet slik at verneverdien ikke forringes.

Det er til enhver tid viktig å vurdere den **samla belastningen** området blir påført ved økt ferdsel, jf. **§ 10 i naturmangfoldloven**. Det er her viktig å vurdere hvilke aktuelle lokaliteter som kan benyttes, og hvilke som er ekstra sårbare og bør unngås. I enkelte saker kan det bli aktuelt å be tiltakshaver endre lokalitet med bakgrunn i den samla belastningen.

Det er viktig at det settes vilkår som gjør at tiltaket/aktiviteten gir minst mulig skade på naturmiljøet. Den ekstra kostnaden som måtte påløpe som følge av vilkåret er det tiltakshaver som skal bære jf. **§ 11 i naturmangfoldloven**. Punkter som bør vurderes i slike søknader er valg av transportmiddel, reisetidspunkt og hyppighet.

Lokaliteten som det søkes dispensasjon om må vurderes ut fra om det er andre lokaliteter som kan egne seg bedre enn den omsøkte, jf. **§ 12 i naturmangfoldloven**. Dersom det finnes andre lokaliteter som kan egne seg like godt til omsøkt formål utenfor reservatet, skal det flyttes. I noen tilfeller finnes det ingen alternativer, eksempel når fyrene skal besøkes eller når det skal forskes på arters bruk av nettopp Froan. For slike aktiviteter må en eventuell dispensasjon vurderes dersom det ikke er i strid med verneformålet for øvrig.

Hver enkelt søknad vil bli behandlet individuelt og strengt. Siden det i slike tilfeller må gis dispensasjon fra verneforskrift etter § 48 i NML, vil det bli en løpende evaluering av tillatelser. En eventuell dispensasjon kan inndras dersom aktiviteten viser seg å bli en trussel mot verneformålet, det er brudd på vilkår eller dersom det ellers foreligger nye momenter i saken.

Det er laget en egen veileder der bruken av § 48 er nærmere beskrevet (Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter Veileder M106-2014 _ Miljødirektoratet)

5.3.5 Utenforliggende virksomhet

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomhet utenfor vernegrensene. Det er derfor viktig at grunneiere, kommuner og andre offentlige og private instanser forvalter tilgrensende området på en slik måte at ikke verneverdiene innenfor et verneområde blir forringet.

I naturmangfoldlovens § 49 er det fastsatt en særskilt bestemmelse for virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov og som kan virke inn på naturverdiene i et verneområde. I slike tilfeller skal den aktuelle myndigheten legge vekt på hensynet til disse verdiene i vurderingen av om en tillatelse bør gis og ved fastsetting av eventuelle vilkår. Bestemmelsen gjelder for tiltak som skjer utenfor verneområdet, men som kan ha negativ effekt på verneverdiene innenfor området, f.eks. gjennom forurensing, endring i vannstand, drenering eller ved retningsendring av vassdrag.

For virksomhet utenfor verneområdene som ikke krever tillatelse, vil det være en aktsomhetsplikt for den enkelte, jf. naturmangfoldloven § 6. Den innebærer at enhver plikter å opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

5.3.6 Brudd på vernebestemmelsene

Naturmangfoldloven (§§ 69, 71, 73, 74 og 75) regulerer straff ved brudd på verneforskrifter og eventuelle vilkår gitt i en dispensasjon. Ved slike brudd vil omgjøring /tilbakekallelse av dispensasjon og/eller anmeldelse kunne bli vurdert.

5.3.7 Forholdet til annet regelverk

Naturmangfoldloven gjelder side om side med annet lovverk. Tiltak i verneområder må ha tillatelse både etter naturmangfoldloven og etter det regelverket tiltaket generelt reguleres etter. Ved byggevirksomhet er det nødvendig med tillatelse både etter verneforskriften og plan- og bygningsloven. Motorferdsel i verneområder krever tillatelse både etter verneforskriften og motorferdselloven. Dersom et tiltak ikke er regulert i verneforskriften, gjelder annen lovgivning alene.

For verneområder hvor det ikke er egne bestemmelser om motorferdsel, reguleres motorferdselen kun av motorferdselloven. I verneområder hvor det er tillatt med jakt og fiske gjelder særlovene på dette området. I vedtak etter verneforskriften bør det derfor informeres om at det også er nødvendig med tillatelse etter annet regelverk.

Hvis det er motstrid mellombestemmelser, går normalt verneforskriften foran andre lover eller forskrifter. Dette gjelder i prinsippet også ved påbudt rådighet etter annet regelverk. Normalt vil verneforskriftene ha strengere bestemmelser om bruk og tiltak i et verneområde enn det som gjelder etter annet lovverk. Det kan imidlertid være unntak fra dette, for eksempel kan plan- og bygningslovens bestemmelser om bygging i strandsonen være strengere enn en verneforskrift som åpner for byggetiltak for bestemteformål. En tillatelse etter verneforskriften skal ikke medføre endring i praksis etter annenlovgivning, og skal holdes innenfor rammen av annet regelverk. Når det gjelder vedtak etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 er det tatt inn en saksbehandlingsregel om at søknad om dispensasjon skal behandles av forvaltningsmyndigheten for verneområdet før den ev blir behandlet etter annet regelverk, jf. § 48 Tredje ledd.»

Froan er et Ramsarområde, men denne statusen innebærer ikke noen formelle restriksjoner utover verneforskriften bestemmelser, men Ramsarstatusen må tas med i forvaltningsmyndighetens skjønnsutøvelse.

5.4 Tilskudd til tiltak i verneområdet

Det kan søkes tilskudd til tiltak for å fremme verneformålet. Tiltak må meldes inn til forvaltningsmyndigheten, som vurderer om det skal prioriteres i den årlige bestillingsdialogen med Statens naturoppsynet videre inn gjennom Miljødirektoratet. Det bevilges midler i henhold til søknad en gang pr. år, og tiltak må meldes inn innen 15. november til Fylkesmannens miljøvernnavdeling for tiltak i påfølgende år (Fylkesmannen melder søknaden inn til Miljødirektoratet i den såkalte bestillingsdialogen med Statens naturoppsyn).

6 Litteratur

- Bryn, A. 2008. Kystlynghei i Froan. Vegetasjon, beite og skjøtsel av kulturlandskap. Oppdragsrapport fra Skog og landskap 15/08: 52 s.
- Direktoratet for naturforvaltning. Håndbok 17 – 2001 (revidert 2010). Områdevern og forvaltning.
- Direktoratet for naturforvaltning. Håndbok 19 - Kartlegging av marint biologisk mangfold - revidert utgave
- Follestad, A. 1985 Sjøfuglundersøkelser på kysten av Sør-Trøndelag I 1985. Rapport DN, Viltforskningen. 46s
- Frengen, O. & Røv, N. 1975. Faunistiske undersøkelser på Froøyene i Sør-Trøndelag, 1974. - K. Norske Vidensk. Selsk. Museet. Rapp. Zool.Ser. 1975,7: 42 s.
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 1998. Vern av biologisk mangfold. Tema: Våtmarksområdene II Verneområdene i Froan – oversikt over naturfaglig kunnskap 2/98 72 s.
- Gederaas, L., Moen T.L, Skjelseth, S & Larsen L.-K (red) Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.
- Henriksen, G & Røv, N. 2004. Kystsel, havert og steinkobbe. Tapir Akademisk Forlag. 131 s.
- Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim
- Lorentsen, S.-H. 2005. Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl. Resultater til og med hekkesesongen 2005. NINA Rapport 97. 49 s.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
<http://www.lovdatabank.no/all/nl-20090619-100.html>
- Miljødirektoratet 2014. Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. Veileder M106
- Moen, A. Vegetasjonsatlas for Norge 1998. Statens kartverk, Norge.
- Naturbase 2012. Direktoratet for naturforvaltning
- Nordhagen, R. 1917 Planteveksten paa Froøyene og nærliggende øer. Bidrag til kundskaben om naturforholdene i Norges skjærgård. Aktietrykkeriet i Trondhjem
- Olsen, H. A., Bøe, R., Totland, O., Grefsrud, E. S. 2009 Bunnforhold og kamskjellforekomster – kartlegging av to områder i Froan
- Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Ramberg, I. B., Nøttvedt, A. & Bryhni, I (red.) 2006 Landet blir til: Norges geologi. Teknologisk forlag, Oslo
- Røv, N. 1993. Konsekvenser for kystsel av petroleumsvirksomhet i Midt-Norge. - NINA Oppdragsmelding 185: 1-21
- Røv, N. 1994 Breeding distribution, population status and regulation of breeding numbers in the northeast-Atlantic Great Cormorant *Phalacrocorax carbo carbo*. Dr. Scient thesis in terrestrial ecology, University for Trondheim
- Røv, N. 2006 Kartlegging og overvåking av sjøfugl og sjøpattedyr i Froan. Sluttrapport. – NINA Rapport 202. 36 s
- St. prp. nr. 65 (2002-2003) Fjellteksten

Vedlegg 1 Verneforskrift Froan:

Verneforskriften ligger også under lokale forskrifter på Lovdata.no. Originalen er skannet inn her:

VERNEBESTEMMELSER FOR FROAN NATURRESERVAT OG LANDSKAPSVERNOMRÅDE MED TILHØRENDE DYRELIVSFREDNING, FRØYA KOMMUNE

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 5, § 8 og § 14, jfr. §§ 6 og 10 er det ved kgl.res. av 14.12.1979 opprettet et naturreservat, et landskapsvernområde og dyrelivsfredning innenfor Frøyene i Frøya kommune, Sør-Trøndelag.

II

Formålet med fredningen er å verne om et rikt og interessant dyre- og planteliv og bevare leve- og yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr i et variert og egenartet kystlandskap.

III

Fredningen berører gnr.66, bnr. 1-199.

Grensene for naturreservatet, landskapsvernområdet og dyrelivsfredningen fremgår av nedenforstående beskrivelser og av kart i målestokk 1 : 100 000, datert Miljøverndepartementet august 1979. Kartet oppbevares i Miljøverndepartementet, hos fylkesmannen og i kommunen.

Grensebeskrivelse for naturreservatet og landskapsvernområdet:

"Froan naturreservat" omfatter et øy- og havområde som i sør er avgrenset av en linje som med utgangspunkt i Seibalen (pkt. 1) går i øst-nordøstlig retning til Nordkråktaren (pkt. 2, stake), videre i nordøstlig retning til Ørnholmfluene (pkt. 3, stake), for herfra å bøye av i nord-nordøstlig retning til grensemerke på vestsida av Valøya (pkt. 4) nordvest av ytre Gjæsing. Videre går grensen i nordøstlig retning midtsunds mellom Langøya og Emåsværet til Storflua (pkt. 5) nord for Melåte og Bratholmen. Herfra bryter grensen av i sør-sørøstlig retning til Bilholmen (pkt. 6), for deretter igjen å gå i nordøstlig retning via Nordøyflesa til nordspissen av Søndre Silkø (pkt. 7), videre i samme retning til sørøstligste punkt på Store Kalven (pkt. 8), videre gjennom sundet mellom Store Kalven og Kunna til Skodskjærene (pkt. 9). Herfra går grensen i sørøstlig retning til Måsøskjær (pkt. 10). Her bryter grensen av i nordøstlig retning for å gå frem til reservatets østligste punkt (pkt. 11), på østre øy i Gimsan. Reservatets grense mot nordøst går herfra i nord-nordvestlig retning til Seiskjæret (pkt. 12) og videre til Skålen (pkt. 13) og bryter av mot nordvest til Utgrundskjæret (pkt. 14), reservatets nordligste punkt. Herfra går grensen i sør-sørvestlig retning via Avåtskjærene (pkt. 15) til Grønskjærene (pkt. 16), bryter av mot sørvest til Trollskjærene (pkt. 17), går videre i noenlunde samme retning til Vest-Kråka (pkt. 18) og Rambjørtaren (pkt. 19). Herfra går reservatets vestgrense i sør-sørøstlig retning til Håskjærfluene (pkt. 20) og derfra til Seibalen (pkt. I).

"Froan naturreservat" dekker et samlet areal på ca. 400 km².

Froan landskapsvernområde omfatter med unntak av nedenfor nevnte øyer et øy- og havområde sørøst for naturreservatet. Landskapsvernområdet har følgende ytre avgrensning:

Med utgangspunkt i staken ved Nordkråktaren (pkt. 2 i reservatgrensen) går grensen i øst-nordøstlig retning til Flotra (pkt. 21), videre i nordøstlig retning til sørøstre punkt på Klumpen (pkt. 22), videre til ytre punkt på Sauøyskaget (pkt. 23), derfra til det østligste punkt på Bogøyene (pkt. 24) og i nord-nordøstlig retning til Måsø-skjær (pkt. 10 i reservatgrensen). Mot nordøst, nordvest og nord har reservatet og landskapsvernområdet felles grense (pkt. 2-10 i reservatgrensen).

Innenfor denne ytre avgrensning er øyene ytre Gjæsingen, medregnet Lyngøya og Valsøya, Sørburøy med Sørøyflesa, Nordøy med Gårdahausten, Risøy, Værøy, Sauøy med Store Bogøy, Store og Lille Lyngøy unntatt fra landskapsvernområdet, som derved dekker et nettoareal (d.v.s. ovennevnte øyer ikke medregnet) på ca. 80 km².

Dyrelivsfredningen gjelder i området innenfor den ytre avgrensning av landskapsvernområdet og øygruppen Halten og innenfor en avstand av 2 km fra landskapsvernområdets og reservatets yttergrenser, jfr. markering på kart.

Med øygruppen Halten menes øygruppen begrenset av Seiskjøret (pkt. 12 i reservatgrensen), Flesa, Svartøen og Skålen (pkt. 13).

Grensene for naturreservatet og landskapsvernområdet skal markeres.

IV

For Froan naturreservat gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse utover det som følger av tillatt ferdsel og virksomhet i medhold av pkt. IV, 6, VII og VIII.

Nye plantearter må ikke innføres.

2. Alle fuglearter, herunder deres reir og egg, alle selarter og oter er fredet hele året mot jakt, fangst, skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jfr. også pkt. 4 og pkt. VII.

Nye dyrearter må ikke innføres.

3. Oppføring av bygninger, anlegg og andre innretninger, herunder framføring av luftledninger, er ikke tillatt. Inngrep eller annen virksomhet som kan endre de naturgitte forhold, så som oppfylling, uttak av masse, drenering, bruk av kjemiske bekjempningsmidler, gjødsling, henlegging av avfall eller utslipp av konsentrerte forurensningstilførsler er ikke tillatt.

4. I tidsrommet f.o.m. 1. april t.o.m. 10. august er all ferdsel på land forbudt. I tidsrommet f.o.m. 10. september t.o.m. 15. november er all ferdsel forbudt på kasteplasser for sel.
5. Militære øvelser kan bare foregå i forbindelse med Sjøforsvarets virksomhet i øvelsesfeltet Burøy-Frohavet.
6. Bestemmelsene i pkt. 1-5 er ikke til hinder for:
 - vedlikehold av eksisterende bygninger, anlegg og installasjoner
 - fiske, tang- og tareskjæring, høsting av ville bær for grunneiere, og beiting
 - ferdsel i ambulans-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed
 - ferdsel i forbindelse med forsvarets virksomhet i øvelsesfeltet Burøy-Frohavet
 - ferdsel i forbindelse med utøvelse av fiske, jordbruk, tang- og tareskjæring eller annen tradisjonell næring, herunder grunneiers høsting av ville bær og tilsyn med beitedyr
 - ferdsel i forbindelse med fyr- og merkevesenets virksomhet

V

For Froan landskapsvernområde gjelder følgende bestemmelser:

1. Inngrep eller annen virksomhet som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig, herunder større uttak eller utfylling av masse, bygging av veger, oppføring av bygninger, anlegg m.v. er ikke tillatt.
Henlegging av avfall er forbudt.
2. I landskapsvernområdet gjelder bestemmelsene om dyrelivsfredning, jfr. pkt. VI, 1-2.
3. Bestemmelsene i pkt. 1 og 2 er ikke til hinder for:
 - utøvelse av virksomhet i ambulans-, politi-, brannvern, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed
 - oppdyrking og vanlig jordbruksdrift
 - vedlikehold av eksisterende bygninger, havneanlegg m.v.
 - arbeid i forbindelse med fyr- og merkevesenets virksomhet
4. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring og påbygging av bygninger og anlegg, herunder veger, i tilknytning til fiske- og jordbruksnæringen, og i for-

svarsøyemed.

VI

Følgende bestemmelser om dyrelivsfredning gjelder innenfor yttergrensene av landskapsvernområdet, i Haltenområdet og i en 2 km bred randsone omkring verneområdene og Halten:

1. Alle fuglearter, herunder deres reir og egg, alle selarter og oter er fredet hele året mot jakt, fangst, skade og unødig forstyrrelse, med unntak som nevnt i pkt. 2.

Nye dyrearter må ikke innføres.

2. Bestemmelsene i pkt. 1 er ikke til hinder for at fastboende grunneiere til øybefolkningens eget bruk kan
 - samle egg fra grāmåke og svartbak på egen eiendom
 - skyte eller fange skarv i tiden f.o.m. 1.10. t.o.m. 1.2. dersom bestanden av de aktuelle arter etter forvaltningsmyndighetens vurdering kan tåle slik belastning.

VII

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon fra bestemmelsene i pkt. IV, V og VI for

- regulering av bestanden av arter som kan forstyrre den naturlige balansen i området, herunder kontrollert desimering av sel.
- virksomhet av mindre omfang, varighet eller betydning som ikke medfører varige ulemper, skader eller endringer i forhold til fredningsformålet.

VIII

Skjøtsel som er nødvendig for å oppfylle formålet med fredningen skal utføres av forvaltningsmyndigheten eller av den forvaltningsmyndigheten bestemmer. Skjøtselen skal skje etter plan godkjent av Miljøverndepartementet.

IX

Miljøverndepartementet kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser eller arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning eller i spesielle tilfelle når det ikke strir mot formålet med fredningen og vernet.

X

Forvaltningen av vernebestemmelsene tillegges fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Til å bistå fylkesmannen med forvaltningen oppnevnes et rådgivende utvalg med representanter fra kommunen, grunneierne, Universitetet i Trondheim, fiskerimyndighetene og forvaltningsmyndigheten.

Vedlegg 2 Notat om kulturminneverdier i Froan

Kulturminner og kulturlandskap i Froan

Notat fra Sør-Trøndelag fylkeskommune 2010.

Froan med Halten utgjør et unikt kystkulturlandskap i vår region, der den lavmælte bebyggelsen på mange av øyene forsterker den karakteristiske siluetten ut mot Frohavet.

Arkeologien

Det er uvisst hvor gamle de eldste fiskeværene på Trøndelagskysten er. Titran og Sula er omtalt i skriftlige kilder fra slutten av middelalderen, og her var det også egne kirker. De *eldste* bosettingssporene i Trøndelag finner vi langs hele ytterkysten av Fosen. Særlig på Hitra og Frøya er det funnet mange slike boplasser. De eldste sporene fra den såkalte Fosnatradisjonen i eldre steinalder (ca. 9400-8200 f.Kr.) er påvist på Fast-Frøya.

På Vestlandet har en funnet spor etter hus og båtstøer som ble benyttet under sesongfiskerier. Disse er datert til 500-tallet. På Trøndelagskysten finnes også slike anlegg, blant annet på Halmøya og Villa i Flatanger, Almeningsværet i Roan og ved Kvalværet og Hjertøya i Bogøyværet utenfor Frøya. Her finner vi samlinger eller enkeltliggende tufter av stein med tilhørende båtstøer. De sparsomme undersøkelsene som er gjort har gitt dateringer som peker mot siste del av vikingtid og middelalderen, ca. 1000-1400-tallet.

Herunder følger en knapp og tentativ oversikt over de opplysninger om funn og fornminner som er kjent fra Froan naturreservat og landskapsvernområde. Opplysningene er innhentet fra Tilvekstfortegnelsen til NTNU Vitenskapsmuseet og den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden:

På *Nordbuan* NØ for Kunna er det funnet et avlangt fiskesøkke av stein, da en skulle anlegge en båtstø ”på et sted, hvor fiskere i eldre tid vites at ha holdt til.” Videre er det på *Kunna* funnet et ovalt fiskesøkke under jordarbeid ca. 20-30 m fra sjøen. SØ for Kunna, ca. 20 favner dypt, er det fisket opp en hodestor klump av flint. Dette kan være ballastflint fra et skip. Fra *Sauøya* er det kjent et stort antall flintfunn. Det er imidlertid uklart hvor stor andel av materialet som er naturlig råflint eller bearbeidet av mennesker. Interessant nok er det også opplysninger om en rundt tuft på vestsiden av *Sauøya*. På *Avløysa* ved *Sauøya* er det også gjort flintfunn.

På *Bogøya* Ø for *Sauøya* er det funnet en bearbeidet klebersteinsplate. Dessuten et avlangt fiskesøkke av kleber. Dette skal være funnet inne i muren til en av 5-6

runde tufter som skal finnes her. Nede ved sjøen skal det være en båtstø.

På *Eivindsholmen* NØ for *Sauøya* er det funnet en liten kanonkule ved flomålet. Det oppgis at dette ikke er sjeldent, og at slike kuler er benyttet som saltknusere. På *Sørburøy* er det gjort funn av dyrebein (havert og storskarv) dypt under bakken, noe som kan tyde på mulig bosetting. Videre er det på *Husøya* ved Halten funnet 2 flintbiter.

Kulturminner fra nyere tid

Væreierperioden, fra den første private væreier kjøpte området på 1600-tallet til folket her ble selveiere på 1920-tallet, utgjør en svært interessant historie, som man kan si ble videreført helt til fiskemottaket på Halten ble nedlagt på 1980-tallet.

De første fastboende skal ha slått seg ned på 1770-tallet, etter at den nye væreieren kjøpte øyene og bygde et handelssted på *Sauøya*. I perioder har øyene hatt stor aktivitet, både fra tilreisende fiskere, men også fastboende leilendinger, husmenn, strandsittere, underlagt væreieren. I Froan har det vært mangesidig livberging, med ekstensivt fiske i et ytre, værhardt kystområde. Dunsanking og selfangst har lange tradisjoner, det samme har torvtekt, brenning og lyngslått.

På 18- og store deler av 1900-tallet ble de større fiskeriene viktig, med alt fra klippfisketøking til trandamperi. Med den økte aktiviteten kom også dampbåt og post omkring 1890, og sykehus på *Husøya* omkring 1900. Etter at Ny Jord og Sør-Trøndelag landbrukselskap kjøpte Froan på 1920-tallet ble det reist flere bureisingsbruk.

Bebyggelsen omfatter både fiskevær og spredt bebyggelse på enkeltøyer. Kombinasjonsbruk for jordbruk og fiske har vært nødvendig for de fastboende i Froan, og gårdene har tradisjonelt vært små, bygningene relativt beskjedne. Husene har gjerne vært plassert med tanke på best mulig le for vind og vær. Likevel er det stor variasjon i området, fra de lavmælte rorbuene på Halten, til den mer villapregede bebyggelsen på *Sørburøy*, som fremdeles har fast bosetting. Tilknytningen til fisket gjør at finnes mange naust, brygger og rorbuer, hvor fiskerne hadde periodevis tilhold.

Det er viktig å ta vare på spor av den mangslunne aktiviteten i Froan og Halten, både det som er knyttet

til væreieretene, men også til hverdagslivet på øyene helt inntil våre dager. Bebyggelsen på Halten og hovedbruket i Froan, Sauøya, står i en særstilling, men den spredte bebyggelsen som finnes på mange av øyene er også viktige kulturhistoriske spor som gir området sin særpregede karakter. Fyr, kystmerker, kaier, industribygg, fiskemottak, moloer, fundamenter og tufter er også den del av denne kystkulturen.

Status og utfordringer knyttet til kulturminnene

Generelt sett kan en si at kystbebyggelsen er blitt hyppigere fornyet over tid på grunn av klimaslitasje og knapphet på bygningsmaterialer, og sjøtrafikken som ga sterkere impulser og vilje til endring. Dette innebærer at bygninger som omkring 100 år er kysten er sjeldnere og har dermed høyere aldersverdi enn i innlandet.

Når det gjelder kystnære kulturlandskap regulert til spesialområde bevaring/hensynssooner har Sør-Norge langt flere enn Midt- og Nord-Norge. Den eldre bebyggelsen langs kysten i vårt fylke er slik sett sårbar fordi det er lite igjen og fordi lite er sikret med formelt vern.

Innenfor Froan og Halten er Vingleia fyr og Halten fyr fredet etter Kulturminneloven. Froan kapell er listeført og behandles som om den var fredet. Gjennom gjeldende kommuneplan er Halten regulert som kulturmiljø og LNF-sone med byggeforbud. For bygninger fra før 1850 skal tiltak som omfatter riving og vesentlig endring varsles kulturminnemyndighet, før vedtak gjøres. Utover dette er det formelle vernet for nyere tids kulturminner i Froan svakt. SEFRAX-registret er det mest omfattende registreringen, hvor det i all hovedsak ble registrert bygninger fra før 1900. Denne registreringen innebærer ikke en formell vernestatus, men den gir en indikasjon på høy alder. Til sammen ble det registrert ca. 60 bygninger, men det foreligger ingen oppdatert status på hvor mange av disse som fremdeles står. På 1970- og -80-tallet ble det gjennomført omfattende dokumentasjon av rorbuene på Halten, og det ble på 1990-tallet utarbeidet et forslag til bebyggelsesplan med retningslinjer for Halten.

Fraflyttingen fra Froan har ført til mange utfordringer. Mange bygninger står til forfalls, både våningshus, uthus og sjøhus. Det er også mange hus som er ombygd til fritidsboliger, og det etterspørres større arealer enn i den tradisjonelle bebyggelsen. Dette kan utløse ønsker om påbygg og nybygg som bryter med den tradisjonelle målestokken.

En annen utfordring er at bebyggelsen tar med seg trekk fra innlandets fjell og skogshytter, som mørke farger, store takutstikk, inngjerdede større terrasser, forseggjorte detaljer og staffasje på fasadene. Hager

med større plener kan også være en utfordring. Svaret på dette er å bryte større bygningsvolumer ned i flere små frittliggende bygninger samt å bli bevisstgjort på enkelheten i den tradisjonelle bebyggelsen.

Retningslinjer for forvaltningen

Den store variasjonen i tidsspenn og byggeskikk innenfor Froan og Halten gjør at generelle retningslinjer for nybygging er utfordrende, og det vil være behov for å vurdere øyene på ulike måter, ut i fra den stedege byggeskikken og om det gjelder fast bosetting eller fritidsbebyggelse. Retningslinjer for dette bør utarbeides gjennom kommuneplanarbeidet.

Det er positivt at eldre bebyggelse får en bruk som forsvarer vedlikeholdet, og dersom kulturlandskapet i Froan og Halten skal ivaretas for fremtiden er det nødvendig med vedlikehold og bruk av eksisterende bygninger.

Alle rivesaker innenfor Froan og Halten bør forelegges kulturminnemyndigheten før vedtak gjøres, slik at man får vurdert kulturminneverdiene, uavhengig av alder. Det at det står et hus på en eiendom bør ikke innebære at det skal kunne bygges nytt, men utgangspunktet skal være at eksisterende hus restaureres.

Ved restaurering av kulturhistorisk interessant bebyggelse bør dette skje etter antikvariske prinsipper, i tråd med tidligere dokumentert utførelse og bruk av tradisjonelle materialer og håndverksteknikker. Originale bygningsdeler bør primært beholdes, sekundært skiftes ut med kopier.

Nybygg bør fortrinnsvis tillates på steder der det er dokumentert tidligere bebyggelse, gjerne på eksisterende tufter og grunnmurer. Bebyggelsen må legges godt inn i terrenget. Unødvendige inngrep, graving eller sprenging, som etterlater seg store arr i landskapet bør unngås.

En forsiktig nybygging vil være i tråd med å ivareta øyenes kulturminneverdier, selv om dette nødvendigvis også er innenfor 100-metersbeltet til sjøen, dersom det gjøres på tidligere bebygde tomter/tufter.

I forbindelse med restaurering, istandsetting og nybygg skal eksisterende situasjon dokumenteres med enkel oppmåling og foto i forbindelse med søknad.

Fremtidige tiltak

Det er i dag manglende oversikt over omfanget av kulturminnekvalitetene i Froan. Spesielt gjelder dette de større øyene omkring Sauøya, hvor det er behov for en kartlegging av hvilke kulturhistoriske kvaliteter som finnes. Et slikt kartleggingsarbeid bør gjennomføres som grunnlag for den videre forvaltningen av kulturminnene på øyene.

Vedlegg 3 Overvåkningsprosjekter i Froan 2010

Følgende overvåkningsprosjekter foregår i Froan anno 2011;

Art	Ansvarlig institusjon	Hypighet	Formål
Havert	Havforskningsinstituttet	Hvert 5 år	Oversikt over utviklingen i havertbestanden i Norge.
Sildemåke	NINA (Seapop)	Årlig så lenge prosjektet Seapop kjøres	
Teist	NINA (Seapop)	Årlig så lenge prosjektet Seapop kjøres	Telles hver vår Halten og Kunna
Storskarv	NINA	Årlig	Telles fra fly
Mytende grågås		Årlig	
Havørn	NINA (nasjonal havørnprosjekt)	Årlig	Det merkes årlig havørn i Froan Samles også inn fjær.

Vedlegg 5 Utkast til tiltaksplan

naturbase ID	Tema	Måltrelevans	Tiltak	Ansvarlig	Kommentar
VV00000521 LVO, VV00000719 DLF	Beite - dialog	landbruk, naturkvaliteter , kulturlandskap	Forvaltningsmyndigheten vil være behjelpelig med å få til dialog mellom grunneiere og husdyrholdere for å sikre adgang til beite i viktige områder for kulturlandskapet.	Fylkesmannen i samarbeid med Frøya kommune	
VV00000521 LVO, VV00000719 DLF	Beite - Gåseskader	landbruk, naturkvaliteter	Forvaltningsmyndigheten skal, på initiativ fra lokale aktører, være en aktiv part i diskusjonen om eventuelle forebyggende tiltak mot gåseskader på beiteområdene i Froan.	Fylkesmannen i samarbeid med Frøya kommune	Tiltaksmidler er de siste årene blitt brukt for å støtte beitetiltak i verneområdene.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Formidling	friluftsliv og turisme, naturkvaliteter ,	Det er viktig at det finnes informasjonsbrosjyrer for verneområdet i Froan som er lett tilgjengelig lokalt og på nettet.	Fylkesmannen	Det bør utvikles informasjon om områdets geografi og naturverdier samt informasjon om naturvernområdene og restriksjoner i disse. Det kan være aktuelt å utarbeide et ferdselskart med god natur- og kulturminneinformasjon. I dette kartet legges det inn turforslag med info om de ulike stedene en kommer.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Formidling - ferdsel	ferdsel, naturkvaliteter	Det skal utarbeides et opplegg for kanalisering av ferdsel vekk fra kasteplasser for sel og viktige hekkeplasser for fugl - eget sårbarhetskart for ferdsel produseres. Informasjon om sårbare områder gjennom sesongen skal gjøres tilgjengelig for folk som ferdes til sjøs.	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Formidling - hekkeplasser storskarv	storskarv	Henstille om ingen eller kun varsom ferdsel rundt hekkeplasser for storskarv i hele naturvernområdet i Froan	Fylkesmannen	Storskarven hekker også i området som ikke har ilandstigningsforbud. Fylkesmannen og SNO bør kartlegge disse plassene og synliggjøre de gjennom informasjon til brukere av området, og samtidig henviser om varsom ferdsel.

VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Formidling - kasteplasser for sel	sel	Henstille om ingen eller kun varsom ferdsel i nærheten av kasteplasser i hele naturvernområdet i Froan	Fylkesmannen	Det vil være behov for en gjennomgang av informasjonen som foreligger om aktuelle kasteplasser. Fylkesmannen må i samarbeid med SNO arbeide seg frem til en informasjonsstrategi for dette.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Kartlegging og overvåking - sårbarhetskart	sel, turisme og friluftsliv, naturkvaliteter, teist, storskarv	Det skal produseres et sårbarhetskart for Froan der kasteplasser og yngleplasser og varsomhetssoner rundt disse er inntegnet. Det må lages en informasjonsstrategi for formidlingen av kartet.	Fylkesmannen, SNO, forskermiljøet	Hovedmålet med kartet skal være å gi publikum mulighet til å ta hensyn til sårbare områder gjennom året. Hensynssoner rundt hekke- og yngleplasser gir publikum mulighet til å velge andre ruter når de ferdes i båt. Hovedfokus i kartet må være: o Leve- og hekkeområder for fugl o Yngle- og kasteplasser for sel Det vil være behov for en gjennomgang av informasjonen som foreligger om aktuelle kasteplasser.
VV00000521 LVO, VV00000719 DLF	Formidling - Teltning og rasting	friluftsliv og turisme	Forvaltningsmyndigheten skal synliggjøre aktuelle plasser for teltning og rasting i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet.	Fylkesmannen, SNO og Frøa kommune	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	forskning og undervisning		Forvaltningsmyndigheten bør lage en til en hver tid oppdatert oversikt over forskning- og undervisningsprosjekter for foregår i Froan	Fylkesmannen	Forvaltningsmyndigheten er interessert i å følge opp prosjekter som kan gi viktig informasjon i forvaltningen av områdene. Forskning, undervisning og overvåking knyttet til bevaringsmålene skal prioriteres.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Fremmede arter	fremmede arter, naturkvaliteter	Fremmede arter i naturreservatet og landskapsvernområdet skal kartlegges og det skal lages en prioritering av hvilke arter som bør fjernes, hvor og når.	Fylkesmannen	Viktig at tiltak i forbindelse med fremmede arter blir høyt prioritert i bestillingsdialogen.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Fremmede arter - mink	fremmede arter, naturkvaliteter; teist, storskarv	Det skal lages et opplegg for rapportering av eventuelle minkforekomster i hele området slik at tiltak for fjerning kan settes i verk så raskt som mulig ved eventuell spredning.	Fylkesmannen	Uttak av mink i avgrensede områder er et felt som SNO begynner å få utvidet kompetanse på. Denne kunnskapen og kompetansen må stilles til disposisjon om det kommer melding om mink i Froan. Tiltak må iverksettes og prioriteres høyt i bestillingsdialogen.

utenfor verneområdene	Fremmede arter - mink	fremmede arter, naturkvaliteter ; teist, storskarv	Forekomster av mink på nabøyer til verneområdene i Froan skal registreres, og om mulig begrenses, som et forebyggende tiltak.	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Kartlegging og overvåking - beite	BM kulturlandskap	Forvaltningsmyndigheten skal følge med på utviklingen i beiteområdene i landskapsvernområdet og naturreservatet.	Fylkesmannen	Beitetrykket må vurderes i forhold til plantelivet og dyrelivet. Bli det aktuelt med særskilte skjøtselstiltak skal det skje i samråd med beitenæringen.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR	Kartlegging og overvåking - bygg og anlegg	bygg og anlegg	Registrering av bygg og anlegg	Fylkesmannen	All eksisterende bebyggelse samt øvrige tekniske installasjoner i landskapsvernområdet og naturreservatet må dokumenteres med bilder.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Kartlegging og overvåking - ferdsel		Forvaltningsmyndigheten skal følge utviklingen av ferdsel (form og omfang) nøye, samt registrere effekten av områdets bruk i forhold til slitasje og sårbare arters utvikling.	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR	Kartlegging og overvåking - kamskjell		Rekruttering i kamskjellbestanden skal undersøkes og overvåkes.	Fylkesmannen i samarbeid med andre aktører	Kamskjellbestanden i området er undersøkt av NIVA, det vil være naturlig at Fylkesmannen inngår et samarbeid med dem om videre overvåking.
VV00000521 LVO, VV00000719 DLF	Kartlegging og overvåking - kulturlandskap	landbruk, kulturlandskap	Forvaltningsmyndigheten skal følge med på utviklingen i kulturlandskapet og justere forvaltningen i forhold til endring i tilstanden	Fylkesmannen	Forvaltningsmyndigheten ønsker å prioritere tiltak som kan fremme bevaring av kulturlandskapet i Froan, men da primært i landskapsvernområdet. Forvaltningsmyndigheten skal følge med på utviklingen i beiteområdene i landskapsvernområdet og naturreservatet. Beitetrykket må vurderes i forhold til plantelivet og dyrelivet. Bli det aktuelt med særskilte skjøtselstiltak skal det skje i samråd med beitenæringen.

VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Kartlegging og overvåking - teist		Bestanden av teist må overvåkes men hensyn til årsaker til svingninger i antallet. Trusler må identifiseres.	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Kartlegging og overvåking - storskarv	storskarv	Undersøke grunner til svingninger i storskarbestanden. Trusler må identifiseres.	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Kulturlandskap	naturkvaliteter , landbruk, kulturlandskap	Spesifikke tiltak for bevaring av kulturlandskapet i Froan, først og fremst i landscapsvernområdet er omtalt i egen skjøtselsplan for området.	Fylkesmannen	Skjøtselsplanen må brukes aktivt.
	Lavtflyging	FM naturkvaliteter	Det skal tas initiativ til en dialog med forsvaret og andre slik at de i størst mulig grad unngår å fly lavt over Froan.	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Oljevernbered skap	BM sel, FM turisme og friluftsliv, FM naturkvaliteter	Kontaktmøter med Kystverket om oljevernberedskapen i Froan og prioriteringer	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF-7	Oljevernbered skap	naturkvaliteter , teist, sel, storskarv	Forvaltningsmyndigheten må lage og vedlikeholde sårbarhetskart for verneområdene i Froan. Sårbarhetskart skal være tilgjengelig for kommunen og Kystverkets beredskapsavdeling til bruk ved akutt oljeforurensing.	Fylkesmannen, SNO, forskermiljøet	Områder som trenger særskilt beskyttelse til ulike tider av året må identifiseres. Spesielt sårbare områder for oljeutslipp i Froan bør kartlegges og gjøres kjent for aktører som har ansvaret for oljevernberedskapen i området. Det kan hende at dette kartet kan avledes av sårbarhetskartet for ferdsel.

VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Sjøforsvaret	skytefeltet, naturkvaliteter	Det skal holdes dialogmøter med Sjøforsvaret om bruken av skytefeltet	Fylkesmannen	Det bør avklares nærmere med Sjøforsvaret om når de bør avslutte sin øvingsaktivitet i skytefeltet om våren. Effekten skytefeltet har på verneformålet bør klarlegges bedre
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Søppel	sel, turisme og friluftsliv, naturkvalitet, skarv, teist,	Det skal lages en prioriteringsliste for områder som skal ryddes for søppel og drivavfall - Søppelaksjoner kan være en måte å gjerne søppel fra disse stedene på	Fylkesmannen og SNO og Frøya kommune	Utarbeide en liste over prioriterte områder for rydding av drivavfall og søppel. Følgende områder bør inkluderes i denne listen: o Leve- og hekkeområder for fuglo Yngle- og kasteplasser for selo Aktuelle reiselivsdestinasjoner som Halten, Vingleia, Finnværet og Kunna. Gjennomføre jevnlig ryddeaksjoner i området etter prioritert liste. Kasteplasser, hekkeplasser og plasser av spesiell interesse for friluftsliv og turisme skal prioriteres.
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Taretråling	taretråling, naturkvaliteter , teist, storskarv	Forvaltningsmyndigheten vil følge taretrålingsforskriften Sør-Trøndelag og følge med på hvordan forskriften praktiseres i verneområdene.	Fylkesmannen	
VV00000521 LVO, VV00000684 NR, VV00000719 DLF	Tilrettelegging	friluftsliv og turisme	Det skal sammen med kommunen og lokale reiselivsaktører gjøres en gjennomgang av hvilken tilrettelegging som er ønskelig i Froan. Da knyttet til et enkelt reiseliv basert på naturopplevelser. Dette må gjøres i tråd med retningslinjer i forvaltningsplanen. Muligheten for å lage et utkikkspunkt for folk som vil se på fugl og sel skal utredes	Fylkesmannen	Forvaltningsmyndigheten skal jobbe for tiltak som kan bidra til at besøkende kan oppleve dyrelivet i landskapsvernområdet og dyrelivsfredningsområdet uten å forstyrre unødig. Et eksempel kan være tilrettelegging for publikum som ønsker å se på selen uten å forstyrre den, I samarbeid med øvrige aktører (kommune, lokalsamfunnet og SNO) må aktuelle lokaliteter drøftes, eierskap til et slikt utsiktspunkt må avklares og kostnader må stipuleres nærmere. Tiltaket skal fungere som en kanalisering av ferdsele.

Vedlegg 6 Eksisterende mandat for RU Froan

Følgende mandat er gjeldende for det Rådgivende utvalget for naturvernområdene i Froan pr januar 2012*:

1. *Utvalget skal behandle saker av prinsipiell karakter og saker av større omfang. Utvalget skal selv ta saker opp til behandling, eller få seg forelagt saker av Miljøverndepartementet eller forvaltningsmyndigheten til uttalelse.*
2. *Utvalget skal fungere som planorgan ved utarbeidelse av skjøtelsesplaner eller ved utredning av særskilte skjøtselstiltak.*
3. *I saker hvor det søkes om dispensasjon fra verne- og fredningsbestemmelsene skal utvalget uttale seg. Unntatt fra denne regelen er dispensasjonssøkninger fra ferdsselsforbudet, og mindre vesentlige saker hvor tidsrammen m.v. vil gjøre det urimelig med lang saksbehandlingstid.*
4. *Utvalget skal kunne fremme forslag til budsjett for drift og skjøtsel av området. Utvalget kan ikke gjøre vedtak som betinger inngrep som strider mot vernebestemmelsene eller godkjent skjøtelsesplan. Utvalget skal få seg forelagt forslag til budsjett til uttalelse.*
5. *Utvalget skal ha minimum 1 møte pr. år. Oppsynet skal kunne møte i utvalgets møter hvis forvaltningsmyndigheten innkaller dem.*
6. *Årsrapport sendes utvalgsmedlemmene til orientering.*

Utvalget velger selv formann.

Utvalgets medlemmer får dekket reise- og oppholdsutgifter. Forøvrig dekkes tapt arbeidsfortjeneste når dette er aktuelt og utvalgets medlemmer er privat næringsdrivende eller på annen måte taper sin arbeidsfortjeneste p.g.a. møter i utvalget.

Fylkesmannen er sekretær for utvalget.

**Saksbehandler har ikke klart å finne ut når mandatet ble vedtatt eller av hvem. Sittende utvalg har akseptert ordlyden slik den er, og har vedtatt at mandatet ikke endres før de har funnet en arbeidsform som fungerer. (E. Arneberg januar 2012)*